

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

**MUHASEBE EĞİTİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN
ROLÜ: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TUĞBA FAKUÇ

Tez DanıŐmanı

Prof. Dr. Meral EROL FİDAN

Bilecik, 2022

10388328

T.C.
BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI

**MUHASEBE EĞİTİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN
ROLÜ: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ UYGULAMASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TUĞBA FAKUÇ

Tez DanıŐmanı
Prof. Dr. Meral EROL FİDAN

Bilecik, 2022

10388328

BEYAN

“Halk Eğitimi Merkezlerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Durumu: Bilecik Halk Eğitimi Merkezi Örneği” adlı yüksek lisans/doktora/sanatta yeterlik tezi/dönem projesinin hazırlık ve yazımı sırasında bilimsel araştırma ve etik kurallarına uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlandığım bölümlerde bilimsel kurallara uygun olarak atıfta bulunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin herhangi bir kısmının Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunulmadığını, aksinin tespit edileceği muhtemel durumlarda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Bu çalışmanın, Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK veya benzeri kuruluşlarca desteklenmesi durumunda; projenin ve destekleyen kurumun adı proje numarası ile birlikte, ETİK KURUL onayı alınması durumunda ise ETİK KURUL tarih karar ve sayı bilgilerinin beyan edilmesi gerekmektedir.		
DESTEK ALINMIŞTIR		DESTEK ALINMAMIŞTIR
		X
Destek alındı ise;		
Destekleyen kurum;		
Desteğin Türü	Proje Numarası	
1- BAP (Bilimsel Araştırma Projesi)		
2- TÜBİTAK		
Diğer;.....		
ETİK KURUL onayı var ise;		
ETİK KURUL karar tarih/sayı:	21.10.2021 / 11	

Öğrenci Adı ve Soyadı

.....

Tarih

.....

İmza

.....

ÖN SÖZ

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında bilgi ve tecrübesiyle yolumu aydınlatan, destek veren başta danışman hocam Sn. Prof. Dr. Meral EROL FİDAN'a, çalışmanın her aşamasında desteklerini esirgemeyen Bilecik Halk Eğitimi Merkezi Müdürü Sn. Seyfettin YILDIZ ve Müdür Yardımcıları Sn. Fatma CANSIZ ve Sn. İsmail Hakkı ASLAN'a teşekkür ve saygılarımı sunarım.

Son olarak katkılarından dolayı Esra KIRAN'a, Esra AKYÜZ'e, Yeliz KAYA'ya, çalışma süresince her zaman yanımda olan, manevi desteğini hissettirip motive eden, değerli eşim Bahadır FAKUÇ'a sonsuz sabrı için teşekkürler.

TUĞBA FAKUÇ

2022

ÖZET

MUHASEBE EĞİTİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN ROLÜ: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ UYGULAMASI

Hayat boyu öğrenme kapsamında Türkiye’de en önemli yaygın eğitim kurumlarından biri olan Halk Eğitimi Merkezlerinde verilen kurslarla, bireylerin yaşam boyu öğrenme becerilerinin gelişimine katkıda bulunulmaya çalışılmaktadır. Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan kurslara katılan kursiyerlerin, bu merkezlerde nasıl bir öğrenme gerçekleştirdikleri ve kazandıkları beceriler araştırılması gereken bir konudur. Yapılan bu çalışmanın temel amacı Bilecik Halk Eğitimi Merkezi’nde açılan Genel Muhasebe kurslarında verilen eğitimin durumunu ve güncelliğini değerlendirmektir. Çalışmada kursiyerlerin katıldıkları kursun ders içeriği, dersi veren öğretmen ve aldıkları kurs hakkındaki genel olarak algıları, katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumları ve kurs dönemleri demografik özellikleri açısından değerlendirilmiştir. Analizler IBM SPSS istatistik programı ile yapılmıştır.

Bilecik Halk Eğitimi Merkezi’nde kurs alan ve ankete katılan kursiyerlerin verdikleri cevapların frekans ve ortalama sonuçlarına göre kursiyerlerin bu kursa katılma nedeni olarak çoğunluğunun yeni bir şeyler öğrenmek ve mesleki bilgi edinmek istemeleri nedenlerini belirttikleri görülmüştür. Yapılan T Testi analizlerinde ise kursiyerlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumları ve katıldıkları kurs dönemleri açısından genel olarak aldıkları muhasebe eğitimi sorularına verdikleri cevaplara göre aralarında istatistikî fark olmadığı tespit edilmiştir. Halk Eğitimi Merkezinin fiziksel şartlarının iyileştirilmesinin kursu daha verimli hale getireceği kursiyerlerce belirtilmektedir. Ayrıca kursiyerler Halk Eğitim Merkezlerinde bilgisayar laboratuvarları imkânı sağlanarak Genel Muhasebe derslerini farklı muhasebe paket programları ile almak istediklerini de belirtmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe Eğitimi, Genel Muhasebe Eğitimi, Halk Eğitim Merkezleri, Muhasebe Kursları

ABSTRACT

THE ROLE OF PUBLIC EDUCATION CENTERS IN ACCOUNTING EDUCATION: BİLECİK PUBLIC EDUCATION CENTER APPLICATION

Within the scope of lifelong learning it is aimed to contribute to the development of lifelong learning skills of individual through courses offered at Public Education Centers, which are one of the most important non-formal education institutions in Turkey. How the trainees who attend the courses opened in the Public Education Centers learn and the skills they acquire in these centers is an issue that needs to be investigated. The main purpose of this study is to evaluate the status and currency of training provided in the General Accounting courses opened at the Bilecik Public Education Center. In the study; it was evaluated in terms of the teacher who gave the course, the trainees' general perceptions about the course they attended, gender, age, educational, status and demographic characteristics of the participants. The analyses were performed with the IBM SPSS statistical programme.

According to frequency and average results of the answers given by the trainees who took courses at Bilecik Public Educational Center and participated in the survey, it was seen that the majority of the trainees stated the reasons why they wanted to learn something new and to get Professional knowledge as the reasons for going to this course. In the t test analyses, it was found that there was no statistical difference between the gender, age, educational status of trainees. It is stated by the trainees that improving the physical conditions of the Public Education Center will make the course more efficient. In addition, the trainees also indicate that they want to take General Accounting courses with different accounting package programs by providing the possibility of computer laboratories in Public Education Centers.

Key Words: Accounting Education, General Accounting Education, Public Education Centers, The Accounting Course.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖN SÖZ.....	i
ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	viii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHASEBENİN TANIMI VE MUHASEBE MESLEĞİ

1.1.MUHASEBENİN TANIMI.....	2
1.2.MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ	2
1.3. TÜRKİYE'DE MUHASEBENİN GELİŞİMİ.....	6
1.3.1. Osmanlı Döneminde Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler	6
1.3.2. Cumhuriyet Döneminde Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler	8
1.4. MUHASEBE MESLEĞİ.....	11
1.4.1. 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu	12
1.4.2. 5786 Sayılı Yasa ile Meslek Yasasında Yapılan Değişiklikler.....	13
1.4.3. Muhasebecilik ve Mali Müşavirlik Mesleğinin Konusu.....	13
1.4.4. Yeminli Mali Müşavirlik Mesleğinin Konusu	15
1.5. TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ	15

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİ VE MUHASEBE EĞİTİMİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

2.1. TÜRKİYEDE MUHASEBE EĞİTİMİ.....	18
--------------------------------------	----

2.2. TÜRKİYE'DE MUHASEBE EĞİTİMİNİN TARİHİ.....	19
2.3. TÜRKİYE DE MUHASEBE EĞİTİMİ VEREN KURUM VE KURULUŞLAR.....	21
2.3.1. Ortaöğretim Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	21
2.3.2.Ön lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi.....	22
2.3.3. Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi	22
2.3.4. Lisansüstü Düzeyde Muhasebe Eğitimi.....	23
2.3.5. Mesleki Eğitim Kursları Düzeyinde ve Özel Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi.....	24
2.4. MUHASEBE EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE AMACI.....	25
2.5. MUHASEBE EĞİTİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER.....	25
2.5.1. Ekonomik Gelişmeler	26
2.5.2. Teknolojik Gelişmeler	26
2.5.3. Öğretim Üyeleri (Öğretici) Faktörü	26
2.5.4. Öğrenci Faktörü	27
2.6. MUHASEBE EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLER.....	28
2.7. MUHASEBE EĞİTİMİNDE KALİTE	29
2.8. MUHASEBE EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	30
2.8.1. Tartışma Yolu İle Öğretim Yöntemi	30
2.8.2. Anlatım Yolu İle Öğretim Yöntemi.....	31
2.8.3. Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim	31
2.8.4. Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim.....	32
2.8.5. İşbirlikçi Öğrenme Yolu İle Öğretim.....	32
2.8.6. Araştırma Yolu İle Öğretim	33
2.9. MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖN VEREN KURULUŞLAR.....	33
2.9.1. IFAC	33
2.9.2. IAESB (Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu).....	35

2.10. IES (Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları)	36
2.10.1. IES 1: Muhasebe Eğitim Programına Giriş İçin Gereken Şartlar	36
2.10.2. IES 2: Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriği.....	37
2.10.3. IES 3: Mesleki Beceriler	38
2.10.4. IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Davranışlar.....	39
2.10.5. IES 5: Uygulama Deneyimi Standardı.....	40
2.10.6. IES 6: Mesleki Yetenek ve Yeterliliğin Ölçülmesi.....	41
2.10.7. IES 7: Sürekli Mesleki Gelişim	41
2.10.8. IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yeterlilik Şartları	42

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN ROLÜ: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ UYGULAMASI

3.1. HALK EĞİTİMİ MERKEZİ TANIM VE KAPSAMI	44
3.2. HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN TARİHİ GELİŞİMİ	45
3.3. HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANINDA DÜZENLENEN KURSLAR.....	46
3.3.1. Kurs Programlarının Dayanağı ve Programa Giriş Şartları	46
3.3.2. Programın Amaçları.....	47
3.3.3. Kurs Programlarında Yer Alan Modüller ve Kazanımları	47
3.4. KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR ÖZETİ.....	51
3.5. ARAŞTIRMANIN AMACI	55
3.6. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI	56
3.7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	56
3.8. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	57
3.9. ARAŞTIRMANIN FREKANS ANALİZİ VE SONUÇLARI.....	58
3.10. ARAŞTIRMANIN TEST ANALİZİ VE SONUÇLARI.....	65
SONUÇ VE ÖNERİ	96

KAYNAKÇA	98
EKLER.....	109
EK 1: Valilik Onayı.....	109
EK 2: Anket Formu.....	110

TABLULAR LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 3. 1. Ankete Katılan Kursiyerlerin Cinsiyet Dağılımları	58
Tablo 3. 2. Ankete Katılan Kursiyerlerin Eğitim Durumları.....	58
Tablo 3. 3. Ankete Katılan Kursiyerlerin Yaş Dağılımları.....	59
Tablo 3. 4. Katılımcıların Kursa Katıldıkları Dönem Dağılımı	59
Tablo 3. 5. Katılımcıların Kursa Katılım Nedenleri	59
Tablo 3. 6. Katılımcıların Muhasebe Kursu İle İlgili Görüşleri	61
Tablo 3. 7. Katılımcıların Öğretmen İle İlgili Görüşleri	62
Tablo 3. 8. Katılımcıların Kursun İçeriği İle İlgili Görüşleri	63
Tablo 3. 9. Katılımcıların Dersin İşleniş Şekline Verdikleri Cevaplar	65
Tablo 3. 10. Muhasebe Kursu ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları.....	67
Tablo 3. 11. Kurs Öğretmeni ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları.....	68
Tablo 3. 12. Dersin İçeriği ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları	69
Tablo 3. 13. Muhasebe Kursu ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları	72
Tablo 3. 14. Kurs Öğretmeni ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları .	73
Tablo 3. 15. Dersin İçeriği ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları	74
Tablo 3. 16. Muhasebe Kursu ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları.....	77
Tablo 3. 17. Kurs Öğretmeni ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları.....	78
Tablo 3. 18. Dersin İçeriği ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları.....	79
Tablo 3. 19. Muhasebe Kursu ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway- Anova Testi Sonuçları	82

Tablo 3. 20. Muhasebe Kursu ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları.....	84
Tablo 3. 21. Kurs Öğretmeni ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway-Anova Testi Sonuçları.....	86
Tablo 3. 22. Kurs Öğretmeni ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları.....	88
Tablo 3. 23. Dersin İçeriği ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway-Anova Testi Sonuçları.....	90
Tablo 3. 24. Dersin İçeriği ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları.....	92

KISALTMALAR LİSTESİ

AAA	: Amerikan Muhasebeciler Birliği
AECC	: Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu
CPD	: Sürekli Mesleki Gelişim
HBOGM	: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
IAS	: Uluslararası Muhasebe Standartları
IASC	: Uluslararası Muhasebe Standartları Komisyonu
IAESB	: Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu
IFAC	: Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu
İDT	: İktisadi Devlet Teşekkülleri
KDV	: Katma Değer Vergisi
KİT	: Kamu İktisadi Teşebbüsleri
M.Ö	: Milattan Önce
MMMBD	: Mali Müşavirler Muhasebeciler Birliği Derneği
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
SPK	: Sermaye Piyasası Kurulu
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TESMER	: Temel Eğitim Staj Merkezi
TMUD	: Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği
TOBB	: Türkiye Sanayi, Ticaret Odaları ve Borsaları Birliği

- TTK** : Türk Ticaret Kanunu
- TUİK** : Türkiye İstatistik Kurumu
- TÜMFED** : Türkiye Muhasebeciler Dernekleri Federasyonu
- TÜRMOB** : Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali
Müşavirler Odaları Birliği
- VUK** : Vergi Usul Kanunu

GİRİŞ

Yaygın eğitim kurumları arasında yer alan Halk Eğitimi Merkezleri yaşam boyu öğrenmenin ön planda olduğu günümüzde oldukça önemli bir konuma sahiptir. Bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler, birçok alanda sürekli değişim yaratmakta ve beraberinde yeni talepler getirmektedir. Bu hızlı değişim ve gelişime uyum sağlayabilme yalnızca örgün eğitimde verilen eğitimle mümkün değildir. Bu noktada toplumun yaşam boyu devam edecek eğitim isteğini karşılayabilmek adına yaygın eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

Halk Eğitimi Merkezlerinde düzenlenen mesleki-teknik ve sosyal-kültürel kurslar ile; örgün eğitim sistemine hiç dahil olmamış yada halen eğitim almaya devam eden veya herhangi bir sebepten dolayı örgün eğitimi yarıda kalan bireylerin istedikleri alanda kendilerini geliştirmelerine, boş zamanlarını kaliteli bir şekilde geçirmelerine olanak verilmektedir.

Çalışmanın konusunu oluşturan ve Halk Eğitimi Merkezlerinde mesleki-teknik alanda düzenlenen kurslar içerisinde yer alan Genel Muhasebe kursunda bireylere temel muhasebe eğitimi verilmektedir. Kursiyerlerin Genel Muhasebe Kursunu tercih etme sebepleri olarak ise; ön muhasebe ile ilgili alanlara iş başvurusunda bulunmak istemeleri, örgün eğitimde almış oldukları muhasebe dersleri sonucunda elde ettikleri muhasebe bilgilerini pekiştirmek istemeleri veya eğitimde gördükleri eksiklikleri kapatmak istemeleri gösterilebilir.

Yapılan literatür araştırması sonucunda Halk Eğitimi Merkezlerinde verilen muhasebe eğitimi ile ilgili hiçbir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda çalışmada kursiyerlerin Bilecik Halk Eğitimi Merkezinde verilen Genel Muhasebe ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Dört bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde muhasebenin tanımı, tarihsel gelişimi ve muhasebe mesleğine yer verilmiş, ikinci bölümünde muhasebe eğitiminden, muhasebe eğitiminin tarihinden ve Türkiye’de muhasebe eğitimi veren kurum ve kuruluşlardan bahsedilmiş, üçüncü bölümünde çalışmamızın asıl konusunu oluşturan Halk Eğitim Merkezinin tanımına, kapsamına, tarihi gelişimine ve önemine yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise Bilecik Halk Eğitimi Merkezinde Genel Muhasebe Kursuna katılım sağlayan kursiyerler üzerinde yapılan anket çalışmasının frekans ve test analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHASEBENİN TANIMI VE MUHASEBE MESLEĞİ

Muhasebenin tarihi M.Ö (Milattan Önce) 5000’li yıllara dayanmaktadır. Günümüzde iktisadi yaşamın sürekli olarak gelişme göstermesiyle birlikte muhasebe mesleği ve muhasebe eğitiminin oldukça önemli bir konuma geldiği görülmektedir. Çalışmanın bu bölümünde; muhasebenin tanımına ve tarihsel gelişimine, Osmanlı ve Cumhuriyet döneminde muhasebe sisteminde meydana gelen değişimlere, muhasebe mesleğine ve meslek mensubu olabilmek için gerekli olan şartlara ve meslek ile ilgili örgütlere yer verilmiştir.

1.1.MUHASEBENİN TANIMI

Muhasebe, bir örgütün kaynaklarının oluşumunu, kullanılma şekillerini ve örgütün gerçekleştirdiği işlemler sonucunda kaynaklarında meydana gelen artış veya azalışları gösteren, örgütün finansal açıdan durumunu açıklayan bilgileri üreten ve bu bilgileri özetleyerek ilgili kişi ve kuruluşlara ileten bilgi sistemidir (Sevilengül, 2018: 3).

Muhasebe, hesap işlemlerinin tümünü kapsayan bir ifadedir. Türk Dil Kurumunda ise dört anlamda değerlendirilmiştir. Bunlar “hesaplaşma, karşılıklı hesap görme”, “hesap işleriyle uğraşma”, “hesap işlerinin yürütüldüğü yer” ve “hesapların bütünü” dür. Muhasebe uygulamaları işletme için hayati önem taşımaktadır. Şirket ile birlikte var olan muhasebe şirketin sonlandırılması ile son bulmakta olan bir birim olarak göze çarpmaktadır (Kip, 1986: 10-27).

Muhasebe, işletmelerin ekonomik etkinlikleri sonucunda elde ettiği verilerin tanınması, kaydedilmesi, özetlenmesi, raporlanarak sunulması ve bu raporların değerlendirilmesi biçiminde tanımlanabilir (Yükçü, 1999: 3).

Muhasebe, finansal nitelikli işlemlerin kaydedilmesi ve raporlar haline getirilmesidir. Diğer bir ifadeyle, kişi veya kurumlarla ilgili para ile ifade edilebilecek bilgilerin sistematik bir şekilde kaydedilmesi, sunulması ve incelenmesini içeren faaliyetlerin tümüdür (Tazegül, 2007: 22).

1.2.MUHASEBENİN TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsanların hesap tutma ihtiyacı ekonomik hayat ile doğmuş ve bu hayata paralel olarak gelişme göstermiştir. Ekonomik hayat genişleyip geliştikçe tutulacak kayıtlar da değişim ve gelişim içerisine girmiştir. Kişiler veya kurumlar gelişimin her aşamasında muhasebeyi; yönetim, kontrol, vergi toplama, raporlama gibi çeşitli amaçlarla kullanmışlar, kendi

ihtiyaçları doğrultusunda bildikleri veya öğrendikleri kayıt teknikleri çerçevesinde muhasebe uygulamalarından faydalanmışlardır (Uysal, 2017: 43).

Muhasebenin tarihine bakıldığında ilkel şekilde hesap tutma tekniğinin mübadelenin başladığı çağlara kadar dayandığı görülmektedir. O ağlardan itibaren muhasebe sürekli bir evrim halinde olmuş ve günümüzdeki teorik yapıya ulaşmıştır. Günümüzde gelişme halen devam etmekte olup uluslararası standartların tüm dünyada geçerli hale gelmesi ise bu gelişmenin son aşamasını oluşturmuştur (Sevilengül, 2018: 6).

Muhasebenin tarihi incelendiğinde milattan önce 5000'li yıllara kadar dayandığı görülmektedir. Günümüze kadar ulaşan tarihi kayıtlar sayesinde muhasebenin ilk olarak Mısırlılar, sonra ise Finikeliler, Hintliler, Çinliler, Türkler ve Romalılar tarafından bilindiği anlaşılmaktadır (zyrek, 2009: 11).

Muhasebe alanında çalışma yapan tarihçilerin genel düşüncesi, muhasebenin tarihi köklerinin Mısır'da Nil Vadisi'nde, Mezopotamya'da ise Fırat ve Dicle Irmakları arasında olduğudur. Ekonomik gelişmelere uygun olarak muhasebenin de gelişebilmesi için, yazı ile birlikte kayıtların da üzerine yazılacağı maddeye gereksinim duyulmuştur. Bu madde Nil Vadisi'nde papirüs, Fırat ve Dicle Vadilerinde tabletler olmuştur. Muhasebenin ilk izlerine bu yörelerde rastlanmasına sebep olarak ise üzerine yazı yazılan maddelerin bu yörelerde bulunması gösterilmektedir (Güvemli, 1995: 47).

Medeniyetin beşiği olan bu bölgelerde, muhasebenin düşünceden kayıt haline geçmesi; ekonomik gelişmeler ile birlikte, yazı ve aritmetiğin bulunması ve kaydın yapılacağı maddelerin bulunması sonucunda ortaya çıkmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda; Babil İmparatorluğu'nda; kil tabletlere, Eski Mısır'da; papirüs üzerine yazılmış hesaplaşma metinlerine rastlanmış, Eski Yunan medeniyetinde ise bankalara ve tapınaklara ait hesapların tutulduğu gözlemlenmiştir. İlk ağların sonlarında ise Romalılar, hesap tutma tekniği açısından en st noktaya ulaşmışlardır (Kurtçebe, 2008: 15).

Babil İmparatorluğu'na ait olan kil tabletler üzerindeki hesaplaşma metinleri, makbuzlar, ortaklık ve komisyon sözleşmeleri, bir dönem ticari faaliyetlerde bulunmuş müesseselerin günümüzdekine benzeyen bir uygulama düzeni içerisinde bulduklarının göstergesi olmuştur (zyrek, 2009: 12).

Mısır'da ilk hesap kayıt belgelerine M.Ö. 3400'l yıllarda rastlanmış, iki yılda bir defa taşınır ve taşınmaz malların papirüsler üzerine envanter amacıyla yazıldığı, ileriki zamanlarda ise envanter ile birlikte günlük kayıtlara da yer verildiği belirtilmiştir. Malları izlemek ve

denetimini gerçekleştirmek sebebiyle ekmek gibi günlük olarak tüketilen mallar ile gümüş vb. gibi alım satım mallarının kayıtlarının tutulduğu ve bunun sonucunda envanter amacına daha sonra denetim amacının da eşlik ettiği kaynaklarda yerini almıştır (Güvemli, 1995: 103–105).

Mısırdaki toprakların halka ölçümlü bir şekilde dağıtıldığı, tarımsal ürünler ile birlikte vergi tahminlerinin de yapıldığı ve kayıt altına alındığı, bu işlerin yapılması için Firavunların emrinde çalışan deneyimli mühendis ve muhasebecilerin olduğu ifade edilmektedir (Cemalcılar vd., 2003: 9).

Eski Yunan'da ise M.Ö beşinci yüzyıl itibariyle para ticaretinin gerçekleştiği tapınaklardaki bankalar ile birlikte, özel bankaların da var olduğu görülmüştür. Atina bankacılığında özel deyimlerle bahsedilen yevmiye defterleri ile içerisinde çeşitli hesapları barındıran muhasebe defterlerinin kullanıldığı belirtilmiştir (Hiçşaşmaz, 1970: 7).

Muhasebe ile ilgili araştırma yapan tarihçiler muhasebenin gelişmesine Eski Yunan'ın iki önemli katkısı olduğunu ifade etmişlerdir. Gelişmelerden ilki sikke paranın kullanılmaya başlamasıdır. Sikke paranın kullanılmasıyla birlikte parasal hesaplar kolaylaşmış ve iktisadi yaşam canlanarak muhasebeye olan ihtiyaç artmıştır (Kurtçebe, 2008: 16).

Eski Yunan'ın muhasebeye sağladığı ikinci katkı olarak ise envanter amaçlı muhasebe de sağladıkları gelişmeler gösterilmektedir (Güvemli, 1995: 121). Fakat bazı araştırmacılar Eski Yunan uygulamalarının sadece muhasebe kayıtlarının ortaya çıkışına önderlik ettiğini belirtmekle yetinmişlerdir (Hiçşaşmaz, 1970: 8).

Eski Roma dönemi incelendiğinde muhasebe kayıtlarının ilk başlarda üzerleri mumla kaplanmış tahta levhalara, bakır levhalara ve deri üzerlerine yazıldığı görülmüş, zamanla bu maddelerin yerini parşömen ve papirüsün aldığı ifade edilmiştir. Eski Roma'da muhasebe tekniğinin değil, birbirleri ile ilişkili olan defterler sisteminin denetleme ağırlıklı olarak geliştiğine rastlanmıştır. Bahsedilen muhasebe defterlerinden birincisi 'Adversaria'dır. Bu defter, günlük meydana gelen işlemlerin kayıt altına alındığı bir defterdir. İkinci defter, 'codex accepti e expensi' olarak isimlendirilmiştir. Bu defterde ise sadece parayla ilgili hesaplar ile karşılıklı hesaplaşma işlemleri yer aldığı görülmüştür. Üçüncü defter ise 'Codex rationum domesticorum' adı ile ifade edilmiş; tahıl, yağ, hayvan, üzüm vb. maddesel eşyaları ilgilendiren hesaplara yer verilmiştir (Azap, 2012: 15).

Hititler döneminde de muhasebe uygulamalarına ait belgeler bulunmuştur. Hititlerin ambarda bulunan malların hareketlerini ve ücret ödemelerini gösteren muhasebe kayıtlarının yanı sıra aynı zamanda veresiye olarak mal alım, satım işlemlerini de gerçekleştirdikleri ve bu

işlemler ile ekonomik yaşamın gelişmesi ve ticaretin ilerlemesi yönünde katkı sağladıkları görülmüştür (Güvemli, 1995: 119).

Orta çağın başlarında meydana gelen büyük siyasi ve ekonomik sarsıntılar neticesinde, ilk çağların sonlarında Romalılar ve Yunanlılar tarafından geliştirilen hesap tutma tekniği ilerleme göstermemiş ve hatta gerilemiştir. Daha sonraları ticari faaliyetlerin canlanması, kredili işlemlerin artış göstermesi ve şirketlerin kurulmaya başlamasıyla tekrardan gelişme göstermeye başlamıştır. Aynı dönemlerde İslâm Dünyası'nda matematik alanındaki gelişmelerin bir sonucu olarak Arap Uygarlığına ait cari hesaplar, sayım cetvelleri ve çeşitli hesap özetleri ile yönetim hesapları batı tarafından da kullanılmaya başlamıştır (Uysal, 2017: 44).

15. Yüzyıl itibariyle Luca Pacioli'nin dönemi yaşanmaya başlamış, uluslararası ve ulusal ticaret gelişme göstermiş, para bir değişim aracı olarak benimsenmiştir. Çift taraflı kayıt düzeni İtalyan matematikçi Luca Pacioli tarafından geliştirilmiştir (Kurtçebe, 2008: 16).

Pacioli'nin 1494 yılında yayımlanan "Summadi Aritmetica Geometria Proportioniet Proportionalita" (Aritmetiğin, Geometrinin, Oran ve Orantının Özeti) adlı eserinin Particularisdi Compituse Scripturis (defter tutma ve ona ait evrak üzerine etüt) başlıklı kısmında, çift taraflı kayıt sistemi için üç deftere dikkat çekilmiştir. Bu defterler; yardımcı defter özelliğinde acente, yevmiye defteri ve defteri kebir (büyük defter) dir (Kurtcebe, 2008: 17).

Muhasebenin gelişim süreci Luca Pacioli döneminden sonra farklı biçimlerde ele alınmış ve birçok ülkede değişik düzenlemelerden geçmiştir. Tüm bunların sonucunda günümüz dünyasındaki muhasebenin de temeli oluşturulmuştur. Muhasebe kuramının gelişim evresinde Avrupa'da bulunan okulların etkisi de oldukça görülmüştür. Muhasebe okullarından İtalyan, Alman, Fransız ve İngiliz-Amerikan Muhasebe okulları muhasebe kültürünün gelişimine direkt olarak katkı sunmuştur (Güleç, 2019: 258-277).

Muhasebe tarihçileri, XIX. yüzyılın sonlarına kadar olan süreçte muhasebe uygulamalarını; karşılıklı hesaplaşma, kar ve zararın belirlenmesi ile borçların, varlıkların, öz kaynakların belirlenmesi ihtiyaçlarının yönlendirdiğini ve geliştirdiğini ileri sürmüşlerdir. XIX. yüzyılın sonlarına gelindiğinde ise kazanç ve gelir vergisi uygulamalarının başlanması ile vergiciliğin muhasebe uygulamalarını yönlendirdiğini ifade etmişler bununla birlikte yaşanan bu gelişmelerin zamanla ülkede kayıt düzeninin ve mali tabloların birlikteliğinin

sağlanmasına ve tekdüzen hesap çerçevesinin oluşmasına katkıda bulunduğunu belirtmişlerdir (Güvemli, 2001: 125).

XX. yüzyılda ise genel hesap planları ve tek tip mali tabloların uygulanması muhasebe tarihinin başta gelen özelliklerinden birisi olmuştur. Bununla birlikte muhasebe standartlarının ortaya çıkması ve küreselleşme yolunda gelişme göstermesi de söz konusu olmuştur. Fakat genel hesap planlarında aranılan esneklikler tam olarak sağlanamayınca, ihtiyaçların karşılanmasında zorluklar ortaya çıkmış, yüzyılın sonları itibariyle de Batı Avrupa ülkelerinde genel hesap planlarının uygulanmasından vazgeçme eğilimi belirmiş ve iş kollarına göre birkaç hesap planının uygulanabilmesi için çalışma yapıldığı gözlemlenmiştir (Güvemli, 2001: 423).

1.3. TÜRKİYE'DE MUHASEBENİN GELİŞİMİ

1.3.1. Osmanlı Döneminde Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler

Osmanlı'da ekonomik hayat genellikle Ortadoğu ülkelerinde görüldüğü gibi devletçilik anlayışı çerçevesinde gelişme göstermiştir. Osmanlı döneminde özel kesim işletmeler kayıt düzenine ihtiyaç duyulmayacak kadar az sayıdadır. Bu sebeple Türkiye'de muhasebe uygulamaları batı ülkelerinde ki gibi özel kesimde değil devlet mali yönetiminde gelişme göstermiştir. (Güvemli, 1998: 375).

Osmanlı dönemi incelendiğinde muhasebe örgütünün merkezi yapıda olduğu görülmüştür. Merkezi yapıda olan muhasebe örgütüne paralel olarak eyaletlerde de mali örgütlenme söz konusudur. İlk olarak Hazine-i Amire ismi verilen, XVII. yüzyıldan sonra Bab-ı Defteri adı ile anılan muhasebe sistemi dönemin ihtiyaçlarına göre şekil almış ve zamanla gelişme göstermiştir (Güvemli, 1998: 376).

Osmanlı döneminde, maliye teşkilatı ilk defa I. Murat döneminde ortaya çıkmıştır. Orduya ve devlete ait kayıtların ise defterdar ve sadrazamın gözetimindeki "Vak-a Nüvis"lerce kayıt altına alındığı görülmüştür. Mali yapıyla ilgili ilk yazılı kanun; Fatih Sultan Mehmet zamanında yürürlüğe girmiş, bu zamana kadar yazılı olmadığı halde uygulamaya koyulmuş kanunlar ise II. Mehmet döneminde "Ecdat Kanunları" ismi verilerek bir araya toplanmıştır (Güvemli ve Güvemli, 2015: 24).

Osmanlı muhasebe sistemine ait ilk kayıt örneklerine XV. yüzyılda Fatih Sultan Mehmet döneminde rastlanılmıştır. Osmanlı döneminde katipler muhasebe ile ilgili kayıtları "muhasebe defter" ismiyle kayıt altına almışlardır. Gelir ve gider dengesinin düzenlenmesi

için günlük defter, günlük deftere yardımcı defterler, denetim ve kontrol fonksiyonunu yerine getiren muhasebe raporları ile merkez muhasebe örgütünün sadece denetim amacı ile ilgilenmiş olduğu, hariç olarak vakıflarla ilgili kayıtlar muhasebe sistemine ait üç temel muhasebe alanını oluşturmuştur (Elitaş vd., 2008: 731).

Osmanlı döneminde muhasebe alanında kayıtlar tutulurken "siyakat yazı" yöntemi tercih edilmiştir. Siyakat okunması zor olan, sanat özelliği taşımayan, girift bir eski yazı türüdür. Siyakat yazı türünde noktalama işaretleri yoktur ve bu sayede yazının akıcı bir şekil alması sağlanmıştır. (Güvemli ve Güvemli, 2015: 17).

Siyakat yazı türünün tercih edilmesinin iki sebebi vardır: Bu sebeplerde ilki muhasebe kayıtları yapılırken küçük bir alana fazla bilgi sığdırmaktır. İkinci sebep ise devlet muhasebesinde yer alan bilgilerin gizli olması ve devlet sırrı kabul edilmesidir (Güvemli ve Güvemli, 2015: 22).

Osmanlı muhasebe sisteminin tarihi incelendiğinde Abbasilerden İlhanlılara daha sonra İlhanlılardan da Osmanlıya intikal eden bir muhasebe sistemi olduğu görülmektedir. Bu muhasebe sisteminin temelini merdiven yöntemi, merdiven yönteminin temelini de siyakat yazı usulü oluşturmaktadır (Erkan vd., 2009: 210).

Yöntemin ismi, Merdiban-ı Paye (merdiven basamağı) olarak, bugünkü İran sınırlarında yer alan Moğolların kurmuş olduğu İlhanlı Devleti (1253-1353) zamanında devlet muhasebesi ile ilgili bilgilere yer veren Risâle-i Felekiyye'de yer almaktadır (Güvemli ve Kaya, 2015: 52-55).

Bir devlet muhasebe yöntemi olan merdiven yöntemi, Orta Doğu'ya ait kayıt geleneği çerçevesinde, sağdan sola olan yazı tekniği ile ortaya çıkmış ve gelişme göstermiştir. Orta Doğuda hâkim olan merkeziyetçi yönetim anlayışı merdiven yönteminin gelişmesine uygun bir ortam hazırlamış, özel kesimde ise kullanılamamıştır. Bunun iki sebebi vardır bu sebeplerden ilki, özel kesim de yer alan işletmelerin muhasebe yöntemi kullanmaya ihtiyaç duymayacak kadar küçük olmalarıdır. İkinci sebep ise, bu yöntemin kâr amaçlı kurulan işletmelerin muhasebesine (maliyet hesaplaması dâhil) uygun olmamasıdır (Güvemli ve Güvemli, 2015: 21).

Osmanlıda merdiven yöntemi XIX. yüzyıla kadar uygulandıktan sonra yaklaşık olarak 11 asırlık bir tarihe sahip olmuş ve birtakım nedenlerden ötürü bu yöntem yerini çift yanlı kayıt yöntemine bırakmıştır (Erkan vd., 2009: 210).

3 Kasım 1839 tarihinde Tanzimat Fermanının ilan edilmesiyle muhasebe alanında büyük değişimler yaşanmış, mali ve idari reformlar yapılmıştır. Böylelikle devlet yeniden bir yapılanma içerisine girmiştir. Maliye Nezareti günümüzdeki adıyla Maliye Bakanlığı kurulmuş, devlet muhasebe sistemi günümüzde de varlığını sürdüren Muhesabat-ı Umumiye (Genel Muhasebe) ismi ile Maliye Bakanlığı Bünyesinde yerini almıştır (Güvemli, 2001: 11).

Tanzimat Fermanı ilan edildikten sonra yaklaşık iki yüz kadar öğrenci, işletmecilik alanında eğitim almaları ve çağdaş anlamda muhasebe bilgisine sahip olmaları amacıyla Fransa'ya gönderilmiştir. Öğrencilerin yurda dönmesinin ardından Napolyon tarafından 1807 yılında yazılmış olan Code de Commerce'inin iki kitabı tercüme edilmiş ve 1850 yılında Kanunname-i Ticaret (Ticaret Kanunu) ismi ile yayınlanmıştır. Kanunname-i Ticaret çağdaşlaşma hareketi adına iki yenilik getirmiştir Bunlardan ilki, Batı Avrupa'da uygulanmakta olan ticaret hukuku esaslarının Türkiye'de de gündeme getirilmesi, ikincisi ise çift yanlı kayıt yöntemine uygun olan defter türlerine yer verilmesidir (Güvemli ve Kaya, 2015: 52).

1.3.2. Cumhuriyet Döneminde Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler

Cumhuriyetin ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti dünyadaki uygulamaların aksine vergiye dayalı bir muhasebe sistemini benimsemiştir. 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyetin ilan edildiği dönemde çift yanlı kayıt yöntemi Batı Avrupa'dan dünyaya yayılmış ve büyük gelişme göstermiştir. Osmanlı döneminden kalan ve devlet muhasebesinde kullanılmış olan merdiven yöntemi o zamana kadar uygulamadan kaldırılmış, çift yanlı kayıt yöntemi ile geniş kapsamlı ilişkiler oluşturulmuştur. Çift yanlı kayıt yönteminin tarih süresince tüccar ve muhasebe beraberliğinde gelişme gösterdiği görülmüştür (Güvemli ve Aslan, 2019: 62).

Türkiye'de muhasebe alanıyla ilgili mevzuat çalışmaları Cumhuriyetin ilan edilmesinden hemen sonra başlamıştır. Muhasebe ile ilgili ilk yasa 26.05.1927 tarih ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanunu'dur. Çeşitli düzenlemelere karşın muhasebe alanında 80 yıl boyunca uygulamada kalmış olan bu kanun 2005 yılında yürürlüğe konulmuş 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu ile uygulamadan kaldırılmıştır (Demir ve Bükey, 2021: 35).

1923 yılında gerçekleşen İzmir İktisat Kongresi'yle 1929 yılları arasında yaşanan döneme liberal dönem adı verilmiştir. Bu süre içerisinde özel sektör ile özel sektör ve kamu sektörünün yani karma ortaklık sisteminin güçlendirilmesi için 1924 tarihinde İş Bankası hizmet vermeye başlamıştır. Henüz yeni yeni gelişme gösteren sanayi teşebbüslerine kredi

verebilmek ve bu sektörlerde yer alan işletmelere fon sağlamak amacı ile 1925 yılında ülkemizin ilk kalkınma bankası ve bununla birlikte ilk Kamu İktisadi Teşebbüsü (KİT) olma özelliğini de taşıyan Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulduğu görülmüştür. Bu banka daha sonra Sümerbank'a devredilmiştir. Cumhuriyet döneminde muhasebenin gelişim süreci KİT'ler ile başlamıştır. Türkiye'de muhasebe sisteminin gelişmesinde kamu iktisadi teşebbüslerinin önemi oldukça büyüktür. Dolayısı ile Sanayi ve Maadin Bankası'nın kurulmuş olması muhasebe için oldukça önem arz etmektedir (Demir ve Bükey, 2021: 36).

Türkiye Cumhuriyeti'nde 1927-1960 yılları arasında muhasebe uygulamalarında Alman etkilerine rastlanmaktadır. Alman Profesörü Sachsenberg tarafınca bu dönemde Sümerbank'a özel olarak hazırlanmış muhasebe sisteminin, İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT)'nin çoğu tarafından benimsendiği ve uygulamaya koyulduğu görülmektedir (Güvemli, 2012: 124).

1930 -1938 yıllarını kapsayan süreçte ise yapılmakta olan düzenlemeler hız kazanmıştır. Devletçilik anlayışının yanı sıra sanayileşme alanında gösterilen çabaların arttığı görülmüştür. Bunun sebebi ise 1930'lu yılların başlarında devlete ait sanayi kuruluşlarının Osmanlı'dan kalanlardan oluşuyor olması (Güvemli,2001: 9) ve kamuya ait sektör payının İDT ve bunların teknelci niteliğinden oluşmasıdır (Akdoğan ve Aydın,1987: 83).

1942 yılında ise Prof. Dr. Osman Fikret ARKUN'un başkanlık ettiği "Eksper Muhasipler ve İşletme Organizatörleri Derneği" kurulmuş ve ülkemizde muhasebe mesleğinin gelişmesinde önemli bir gelişme yaşanmıştır. Muhasebe alanında ilk özel girişim olan bu dernek 1967 yılından sonra "Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği (TMUD)" ismi ile anılmıştır. Ülkemizde TMUD muhasebe mesleğinin tanımlanması, halka anlatılması, dünya da var olan muhasebe uygulamalarının ülkemize yansıtılması, muhasebe alanıyla ilgili uluslararası faaliyetlerde ülkemizin temsil edilebilmesi ve ülkemizin ihtiyaçlarına uyum sağlayacak bir meslek yasasının çıkarılabilmesi adına önemli katkılarda bulunmuştur. TMUD, özel sektörün hızlı bir şekilde gelişim göstermesine bağlı olarak muhasebeye olan taleplerle birlikte, devlet işletmeciliğinin gelişiyor olmasına da önem vermiş ülke içinde ve ülke dışında muhasebe kurallarının oluşabilmesi amacıyla çeşitli çalışmalar ortaya koymuştur (Kurtçebe, 2008: 22).

1969 yılında Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği üyelik koşullarına mesleki stajla birlikte sınav şartını getirmiş, batı ülkelerinde uygulanan muhasebe ilke ve kurallarının ülkemizde de yaygınlaşması adına bir katkıda bulunmuştur. Dernek 1972 yılında 14 kişiden oluşan bir delege grubu ile Avustralya'nın Sydney şehrinde düzenlenen 11. Uluslararası

Muhasebe Kongresi'ne katılmış ve Uluslararası Muhasebe Standartları Komisyonu (IASC)'na üye olmuştur (Özyürek, 2009: 62).

TMUD sayesinde muhasebe alanında yaşanan bir diğer gelişme ise derneğin, 1977 yılında Almanya'nın Münih şehrinde düzenlenen 12. Uluslararası Muhasebe Kongresi sırasında kurulmasına karar verilmiş olan Uluslararası Muhasebe Federasyonu (IFAC) 'na kurucu üye olarak katılması olmuştur. 1975 yılında dernek, IASC üyesi olmuş, Uluslar arası Muhasebe Standartları (IAS)'nı benimsemiştir (Özyürek, 2009: 63).

1949 Yılında yürürlüğe giren vergi kanunları ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında vergi denetimi amacıyla oluşturulmuş örgütler, 1950 yılında liberal iktisat politikalarına geçilmiş olmasına rağmen, muhasebe düşüncesindeki etkisini göstermeyi sürdürmüş, liberal iktisat politikasının bir gereği olarak muhasebe uygulamalarında Türkiye Sanayi, Ticaret Odaları ve Borsaları Birliği (TOBB) devreye girmiştir (Güvemli vd., 2016: 191).

1956 yılında yürürlüğe giren 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda şirketlerin muhasebe uygulamalarında uymak zorunda oldukları şekil ve zorunluluklara yer verilmiştir. İlgili kanunun beşinci kısmı tutulan ticari defterler ile ilgili genel hükümler içermektedir. Madde 66'ya göre tacirler; faaliyet gösterdikleri dönem içerisinde elde ettikleri sonuçların tespitini yapmak amacıyla yevmiye defteri, defteri kebir ve envanter defterini tutmaya mecbur bırakılmıştır. Bu durum genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin dönemsel hasılat-maliyet eşleşmesi ilkesi ile ilişkilendirilmektedir (Aslan, 2015: 66).

1964 yılında yürürlüğe konulmuş 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri Hakkında Kanun ile işletmenin mevcut hesapları ve bütçeleri ile ilgili bir takım düzenlemeler getirilmiş ve KİT (Kamu İktisadi Teşebbüsleri) 'lerin muhasebe yöntem ve esaslarını tekdüzen haline getirmesi yasal zorunluluk haline gelmiştir. 1971'de Tek Düzen Muhasebe Sistemi Uygulama Komisyonu oluşturulmuş, KİT'lerin de görüşleri alınarak tasarlanmış Tekdüzen Muhasebe Sistemi 07.07.1971 tarihli 7/2767 sayılı kararname ile 27 adet Kamu İktisadi Teşebbüsünü kapsamına alarak 01.01.1972 tarihi itibarıyla yürürlüğe konulmuştur. 1972 yılında kurulan Devlet Planlama Teşkilatı Tekdüzen Muhasebe Koordinasyon Devamlı İhtisas Komisyonu'nun çalışmaları sonucunda maliyet muhasebesiyle ilgili esaslar belirlenmiş böylelikle bankalar ve sınaî işletmeler 1977 yılının başlarından itibaren maliyet muhasebesini uygulamaya geçmişlerdir (Sevilengül, 2018: 8-9).

1974 yılında Türkiye Muhasebeciler Dernekleri Federasyonu (TÜMFED), 1976 yılında da Mali Müşavirler Muhasebeciler Birliği Derneği (MMMBD) kurulmuştur.

Muhasebe mesleğinin yasal statüsüne kavuşuncaya kadar geçen süreçte, bu alanda kurulan ve faaliyet gösteren derneklerin muhasebe mesleğinin gelişmesine büyük katkısı olmuştur (Demir ve Bükey, 2021: 37).

1986 yılında ise Bankalar Birliği tarafından özel olarak hazırlanmış olan "Bankalar için Tekdüzen Hesap Planı" uygulamaya konulmuştur. KİT'lerde ki tekdüzen muhasebe sisteminin etkileri giderek artmış ve özel şirketlerde de görülmeye başlamıştır böylelikle muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkelerinin esas alındığı görülmüştür. Bu sebeple KİT'lerin Tekdüzen Muhasebe Sistemine geçmiş olması ülkemiz için oldukça önem arz etmektedir (Sevilengül, 2018: 9).

Türkiye'de muhasebe alanındaki gelişmeler 1980'li yılların sonları ile 1990'lı yılların başlarında da devam etmiştir. Bu önemli gelişmelerden biri 13.6.1989 tarih ve 3568 sayılı muhasebe meslek yasasının kabul edilmesi olmuştur. Bu kanun ile muhasebe meslek odaları kurulmuş ve muhasebecilere serbest muhasebeci, serbest muhasebeci mali müşavir ve yeminli mali müşavir gibi unvanlar verilmiştir. Kanun sayesinde muhasebecilik mesleği yasal bir statüye kavuşmuştur (Sevilengül, 2018: 10).

1.4. MUHASEBE MESLEĞİ

Türk Dil Kurumu sözlüğünde, meslek “Belirli bir eğitimle kazanılmış olan sistemli bilgiye ve becerilere dayalı, kişilere hizmet vermek, yararlı mal üretmek ve karşılığında para kazanmak için yapılmakta olan kuralları belirlenmiş iş” olarak tanımlanmaktadır (Kurtçebe, 2008: 25).

Muhasebe mesleği ile uğraşmakta olan kişiler; topluma, devlete, mesleki kuruluşlara, kendilerine ve müşterilerine karşı sorumlulukları olan bir mesleğe sahiptirler. Muhasebe sisteminde üretilen bilgiler işletme ve işletme dışında olan tarafları ilgilendirir, bu taraflar içerisinde devlet de bulunur. Bu sebeple muhasebe bir bakıma toplumu da ilgilendirmektedir. Bu durum ise salt bir sorumluluk gerektirmektedir. Muhasebe mesleği, iktisadi ve mali sistemin düzenli ve sağlıklı bir biçimde işleminde önemli bir görev üstlenmekte; devlet ve işletmeler bakımından gün geçtikçe daha da önemli bir meslek haline dönüşmektedir (Karesioğlu vd., 2018: 20).

Başka bir ifade ile muhasebe mesleği, ülkenin ekonomik bütünlüğünü oluşturan kamu ve özel sektöre ait tüm işletmelerin muhasebe işlemlerini mevcut yasalara, ilkelere, kurallara ve standartlara uygun olarak objektif, zamanında, doğru ve güvenilir bir şekilde belirli bir

mekânda ve kendi sorumlulukları altında yürüten meslek mensuplarının devamlı olarak edinmiş oldukları iş ya da uğraşı olarak tanımlanmaktadır (Arıkan, 2009: 8).

Günümüzde muhasebe mesleği bu niteliklerin tümüne sahip olmakta ve gün geçtikçe daha da önemli bir meslek dalı durumuna gelmektedir. Türkiye'de muhasebe mesleği, 3568 Sayılı Kanun'la yasal statüsüne kavuşmuş ve günümüz koşullarına göre eksikleri gidermek amacı ile birçok tebliğ ve yönetmelikle de desteklenmiştir (Kutlu, 2008: 145).

Muhasebe mesleği, ekonomik, sosyal ve teknolojik alanlarda ortaya çıkan değişimlerle beraber önemli ölçüde değer kazanmaya başlamış ve günümüzde toplum ve ticari hayatın içinde oldukça etkili bir statüye gelmiştir (Karesioğlu vd., 2018: 21).

Muhasebe, toplumların tümünde etkili bir role sahiptir. Bu sebeple muhasebe, toplumda gerçekleşen gelişim ve değişime ayak uydurmalı ve mevcut gereksinimleri karşılamalıdır. Toplumun bu ihtiyaçlarının giderilebilmesi bakımından muhasebecilik mesleği; güçlü iletişim becerilerine, teknik uzmanlık bilgisine sahip olmalı ve bu donanımla yeni bilgi ekonomisinin gereksinimlerini ve bilgilerin raporlanmasını karşılayabilecek seviyede olmalıdır (Arıkan, 2009: 9).

1.4.1. 3568 Sayılı Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu

İktisadi gelişmeye bağlı olarak, devletin iktisadi hayat içindeki görev ve işlemleri de büyük ölçüde artmış ve buna paralel olarak da vergilere olan ihtiyaç artış göstermiştir. Beyan esasına dayalı olan kurumlar vergisi, gelir vergisi, katma değer vergisi ve diğer vergiler sayıca bir hayli fazla olan vergi mükellefleri arasında karmaşık ve yoğun vergi ilişkilerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Bir taraftan vergi ilişkileri, diğer taraftan ticaret ve sanayide ortaya çıkan gelişmeler, modern vergi sistemleriyle beraber muhasebe, işletmecilik ve vergi konularında da yüksek bilgi ve deneyim sahibi olan yeni bir mesleğin doğmasına sebep olmuştur (Ayboğa, 2003: 333).

Serbest muhasebecilik, mali müşavirlik ve yeminli mali müşavirlik müesseselerinin Türkiye'ye getirilme amacı; Maliye Bakanlığı'nın vergi denetimi hususundaki yükünü hafifletmek, Türk vergi sisteminin yozlaşmasını önlemek, işletmecilik ve vergicilik alanında ahlak ve güven unsurunun gelişmesini sağlamak, vergi yasalarının uygulanması sırasında ortaya çıkan uyuşmazlıkları minimuma indirebilmektir. 13 Haziran 1989 Tarih ve 20194 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış olan, 3568 sayılı Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu'na ilişkin tasarı gerekçesi

03.04.1989 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na gönderilmiştir (Ayboğa, 2003: 334).

3568 Sayılı Meslek Kanunu ile; Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik mesleklerinin oluşturulması, bu mesleklerin üst kuruluşları olan odalar ve birliklerin kurulması, teşkilat, faaliyet ve denetimler ile ilgili organların seçimlerine dair esasların düzenlenmesi, işletmelerde faaliyetlerin ve işlemlerin sağlıklı ve güvenilir bir şekilde işleyişinin sağlanması, faaliyet sonuçlarının ilgili mevzuat kapsamında denetlemesi ve değerlendirilmesi sağlanarak gerçek durumun ilgililere ve kamu yönetimine tarafsız bir biçimde sunulması ve yüksek mesleki standartların gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir (Kurtçebe, 2008: 31).

3568 Sayılı Meslek Kanunu ile yeni bir döneme giren muhasebecilik mesleğinin, kurumsal bir yapıya ulaşması bir anlamda muhasebe eğitimini de etkilemiştir. Meslek yasal statüye kavuştuktan sonra; meslek unvanı verme yetkisi kanunla muhasebecilik mesleğinin üst örgütü olan Türkiye Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği'ne verilmiş, böylelikle meslek mensupları ile eğitim kurumları arasındaki etkileşim artmıştır (Ayboğa, 2002: 53).

1.4.2. 5786 Sayılı Yasa ile Meslek Yasasında Yapılan Değişiklikler

10 Temmuz 2008 tarihinde kabul edilen 5786 Sayılı “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” 26 Temmuz 2008 tarihinde yürürlüğe konulmuştur. Bu kanunla; daha önce “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” olan meslek kanununun adı “Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” olarak değiştirilmiştir. 2 yıl olan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik stajı 3 yıla çıkartılmış ve staj süresinden sayılan hizmetlerde bazı değişiklikler yapılmıştır. Ayrıca değişiklikte kanunlara göre vergi inceleme yetkisini alıp, mesleki yeterlilik sınavında başarılı olduktan sonra yeminli mali müşavirlik sınavını vermiş olanlarda, serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavını kazanmış olma şartı aranmayacağı belirtilmiştir. (Albez ve Bilici, 2012: 389-390).

1.4.3. Muhasebecilik ve Mali Müşavirlik Mesleğinin Konusu

Muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleğini icra eden bireyler; tüzel veya gerçek kişilere ait işletmelerin; genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ve ilgili mevzuat gereğince,

ticari defterlerini tutmak, kar zarar tablosu, bilanço ve beyannameleri ile diğer belgelerini düzenlemek ile yükümlüdürler. Meslek sahipleri muhasebe sistemlerini kurmak, mevcut sistemi geliştirmek, muhasebe, işletmecilik, mali mevzuat, finans ve bunların uygulamaları ile ilgili işleri düzenlemek veya bu hususlarda müşavirlik yapmaktadır. Bununla birlikte; bu konularda ticari belgelere dayanarak, inceleme yapmak, tahkim, mali tablolar, denetim ile ilgili yazılı görüş bildirmek, rapor ve benzeri belgeleri düzenlemek ve bilirkişilik yapmakla sorumludurlar. Belirtilen işleri herhangi bir işyerine bağlı olmadan yapan bireylere serbest muhasebeci mali müşavir denmektedir (Albez ve Bilici, 2012: 389-390).

Aşağıda muhasebe meslek mensubu olabilmek için gerekli olan genel şartlara yer verilmiştir;

- TC (Türkiye Cumhuriyeti) vatandaşı olma,
- Fiil ehliyetine sahip olma,
- Kamu haklarından mahrum olmama,
- TCK (Türk Ceza Kanunu) 'nın 53. maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa dahi; kasıtlı olarak işlenen bir suçtan dolayı bir yıl yada daha fazla süre ile hapis cezasına veya affa uğramış olsalar bile devletin güvenliğine karşı işlenmiş olan suçlar, anayasal düzene ve bu düzenin işleyiş şekline karşı işlenen suçlar, zimmet, rüşvet, dolandırıcılık, hırsızlık, sahtecilik, hileli iflas, güveni kötüye kullanma, ihaleye fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, edimin ifasına fesat karıştırma, veya kaçakçılık suçlarından dolayı mahkûm olmama,
- Disiplin veya ceza soruşturması neticesinde memuriyet görevinden çıkarılmış olmama,
- Meslek haysiyet ve şerefine uymayan durumlarda bulunmama şartları aranmaktadır (Yıldırım, 2007: 33-35)

Aşağıda serbest muhasebeci mali müşavir olabilmenin özel şartlarına yer verilmiştir;

- İktisat, hukuk, maliye, muhasebe, işletme, bankacılık, siyasal bilimler veya kamu yönetimi dallarında eğitim veren fakülte veya yüksekokullarından veya denkliği yükseköğretim kurumunca onaylanmış yabancı yükseköğretim kurumlarından en az lisans düzeyinde mezun olma şartı aranmaktadır. Belirtilen bölümlerin dışında diğer öğretim kurumlarından lisans düzeyinde mezun olmakla birlikte bu fıkrada belirtilmiş bilim dallarından lisansüstü seviyede diploma almış olmak.
- Alanında en az üç yıl staj şartını yerine getirmiş olmak.
- Serbest muhasebeci mali müşavirlik sınavını kazanmış olmak.

- Serbest muhasebeci mali müşavirlik ruhsatını almış olmak şartları aranmaktadır (Yıldırım, 2007: 33-35)

1.4.4. Yeminli Mali Müşavirlik Mesleğinin Konusu

Yeminli mali müşavirler, muhasebecilik ve mali müşavirlik mesleği ile uğraşan bireylerin yaptıkları işlerin yanında gerçek ve tüzel kişilerin veya bunların teşebbüs ve işletmelerine ait mali tablo ve beyannamelerinin; mevzuat hükümleri, muhasebe prensipleri ve muhasebe standartlarına uygunluğunu ve hesapların denetim standartlarına göre incelendiğini tasdik ederler. Yeminli mali müşavirler muhasebe ile ilgili defter tutamazlar, muhasebe bürolarına ortak olamazlar ve muhasebe bürosu açamazlar (Yıldırım, 2007: 33-35)

Aşağıda yeminli mali müşavir olabilmenin özel şartlarına yer verilmiştir;

- En az on yıl süre ile serbest muhasebeci mali müşavirlik görevini yerine getirmiş olmak,
- Yeminli mali müşavirlik sınavını kazanmış olmak,
- Yeminli mali müşavir ruhsatını almış olmak şartları aranmaktadır (Yıldırım, 2007: 33-35).

1.5. TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ

Küreselleşme ile birlikte, Türkiye’de muhasebe mesleğini icra edenler de harekete geçmiş, değişime yönelmiş ve mesleki bilgi ve becerilerini arttırmak adına çalışmalarda bulunmuşlardır. Bu noktada sırası ile 1936’da Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Mezunları Cemiyeti, 1942’de Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği, 1974’de Türkiye Muhasebeciler Dernekleri Federasyonu, 1976’de ise Mali Müşavirler Muhasebeciler Birliği Derneği kurulmuştur (Gökten ve Gökten, 2016: 52-53).

1989 yılında Türkiye’de muhasebe mesleğinin yasal statüye ulaşmasının ardından muhasebe mesleği ile ilgili pek çok hususta standart getirilmiş, bu standartlarla muhasebe mesleğinin kalitesini arttırmak hedeflenmiştir. Bu noktada meslek odalarının üst örgütü olan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odalar Birliği (TÜRMOB) kurulmuştur. Meslek yasası ile birlikte 1989 yılında kurulan TÜRMOB serbest muhasebeci mali müşavirler ve yeminli mali müşavirlere ait sivil toplum örgütlerinden oluşmaktadır (Gökten ve Gökten, 2016: 52-53).

TÜRMOB’un Görevleri 3568 sayılı meslek kanununda aşağıdaki gibi belirtilmiştir;

- Mesleğin geliştirilmesiyle ilgili çalışmalar yapmak,
- Mesleği icra edenlerin menfaatlerini, mesleki ahlak, gelenek ve düzenlerini korumak,
- Odaları ilgilendiren hususlarda yetkililere görüş bildirmek,
- Odalar arasında çıkabilecek mesleki anlaşmazlıkları çözüme ulaştırmak, uyulması zorunlu olan mesleki kuralları belirlemek,
- Bu yasaya göre çıkarılacak yönetmelikleri hazırlamak,
- Milli ve milletlerarası mesleki kuruluşlara üye olmak ve milletlerarası mesleki toplantılara katılmak,
- Maliye Bakanlığınca verilecek görevleri yerine getirmek,
- Kanunlarda belirtilen diğer görevleri yapmak, mesleki hususlarda resmi makamlarca istenilen görüş ve bilgileri vermek (Gücenme ve Poroy Arsoy, 2006: 314).

TÜRMOB'un hedefleri arasında; devlet yararına, sürekli olarak yüksek kalitede hizmet sağlayan standartlar ile muhasebe mesleğinin, dünyada meydana gelen gelişmelere paralel bir şekilde ilerletilmesi ve geliştirilmesi yer almaktadır. Bu hedefleri yerine getirebilmek amacıyla; 1993 yılında, TÜRMOB tarafından faaliyete geçirilmiş olan Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Temel Eğitim Staj Merkezi (TESMER) kurulmuştur. TESMER meslek sahiplerine ve meslek mensubu adaylarına yönelik eğitim faaliyetlerini yerine getirmekte, ruhsat alma öncesi eğitim, muhasebe meslek mensuplarının eğitimi ve sürekli mesleki gelişim hususlarında uluslararası gelişmelere paralel şekilde düzenlemeler yapmaktadır (Kurnaz, 2017: 51).

TESMER tarafından üretilmekte olan projelerin eksiksiz uygulanabilmesi ve amaçların yerine getirebilmesi için, birden fazla ilde TESMER şubeleri kurulmuştur. Şubesi olmayan illerdeki hizmetler ise ilgili meslek odaları tarafından verilmektedir. TESMER şubelerinin kurulma amaçlarından en önemlisi meslek mensuplarına ve stajyerlere ilk elden çeşitli konularda eğitim faaliyetleri düzenlemektir. Bu amaca uygun olarak ilgili şubelerde staja giriş sınavı, mesleki yeterlik sınavları ve meslek içi eğitim ile ilgili konularda eğitim programları düzenlenmektedir (İskender, 2012: 41).

TESMER, meslek mensuplarına ve meslek mensubu adaylarına yönelik olarak eğitim faaliyetlerini il ve ilçe meslek odaları bünyesinde açmış olduğu şubeleri aracılığı ile yürütmektedir. Türkiye'deki muhasebe meslek mensuplarının staj dönemlerinde ve meslek

ruhsatlarını aldıktan sonraki dönemlerinde yeni mesleki bilgi becerilerinin geliştirilmesi sürecinde TESMER'in önemli ölçüde katkısı bulunmaktadır (Şengel, 2010: 89).

İKİNCİ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİ VE MUHASEBE EĞİTİMİNE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

Muhasebe, işletmelerin ticari faaliyetlerini sürdürmesinde önemli bir role sahip olmakla beraber sosyal yapıyı da içinde barındıran bir sistemdir. Günümüz şartlarında işletme beklentilerinin ve sosyal yapının değişmesiyle birlikte muhasebe ve muhasebecilik mesleğinde de değişimin meydana geldiği gözlemlenmektedir.

İşletmeler, muhasebe mesleğini icra edecek bireylerden değişime ayak uydurmalarını, yeni oluşan durumlara uygun bilgi ve beceriye sahip olmalarını, aynı zamanda bireylerin sürekli olarak kendilerini geliştirmesini beklemektedir. Bütün bu beklentilerin karşılanması ise ancak nitelikli ve kalifiye meslek mensubu yetiştirmekle mümkün olacaktır. Bu noktada muhasebe eğitimi oldukça önem arz etmektedir. Çalışmanın bu bölümünde; Türkiye’de muhasebe eğitimi, muhasebe eğitimi veren kurum ve kuruluşlar, muhasebe eğitiminde kalite ve muhasebe eğitiminin önemi ile ilgili konulara yer verilmiştir.

2.1. TÜRKİYEDE MUHASEBE EĞİTİMİ

Eğitim, bir insanın karakterinin oluşumunda etkili olan, yetenekleri ve ustalıkları geliştiren, eğilim ve fikirlerine uygun uzmanlaşmasını, millete, ortama ve değişimlere uyum sağlamasını ve bunun sonucunda sistemli bir bireyin ortaya çıkmasını sağlayan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Kutlu ve Öztürk, 2017: 783).

Muhasebe eğitimi, kişilere muhasebe ile ilgili ihtiyaç olan altyapının kazandırılması ve bu sürecin her aşamasının kayıt ve takibi için gereksinim duyulan yeterliliklerin kazandırılmasını kapsayan eğitim faaliyetlerini kapsar (Demir, 2019: 8).

Muhasebe eğitimi işletmenin kararlarına fayda sağlayacak bilgilerin tespit edilmesi, toplanması, işlenmesi, bilgilerin doğruluğunun denetlenmesi, raporlar halinde özetlenmesi ve raporlar halinde sunulan bilgilerin karar alma sürecinde nasıl kullanılacağı konusunda öğrencilerin bilgilendirilmesi olarak tanımlanabilir. Muhasebe eğitimi, muhasebe bilimine ait teorik bilginin kazandırılmasıyla birlikte bu bilgilerin kullanımıyla ilgili kural ve yöntemlerin öğrenilmesi ve uygulamaya geçirilmesiyle başarıya ulaşan aşamayı ifade etmektedir (Daştan, 2008: 34-35).

Teknolojik gelişmelerle birlikte piyasa koşullarının değişmesi, rekabetin artması ve küreselleşme gibi faktörler, işletmelerin çağa ayak uydurabilmesi için devamlı olarak dinamik bir yapıya sahip olmalarını gerekli kılmıştır. Bu faktörlerle birlikte bilginin doğru üretilmesi

ve kullanıcılara zamanında ulaştırılması sonucu da ortaya çıkmıştır. Kaliteli ve güvenilir finansal bilgiye olan gereksinim artış göstermiş, amacına uygun bilginin üretilmesi aşamasında eğitimli ve nitelikli işgücü önem kazanmıştır (Kurnaz, 2019: 239).

Muhasebe mesleki rekabetin yoğun olarak görüldüğü ve sürekli olarak değişimlerin yaşandığı alanlardan biridir. Bu sebeple de muhasebe alanında faaliyet gösterecek bireylerin, finansal bilgileri taraf tutmadan tespit etmeleri, kaydetmeleri ve finansal bilgileri yorumlayarak bu yönde karar alabilmeleri gerekmektedir. Etkili bir muhasebe eğitimi için, teorik bilgi ile pratik uygulamaların bir arada gösterilmesi sağlanmalıdır. Etkileşimli öğrenme ortamı, uygun donanım kullanımı ve eğitim desteği gerektirmektedir. Zaman yönetimi, sürekli öğrenme, iletişim, bilgi teknolojileri, analiz yapabilme, takım halinde çalışabilme, muhasebe eğitiminde üzerinde durulması gereken faktörlerdendir (Çiftçi ve Çemrek, 2018: 194).

Günümüzde özellikle uluslararası standartlara sahip bir muhasebe eğitimi çerçevesi ortaya konulmamıştır. Muhasebe sistemini oluşturan bireylerin sahip oldukları muhasebe eğitim düzeyleri ve kaliteleri ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Gelişmekte olan ülkelerdeki var olan muhasebe eğitim sistemi ile muhasebe sistemi bu ülkelerin yakın tarihte siyasal ve ekonomik anlamda ilişkide bulunduğu veya geçmiş zamanlarda sömürgesi olduğu gelişmiş ülkelerdeki sistemlerden etkilenmiştir. Türkiye’de de muhasebe eğitim sisteminin direkt olarak herhangi bir ülkeden transfer edilmediği Fransa, Almanya ve Amerika gibi birçok batılı gelişmiş ülkeden önemli ölçüde etkilendiği görülmektedir (Çürük, 2001: 282).

2.2. TÜRKİYE'DE MUHASEBE EĞİTİMİNİN TARİHİ

Cumhuriyetin ilanından önce, muhasebeye okul eğitim-öğretimi olarak bakıldığında, Osmanlı Devletinin kuruluşundan itibaren Tanzimat’a kadar olan dönemde faaliyet göstermiş olan okulların hiç birisinde muhasebe eğitime yer verilmediği görülmüştür. Bu süreçte mevcut eğitimin bağımsız bir eğitim olarak değil Hazine-i Amire ’de usta-çırak ilişkisiyle yürütüldüğü ifade edilmiştir (Güvemli, 2007: 90).

Türkiye’de yükseköğretim düzeyinde muhasebe eğitimi incelendiğinde; cumhuriyetin ilanından önceki dönemde çoğunlukla Fransız ekolünün etkisi altında kalındığı görülmektedir. Bugünkü anlamda üniversitelerin bulunmaması sebebiyle muhasebe genelde Mülkiye Mektebi, İstanbul Ticaret Mektebi Alis-i, Darüşşafaka ve Askeri Rüştüye mektepleri aracılığıyla verilmeye çalışılmıştır (Gücenme ve Poroy Aksoy, 2006: 308).

1850 yılında Kanunname-i Ticaret kabul edildikten sonra bu yasa ile beraber ticaret, tüccar kavramları ve çift yanlı defter sistemi batı standartları ile Türkiye’ye gelmiş ancak

uygulamaya geçecek altyapının hazır olmaması nedeniyle yasa sadece yabancı sermayeye sahip işletmeler tarafından uygulanmıştır. Sonrasında 1859 yılında Mülkiye Mektebi kurulmuştur. Esas amacı, devlet hizmetinde çalışacak bireyler yetiştirmek olan mektebin ders programlarına 1877 yılından itibaren muhasebe dersleri eklenmiştir (İmamoğlu, 2010: 26-27).

1879-1880 yılları arasında Osmanlı Devleti, devlet muhasebe sisteminde kullanılan merdiven yöntemini bırakmış “çift yanlı kayıt yöntemi” ne geçme kararı almıştır. Bu karardan sonra Türk yazarlar, Fransız muhasebe kültüründen faydalanarak çift yanlı kayıt yöntemini tanıtmak amaçlı kitaplar yazmışlar ve sonrasında okul ders programlarına çift yanlı kayıt yöntemini öğretmek amacıyla dersler konulmuştur. 1883 yılında “Hamidiye Ticaret Mektebi” eğitim hayatına başlamıştır (İmamoğlu, 2010: 26-27).

Cumhuriyet döneminde yükseköğretim düzeyinde muhasebe eğitimi veren okullardan ilki; 1923 yılında eğitime İstanbul Ulum-ı Aliye-i Ticariye Mektebi'dir. Bu okul 1959-1960 yıllarında İstanbul İktisadi ve İdari İlimler Akademisi adını almıştır (Aksu ve Tursun, 2019: 367).

Muhasebe eğitimi verebilecek yükseköğrenim kurumları ile ilgili ilk kanun ise cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra 1924 yılında yürürlüğe konulmuş ve bu kanunun ardından İstanbul Üniversitesi eğitim hayatına başlamıştır. 1933 yılı incelendiğinde İktisat Bakanlığı'na bağlı Yüksek Ticaret Mektebi'nin kurulduğu görülmüştür. 1936 yılında ise İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi eğitim alanında faaliyet göstermeye başlamış, yaklaşık kırk yıl kadar sonra da İşletme Fakültesi kurulmuştur (Ünal ve Doğanay, 2009: 118).

1950 yılında ders programlarında muhasebe eğitimine yer vermiş dört adet eğitim kurumuna rastlanmıştır. Bu kurumlar; İstanbul 'da yer alan Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu, İzmir'de Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi ve Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'dir (Gücenme ve Poroy Aksoy, 2006: 310).

1986-1987 yıllarında; 3308 sayılı Çıracılık ve Meslek Eğitimi Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle beraber "Bankacılık" ve "Muhasebe" olmak üzere 2 bölüm programının uygulandığı görülmüştür. 1989-1990 yıllarında; "Muhasebe", "Kooperatifçilik", "Bankacılık", "Dış Ticaret", "Büro Hizmetleri", olmak üzere 5 bölüm, 1993-1994 yılından itibaren; "Muhasebe", "Bankacılık", "Kooperatifçilik", "Dış Ticaret", "Emlâk Komisyonculuğu", "Sigortacılık", "Büro Hizmetleri" ve "Borsa Hizmetleri" olmak üzere 8 bölüm programı uygulanmıştır. 2002-2003 Öğretim yılından itibaren bu okullarımızda diğer bölümlere ilave

olarak Bilgisayar Alanı (Bilgisayar Programcılığı Dalı ve Bilgisayarlı Muhasebe Dalı) açılmıştır (Bay, 2010: 46).

2.3. TÜRKİYE DE MUHASEBE EĞİTİMİ VEREN KURUM VE KURULUŞLAR

Türkiye'de eğitimin; örgün eğitim, serbest eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere üç ana bölümden oluştuğu görülmektedir. Örgün eğitim, sadece belirli yaş grubunda olan aynı seviyedeki bireylere belirli programlar ile okul çatısı altında bir düzen içerisinde verilen eğitimidir. Örgün eğitim; okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimi kapsamaktadır (İnciroğlu, 2019: 18).

Yaygın eğitim, yetişkin bireylere okuma-yazma öğretmek, temel bilgiler vermek, son olarak devam ettikleri öğrenim seviyesinde edindikleri bilgi ve yeteneklerini geliştirmek ve hayatlarını kazanmalarını sağlayacak imkânlar kazandırmak amacı ile verilen okul dışı eğitimi ifade etmektedir (Türkkan, 2019: 10)

Türkiye'de muhasebe eğitimi, örgün ve yaygın eğitim kurumları aracılığı ile yürütülmektedir. Örgün muhasebe eğitimi ortaöğretim, yükseköğretim, lisansüstü eğitim kurumlarında verilirken yaygın muhasebe eğitimi ise meslek kuruluşları ve bunların örgütleri aracılığıyla yürütülmektedir (Hatunoğlu, 2006: 172).

Türkiye'de muhasebe eğitimi ortaöğretim düzeyinde ticaret meslek liseleri, halk eğitimi merkezleri, mesleki eğitim merkezleri, çok programlı liseler, mesleki ve teknik eğitim merkezleri ve mesleki açık öğretim liselerinde verilmektedir. Yükseköğretim kurumlarında ise; ön lisans düzeyinde meslek yüksekokullarında, lisans düzeyinde normal ve uzaktan eğitim veren devlet ve vakıf üniversitelerinde verilmektedir. Ayrıca doktora ve yüksek lisans düzeyinde de muhasebe eğitimi verilmektedir (Kaya, 2019: 488).

2.3.1. Ortaöğretim Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Örgün olarak muhasebe eğitimi ortaöğretim kurumlarında başlamaktadır. Ortaöğretim düzeyinde muhasebe eğitiminin verildiği kurumlar ise; mesleki ve teknik Anadolu liseleri (eski adı ile ticaret meslek liseleri) ve çok programlı Anadolu liseleridir (Hatunoğlu ve İnciroğlu, 2020: 87-88).

Ortaöğretim düzeyinde liselerde verilmekte olan muhasebe eğitiminin süresi 4 yıldır. Öğrenciler Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) kapsamında oluşturulan çerçeve öğretim programları ile eğitimlerine devam etmektedirler.

Eğitiminin 3. sınıfa kadar olan dönemi okulda var olan teorik derslerden oluşmakta 4. sınıf ise hem teorik hem işletmelerdeki beceri eğitimlerinden oluşmaktadır. Öğrenciler lise eğitiminin son sınıfında okulda gördükleri teorik dersleri “İşletmelerde Beceri Eğitimi” adı ile alanlarında faaliyet göstermekte olan işletmelerde staj yaparak okulda edindikleri bilgi ve becerileri uygulama imkânı elde etmektedirler (Hatunoğlu ve İnciroğlu, 2020: 87-88).

2.3.2.Ön lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Meslek yüksekokullarının amacı öğrencilerin ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda eğitim alarak iş hayatına giriş yapmalarını sağlamaktır. Diğer amacı ise öğrencilerde girişimcilik özelliklerinin geliştirilmesini sağlamaktır (Çalışkan Maya, Uzman vd., 2012: 30).

Ön lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitimi vakıf ve devlet üniversitelerine bağlı bulunan meslek yüksekokullarında verilmektedir. Ön lisans düzeyinde verilen muhasebe eğitimi süresi iki yıldır. Ön lisans programlarında muhasebe eğitimi, muhasebe ve vergi uygulamaları bölümlerinde ayrıntılı bir şekilde; pazarlama, dış ticaret ve bankacılık bölümlerinde ise kısmen verilmektedir (Süer, 2007: 29-30).

Ön lisans düzeyindeki muhasebe eğitiminde teorik bilgilerden daha çok uygulama eğitimi ön plana çıkmıştır. İşletmelerde oluşabilecek ara eleman gereksinimini karşılamaya yönelik eğitimler verilmekte olup eğitimler genelde uygulamaya dayanmaktadır (Kutlu, 2010: 236).

Ön lisans düzeyinde genellikle verilen dersler Genel Muhasebe I-II, Maliyet Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi, Bilgisayarlı Muhasebe, Şirketler Muhasebesi, Mali Tablolar Analizi, Muhasebe Bilgi Sistemi, Vergi Muhasebesi, Muhasebe Organizasyonu, Bilgisayarlı Muhasebe, Muhasebe Uygulamaları, Banka Muhasebesi, İnşaat Muhasebesi, Dönem Sonu Muhasebe İşlemleri, Sigorta Muhasebesi, Ulaştırma Muhasebesi, Otel Muhasebesi, Acente Muhasebesi, Enflasyon Muhasebesi, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesidir (Keleş, 2018: 28).

2.3.3. Lisans Düzeyinde Muhasebe Eğitimi

Muhasebe eğitimi ile üniversitede tanışmış olan öğrencilerin muhasebe mesleğine bakış açılarının belirlenmesinde aldıkları ilk muhasebe dersinin etkisi oldukça fazladır. Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonu(AECC) öğrencilere verilecek olan ilk muhasebe dersi ile ilgili olarak kullanılması gereken öğretim yöntemleri ile ilgili bir çalışma yapmış ve bunun sonucunda öğrencilerin muhasebe eğitiminin ilk aşamasında birbirleri ile ve öğretim

görevlisiyle etkileşimi konusuna önem verilmesi gerektiği üzerinde durmuştur. Örnek olay çalışmaları, grup projeleri ve simülasyonlar aracılığıyla öğrencilerin muhasebeye teşvik edilmelerinin sağlanması çalışmada ele alınan konulardan bazılarıdır. Bunların yanında muhasebenin ilk aşamasında dersi verecek olan kişinin uzman olması, güncel bilgiye sahip olması, iş hayatı ile muhasebe arasında bağlantı kurabilecek bireylerden oluşması gerekmektedir (Hatunoğlu, 2006: 173).

Lisans eğitimi, eğitim alan öğrencilerin hayata hazırlanması aşamasında önemli bir süreçtir. Bu süreç içerisinde öğrencilere kendi alanları ile ilgili bilimsel ve mesleki yeterlilikler kazandırılması amaçlanmaktadır. Nihai hedef ise, öğrencilerin kendi alanlarında en iyi nitelikleri kazanmalarını sağlamaktır. Lisans düzeyinde muhasebe eğitimi üniversitelerin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi bünyesinde bulunan İktisat, Maliye, İşletme, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Uluslararası İlişkiler, Kamu Yönetimi, Ekonometri, Uluslararası Ticaret gibi bölümlerinde temel ders niteliğindedir (Uzun, 2018: 35).

Fakültelerde yürütülmekte olan muhasebe eğitimi her fakültede birebir aynı olmamakla beraber; lisans bölümünün ilk iki yılında öğrencilere ekonomi, temel işletme, bilgisayar ve matematik ile ilgili dersler verilmektedir. Kalan yıllarda ise, programlarda muhasebe ve finans derslerine yoğunluk verildiği görülmektedir. Bununla beraber, bazı bölümler de üçüncü yılın sonunda öğrencilerin muhasebe ve finansman alanında uygulamada deneyim kazanmaları amacıyla beceri eğitimi almaları öngörülmektedir (Süer, 2007: 29-30).

2.3.4. Lisansüstü Düzeyde Muhasebe Eğitimi

Türkiye'de lisansüstü düzeyde verilen muhasebe eğitiminin temel amacı toplumda eksikliği hissedilen nitelikli bireylerin yetiştirilmesini sağlamaktır. Muhasebe eğitimine üniversitelerin bazılarında muhasebe ve finansman programı adı altında yer verilirken bazılarında ise finans programına ayrı muhasebe programına ayrı yer verilmektedir. Bu programlarda muhasebe eğitimi ile ilgili verilen dersler genellikle Muhasebe Teorileri, Uluslararası Muhasebe Standartları, Finansman Teorisi, Muhasebe Denetimi, Sermaye Piyasaları, Muhasebe Bilgi Sistemi, Yönetim Muhasebesi, Türk Vergi Sistemi, Uluslararası Finans, Finansal Tablolar, Finansal Varlık ve Kaynak Yönetimi'dir (Şengel, 2011: 168).

Lisansüstü muhasebe eğitimi, doktora ve yüksek lisans olarak ikiye ayrılmaktadır. Burada muhasebe derslerinin işletme anabilim dalı veya muhasebe ve finansman anabilim dalı adı altında işlendiği görülmektedir. Daha yeni ve özgün konuları kapsayan dersler seçilerek,

eğitim alan öğrencilere muhasebe ve finansman dalında uzmanlık alanında eğitimler sunulmaktadır (Demir, 2019: 26).

Doktora düzeyinde verilen muhasebe eğitimi incelendiğinde amacının muhasebe bilimini evrensel boyutlara ulaştıracak ğretim elemanlarının yetiştirilmesi olduğu görülmektedir. Doktora programlarındaki öğretimin kalitesi, eğitim gören ğrenci sayısı, öğrencilerin nitelikleri, kullanılan eğitim araçları ve ğretim materyalleri gibi birden fazla faktöre bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir (Ayđın, 2007: 41).

2.3.5. Mesleki Eğitim Kursları Düzeyinde ve zel Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi

Mesleki eğitim ülkelerin verimli ve etkin üretim aşamasını gerçekleştirerek rekabette üstünlük sağlanabilmesi adına ülkelere yardımcı olabilecek önemli bir güçtür. Türkiye'de verilmekte olan mesleki eğitimle istihdam arasında direkt olarak bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişki incelendiğinde mesleki eğitimle piyasada ki talepler arasında ciddi farklılıkların bulunduğu görülmektedir. Türkiye'de verilen mesleki eğitim, iş dünyasının gereksinimlerini dikkate alarak şekillendirilmektedir (şengel, 2011: 169).

Mesleki eğitim kapsamında yer alan muhasebe eğitimi ile ilgili düzenlenen kurslar iki kategoride incelenmektedir. Bunlardan ilki; halk eğitimi merkezlerinde ve belediyelerde düzenlenmekte olan kurslardır. Kursa katılmak isteyenlerin zorunlu olan ilkğretimlerini tamamlamış olmaları gerekmektedir. Genellikle n muhasebe, genel muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe alanlarında açılan kursların amacı, kursiyerlere muhasebe paket programı kullanımı becerisini kazandırmak ve işletmelere muhasebe birimlerinde çalışabilecek n muhasebe personeli yetiştirmektir. Kurs dönemi sonunda başarılı olan kursiyerlere Milli Eğitim Bakanlığı'nca onaylanan Kurs Bitirme Sertifikası takdim edilir (Altunışık, vd., 2007: 36-38).

İkinci kategoride ise TESMER'in muhasebe eğitimi kapsamında düzenlemiş olduğu kurslar yer almaktadır. TESMER muhasebe meslek adaylarının temel muhasebe bilgilerindeki eksiklikleri tamamlamak ve mesleği icra edenlerin sahip oldukları bilgileri devamlı olarak güncel tutmalarını ve mesleki anlamda gelişmelerini sağlamak amacıyla; ruhsat alma işlemleri öncesinde eğitim, muhasebe meslek sahiplerinin eğitimi ve sürekli mesleki gelişim gibi alanlarda faaliyetlerde bulunmaktadır (Altunışık, vd., 2007: 36-38).

Türkiye'de muhasebe eğitimi verilen kuruluşların içerisinde özel eğitim kurumları da yer almaktadır. Bireyler dersane gibi özel eğitim kurumlarında muhasebe eğitimi alabilmekte ve bilgisayar desteği ile muhasebe paket programlarını öğrenebilmektedirler.

2.4. MUHASEBE EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE AMACI

Küreselleşen dünyada, rekabetin artması, şirket birleşmeleri, maliyetlerin önemli hale gelmesi vb. konular, işletmelerin dili olan muhasebeye duyulan önemi gün geçtikçe arttırmaktadır. Bu yönden bakıldığında muhasebe eğitimi veren kurumlardan, çağın ihtiyaçlarına uygun olarak küresel işletmelerin beklentilerini de göz önünde bulunduran kaliteli bir muhasebe eğitimi vermeleri beklenmektedir (Kaya, 2019: 483).

Günümüzde ülkelerin ekonomilerinin dolaylı olarak ülke içerisinde faaliyette bulunan işletmelerin ekonomik durumlarına bağlı olduğu görülmektedir. İşletmelerin faaliyetlerini devam ettirmelerinin ilk şartı finansal kaynaklarını verimli olarak kullanmalarıdır. Finansal kaynakların kullanımı için ihtiyaç duyulan kayıtlar muhasebe bölümlerinde görevli olan personeller tarafından üretilir ve işletmenin ortakları tarafından kullanılırlar. Mevcut ve olası karar alıcıların kararlarında bu bilgiler önemli ölçüde rol oynamaktadır. Bu sebeple muhasebe personelinin eğitimi de oldukça önem arz etmektedir (Carland vd., 1994: 232-236).

Muhasebe salt kayıt sistemi veya vergi yasaları çerçevesinde bilgi hazırlamakta olan bir sistem olarak düşünülmemelidir. Muhasebe işletmenin içinde bulunduğu çevrede ortaya çıkan değişimlerden direkt olarak etkilenen ve kendisini devamlı olarak güncelleyen bir bilgi sistemidir. Bu bütün içinde sadece muhasebe bilgisi yeterli görülmemeli ve iktisat, maliye, hukuk, işletmecilik gibi alanlarda da muhasebecilerin bilgi sahibi olmaları gerekmektedir. Bu sebeple muhasebe eğitiminin amacı muhasebe bilgisinin kazandırılmasının yanında ek olarak bu bilgileri yorumlama, analiz etme ve karar almada kullanmaya yardımcı olabilecek diğer disiplinlerden faydalanmaktır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 117).

Muhasebe eğitiminin durum ve niteliği, muhasebe mesleğinin imajını direkt olarak etkilemektedir. Gelişmekte olan dünyada muhasebe mesleğinin elde edeceği konum itibarıyla verilen eğitimin kalitesi oldukça önemlidir (Demir, 2019: 9).

Muhasebe de verilen eğitimin beklenen hedeflere ulaşabilmesi ve etkin bir muhasebe eğitiminin gerçekleşmesi için öğrenme ve öğretme süreçlerinde, bilgiyi aktarmanın yanı sıra, öğrenmenin gerçekleştiğinin bir göstergesi olarak kabul edilen bilgileri kullanabilme kabiliyetinin de geliştirilmesi gerekmektedir (Zaif ve Karapınar, 2002: 111-112).

2.5. MUHASEBE EĞİTİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Muhasebe eğitiminde kalitenin artış gösterilebilmesi için; öğrenme düzeyini doğrudan veya dolaylı olarak etkileyen faktörlerin belirlenmesi ve öğretim teknikleri etkinliğinin

ölçülebilmesi gerekmektedir. Muhasebe eğitimini etkileyen birden fazla faktör bulunmaktadır. Bu faktörlere aşağıda yer verilmiştir (Karasioğlu ve Duman, 2011: 169):

- Ekonomik gelişmeler
- Teknolojik gelişmeler
- Öğretim Üyeleri (Öğretici) faktörü
- Öğrenci faktörü

2.5.1. Ekonomik Gelişmeler

Endüstri alanında gelişmiş bir ülkedeki muhasebe uygulamalarıyla turizm, tarım veya doğal kaynaklara dayalı bir ekonomide var olan muhasebe uygulamalarının aynı olmadığı görülmektedir. Türkiye endüstri alanında gelişmeye çalışan genelde tarıma dayalı bir ülkedir. Son dönemlerde ağırlıklı olarak ihracata yönelik ekonomi politikaları uygulanmaktadır (Özyürek, 2009: 21-22).

Türk ekonomisinin tarımdan sanayiye yönelen gelişimine bağlı olarak, 1950 yılından önce tarım gelirlerinin vergilendirilmesine ağırlık verilirken, son yıllarda ise daha çok ticaret, hizmet ve sanayi sektörünün vergilendirilmesine ağırlık verildiği görülmektedir. Bunun sonucunda son yıllara kadar çok fazla önemsenmeyen dış ticaret işlemlerinin muhasebeleştirilmesi gibi konulara da ağırlık verilmeye başlandığı görülmektedir (Özyürek, 2009: 21-22).

2.5.2. Teknolojik Gelişmeler

Teknolojik gelişmelerin yaşanması ile beraber fabrika sisteminin ve aynı zamanda seri üretimin de gelişmesi, üretim ve dağıtımda kullanılmakta olan sabit kıymet hacminde büyüme meydana geldiğini göstermektedir. Böylelikle yönetimin üretim maliyetlerinin ve stok değerlerinin saptanmasıyla ilgili olarak maliyetler hakkında bilgi edinme ihtiyacı ortaya çıkmaktadır (Aygün ve Gerekan, 2012: 48).

Sanayileşmenin yaygın bir hale gelmesi sonucu maliyet muhasebesi gelişme göstermiş ve yaygınlaşmıştır. Daha önceden belirlenmiş olan genel üretim giderlerinin ve standart maliyetlerin çözümlenmesinde, verimli olarak stoklanabilir maliyetler, etkin olmayan maliyetler ve atıl kapasite arasında oluşan farklara giderek çok daha fazla önem verilmeye başlandığı görülmüştür (Akdoğan ve Aydın, 1987: 71)

2.5.3. Öğretim Üyeleri (Öğretici) Faktörü

Eğitim, ğretme ve öğrenme olgularının içinde olduğu bir durumdur. Eğitimin birden çok amacından ziyade ağırlık ve kalitesinin sorgulandığı kısmı özellikle ğretim kısmıdır. Öğretim elemanları birden fazla ğretim yönteminin içerisinden kendisine en uygun olan yöntemi seçmektedir. Öğrenimin gerçekleşebilmesi için ön koşul ğretim elemanının olmasıdır ve asıl hedef öğrencinin öğrenmesidir bu ise öğrencinin kaynak olan ğretim elemanı ile etkileşimi sayesinde mümkündür (Zaif & Karapınar, 2002: 111-112).

Günümüzde ğretmen, öğrenim için ihtiyaç duyulan olanak ve koşulları düzenleyici rehber olarak açıklanmaktadır. Geleneksel ğretim yönteminde ğretmen aktif, ğrenci pasif iken, ağdaş ğretim yönteminde ğretmen, öğrenciyi öğrenme yollarına yönlendiren, bunun için ortam hazırlayan ve öğrenciyi aktif kılan bir role sahip olmuştur. Çağdaş ğretim yönteminde bilgi değil ğrenci odak noktası yapılmaktadır (Orhaner ve Hussein, 2007: 14).

Muhasebe eğitimi alan öğrenciler üzerinde yapılan çeşitli araştırmalar sonucunda, ders veren eğitimcilerin sahip oldukları ilgi, yetenek ve isteklilik düzeylerinin, öğrencilerin aldığı muhasebe eğitiminde direkt olarak etkili olduğu görülmektedir. Öğretim elemanlarının dersi aktarma şekilleri, eğitim teknolojisinde kullanmış oldukları araçlar, somut uygulamalar ve sınavsız geçiş uygulamaları muhasebe eğitiminde etkili olan faktörlerden bazılarıdır (Tekşen, Tekin vd., 2010: 103-104).

2.5.4. Öğrenci Faktörü

Eğitim verilecek alan her ne olursa olsun ğrenci o eğitimin var olma sebebidir. Dolayısı ile eğitimde dikkat edilecek noktalar genelde ğrenci faktörü üzerinde yoğunlaşmaktadır. Öğrenci aldığı eğitimde yalnızca pasif bir rol stlenmemeli aksine, özellikle de muhasebe eğitiminde kendisine yüklenmiş olan bilgiyi kullanabilmesi gerekmektedir. Çünkü muhasebe, yüklenen bilgilerin uygulamada da kullanılmasıyla anlam bulabilmektedir. Eğitim aşamasında öğrencinin sadece öğreticinin verdiği ile yetinerek kendisine bir şey katmaması durumu kalitesizliğin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Modern eğitim anlayışında öğretici öğrenciye çok fazla bilgi vermektense kısa ve öz bilgi vermeli öğrenciye bununla birlikte öğrenmeyi öğretmelidir (Kaya ve Daştan, 2004: 3).

Öğrencinin başarılı olmasında; yaşamakta olduğu toplumun kültürel yapısı, gelir seviyesi, kabiliyeti, ilgi alanları vb. gibi birden fazla faktör etkili olmaktadır. Bu durumda okula kayıt yaptırmış öğrencilerin psikoteknik ve psikososyal testlerinin yapılarak öncelikle ğrenci profilinin çıkarılması gerekmektedir. Fiziksel altyapı olarak ise barınma ve sosyal aktivitelerin yapılabileceği tesislerin hazırlanması, verilecek eğitimin öncesi ve sonrasında

başarıyı etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öğrencinin fiziksel gereksinimlerin karşılanması ve sosyokültürel yapısının tespit edilmesi, eğitimde öğreticiye yol gösterici olacak, öğrencinin enerjisini öğrenmeye vermesini sağlayacaktır (Karasioğlu ve Duman, 2011: 173).

Öğrencilerin meslek eğitimini ilk defa aldıkları esnada karşılaştıkları yabancılaşma durumu da muhasebe eğitimini etkileyen unsurlardandır. Muhasebe eğitimini ilk defa alan öğrencilere mesleğin tanıtılması, icra edilmesi, meslekteki kariyer fırsatlarının belirlenmesi ve değerlendirilmesi gibi konularda verilen bilgilerin de öğrencilerin algılarını şekillendirdiği görülmüştür (Aygün ve Gerekan, 2012: 50).

2.6. MUHASEBE EĞİTİMİNDEN BEKLENTİLER

Muhasebe eğitiminden beklenti incelendiğinde, öğrencilerin dinamik bir alan olan ve çevresinden etkilenen muhasebe mesleğinin gerektirdiği bilgi ve becerileri edinmeleri yönünde olduğu görülmektedir. Mesleğin gerektirdiği bilgi ve beceri Amerika Muhasebeciler Birliği, (AAA) Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) ve Avrupa Birliği'nin çeşitli düzenlemeleriyle şekillenmiştir. Bu düzenlemeler neticesinde üniversiteler, beklentinin hangi düzey eğitimle gerçekleştirilebileceğini belirlemiş, ders programlarını, ders içeriklerini gözden geçirmiş ve bir standart sağlamaya çalışmıştır. Amerikan üniversiteleri bu standardizasyon için ulusal düzenlemeleri dikkate almış, Avrupa Birliği ise Erasmus Sokrates programını dikkate almıştır. Özellikle Erasmus Sokrates programı ile ders programları ve ders kredisi konusunda birlik üye devletleri arasında uyum sağlanmıştır (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 118)

Ticari işletmeler muhasebe mesleğini yürüten bireylerden mesleğin uzmanı olmalarını ve aynı zamanda teknolojik gelişmelere de ayak uydurmalarını istemektedirler. İşletmeler ve toplum bir de bunlara ek olarak, muhasebe mesleğini yürüten kişilerin mali analiz uzmanı, girişimci, dünyada var olan rekabet koşullarının da farkında olan iyi bir pazarlamacı, haberleşme uzmanı, yönetici ve iyi bir halkla ilişkiler uzmanı olmalarını ve tüm bunların sonucunda oldukça kaliteli bir hizmetin sağlanmasını istemektedirler (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 119)

Muhasebe eğitimi mesleki bir eğitim olup, bu eğitimden beklenen ise; bireye mesleğin gerekli kıldığı bilgi ve becerinin kazandırılmasıdır. Muhasebe mesleğiyle ilgili bilimsel yeterlilik ulusal ve uluslararası standartlarla düzenlenmiştir ve halen geliştirilmeye çalışılmaktadır. Muhasebe eğitimi veren kurumlar eğitim aşamasında, işletmelerin muhasebe meslek sahiplerinden beklediği özellikleri göz önünde bulundurmalı, vermekte oldukları

muhasebe eğitiminin piyasa şartlarına uyumunu sağlamalı ve verilen eğitimin kalitesinin artması yönünde çaba göstermelidirler (Yanık, 2013: 200-201).

İşletmelerin teknolojik, ekonomik, sosyal ve siyasal çevreleri sürekli olarak değişmekte böylelikle işletmeler de büyüme ve gelişme göstermektedir. İşletmeler dünya pazarında gittikçe artmakta olan rekabet ortamında muhasebe sisteminden çıkan bilgilere daha fazla ihtiyaç duyar hale gelmektedir. İşte bu noktada muhasebe mesleği bu gelişmelere ayak uydurabilmeli ve bireylerin bunun için gerekli olan eğitimi almaları gerekmektedir (Aysan, 1998: 29).

2.7. MUHASEBE EĞİTİMİNDE KALİTE

Kalite, bir şeyin kötü veya iyi olma özelliği olarak tanımlanmaktadır. İyi veya kötü görecelidir ve çok yönlü verileri içermektedir. Eğitimde kalite ise çevresinde yaşanan gelişim ve rekabet ortamına ayak uydurabilme becerisi olarak tanımlanabilir (Kalmış, 2004: 11-12).

Öğrenci, eğitim ve öğretim sisteminin müşterisi olarak görülmektedir. Dolayısı ile eğitimde kalite de müşterisi olan öğrencilere uygun eğitim ve öğretimin mümkün olabilecek en iyi ortam ve en iyi şekilde verilerek, onların memnuniyetlerinin artırılması şeklinde tanımlanmaktadır (Kalmış, 2004: 11-12).

Muhasebe eğitiminde kalite; öğrencinin okuluna ve topluma bağlılığını artıracak psikolojik, sosyal, ilmi ve ahlaki değerlerini geliştirebilecek olan sistemlerin devamlı olarak iyileştirilmesidir (Özcan, 1996: 67).

Öğrenci beklentilerinin ve algılamış oldukları kalite boyutunun olumluya dönüşebilmesi eğitim kalitesinin artmasına, bununla birlikte ülkemizin de gelişmesine katkı sağlayacaktır. Eğitim sektörünün müşterileri olarak belirlenen öğrenci gruplarının beklentilerinin ve isteklerinin iyi bir şekilde analiz edilmesi ve çözümlerin getirilmesi adına çalışmalar yapılması eğitim kalitesinin artması bakımından oldukça önem arz etmektedir. Eğitim kalitesinin artması ile beraber müşteri gruplarıyla yakından ilgilenen kamu ve özel sektör işletmelerinin bakış açılarındaki değişimin, toplumun gelişmişlik düzeyini doğrudan etkilediği görülmüştür (Yenen ve Gözlü, 2003: 2).

Muhasebe eğitimi kalitesinin artırılabilmesi, muhasebe bilgi sisteminin temel unsuru olan insan (muhasebeci), süreçler ve teknoloji kalitesinin artırılabilmesine bağlıdır. Bunun odak noktası ise eğitimidir. Eğitimin kalitesini belirleyen başlıca faktörler vardır; verilen dersler, derslerin içeriği, ders verme şekilleri, ders verme de kullanılan araç ve gereçler, ders

ortamı, ders alan öğrenciler ve eğitim veren öğretim elemanları bu faktörlerden bazılarıdır (Kalmış ve Yılmaz,2004:2).

Eğitim kalitesinin ve etkinliğinin artırılabilmesinde; müfredat, fiziki alt yapı, sınav ve değerlendirme sistemi, akademik/idari personel temini ve geliştirme sistemi, muhasebe bilimine ilişkin yayınlar, üniversite sanayi ve toplum ilişkilerinin sağlanması konuları özellikle önem arz etmektedir (Sayın vd., 2005: 25).

2.8. MUHASEBE EĞİTİMİNDE ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Küreselleşmeyle beraber işletmelerin değişim göstermesi, muhasebe eğitiminde kullanılmakta olan geleneksel öğretim yöntemlerinin de değişmesine sebep olmuştur. Gelişen ve değişen ortamlara uyum sağlamak ve muhasebe eğitiminde verimliliği artırabilmek amacıyla geleneksel öğretim yöntemleri yerine uygulanmaya dönük öğretim yöntemlerinin tercih edilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Bu yöntemler arasında doğru işletmelerle iş yapabilme, teknolojiyi etkin kullanabilme, vaka analizi yapabilme, takım çalışmaları ve geri bildirim alıştırmaları gibi yöntemler bulunmaktadır. Öğrencilere verilecek muhasebe eğitiminin teknik bilgiye uyum sağlayacak şekilde olması, bilgisayar kullanma becerileriyle birlikte yazılı ve sözlü iletişim becerileri, analitik düşünce, takım çalışması gibi yeteneklerin de kazandırılması gerekmektedir (Aydın ve Er, 2011: 23).

Fiziki ortamlar yani sınıflar farklı becerilere, karakterlere sahip bireyleri bir araya getiren yerlerdir. Bu sebeple, etkili bir öğretici olmak ancak yenilikçi ve yaratıcı öğretim yöntemlerinin uygulanmasıyla mümkündür. Öğrencinin bilgisini geliştirmek amacıyla bazı öğretim yöntemlerinden yararlanılması gerekmektedir. Bu yöntemler şu şekilde açıklanabilir;

- Tartışma Yolu İle Öğretim
- Anlatım Yolu İle Öğretim
- Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim
- Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim
- İşbirlikçi Öğrenme Yolu İle Öğretim
- Araştırma Yolu İle Öğretim (Demirkan, 2001: 61-62).

2.8.1. Tartışma Yolu İle Öğretim Yöntemi

Tartışma; üyelerin yüz yüze olduğu grupta bulunan bir lider önderliğinde, ortak olarak ilgi duyulan bir konuda belirli bir amaç için yapılan sistemli ve planlı bir etkileşim sürecidir. Fikir yürütülerek ve tartışma yapılarak kazanılan bilgilerin hafızada yerleşik hale geldiği ifade

edilmektedir. Muhasebeyle ilgili sınırların yasalarla çizilmesine karşın, yoruma dayalı olan konularda bu yöntemin kullanılması; öğrencilerin derse katılım göstermeleri ve öğrenmenin etkililiği açısından yararlı olabilmektedir. Muhasebe temel bilgilerinin kazanılması ve uygulanabilmesi alanında, doğruyu tartışarak bulma yöntemi, hedeflenen eğitime ulaşma sürecinde en etkili öğretim yöntemlerinden birisi olarak görülmektedir (Çukacı ve Elagöz, 2006: 148).

Muhasebe eğitimi teknik olduğu için sınırları kurallarla ve yasalarla belirlenmiştir. Kişisel yoruma dayalı olan tartışma yönteminin muhasebe teknik bilgilerinden yola çıkılarak kullanılması öğrencilerin konuya olan ilgilerini arttırmaktadır. Muhasebenin her aşamasında gerek temel konular gerek uygulama da tartışma yöntemi kullanılmaktadır. Böylece öğrencilerin derse katılım oranları yükseltilmiş olmaktadır (Taşdemir, 2020: 55).

2.8.2. Anlatım Yolu İle Öğretim Yöntemi

Anlatım yolu ile öğretim en eski öğretim yöntemlerinden birisidir. Konuşmayı gerçekleştiren kişinin herhangi bir konu hakkında açıklama yapması, o esnada dinleyicilerin not alması veya dinlemesi esasına dayanmaktadır (Açıkgöz, 2005: 330).

Bir konu hakkında açıklama yapılırken ne kadar çok anlatım yönteminden yararlanılırsa ve algılama kanalları (bilgi girişi gibi) kullanılır ise, bilginin kavranabilmesi ve beyinde saklanabilmesi de o ölçüde kolaylaşmaktadır (Özbirecikli, 2000: 77).

Muhasebe derslerinin teknik bir özellik taşıması sebebiyle öğrencilerin yardım almadan muhasebe mantığını oluşturmalarının oldukça zor olduğu görülmektedir. Muhasebenin karmaşık bir yapıya ve konu içeriğine sahip olması sebebiyle, özellikle de muhasebeyle ilgili temel konuların aktarılması aşamasında bu yöntem oldukça etkili olmaktadır. Muhasebe derslerinde bilgi aktarımının etkin bir şekilde yapılması, öğrencilerin anlama düzeylerinin yükseltilmesi, dersin ilginç ve daha renkli bir hale getirilerek sunulması oldukça önem arz etmektedir. Eski bir öğretim yöntemi olan anlatım yöntemini, günümüzde teknolojinin sağlamış olduğu tepegöz, slayt, vb. ile daha yararlı ve çağdaş hale getirmek mümkündür (Demirkan, 2001: 58).

2.8.3. Soru-Yanıt Yöntemi İle Öğretim

Öğretim elemanı, aktif eğitim sistemini uygulayabilmek ve öğrencinin öğrenme sürecini kontrol etmek amacıyla soru sormak ve öğrenciler tarafından soru sorulmasına izin vermek durumundadır. Bu yöntemin oldukça fazla kullanılmasının muhasebe eğitim sistemine

olan katkıları şu şekilde sıralanabilmektedir. Bu yöntem öğretim ortamında bulunan hedef kitlenin düşüncelerini sözlü bir şekilde başkaları ile paylaşmasına fırsat oluşturması açısından oldukça önemlidir. Yöntemin amaçlarından biri de, öğrencilerin soru sorma ve kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmektir. Öğretim yönteminde sorunun tek yönlü bir iletişim şeklinde değil, bu süreçte yer alan tüm unsurları dâhil ederek sorulması gerekmektedir. Öğretmen- öğrenci ve öğrenci- öğrenci olabilecek şekilde karşılıklı olarak soru ve cevaplarla öğretime aktif katılım gerçekleştirilmelidir (Taşdemir, 2003: 120-121).

2.8.4. Örnek Olay İnceleme Yolu İle Öğretim

Örnek olay yönteminde konu ile ilişkili alanlardan gerçek olaylar seçilir. Seçilen olaylar, anlaşılır bir biçimde örneklerle ortaya konulmaktadır. Örnek olay inceleme aşaması genelde önerilerin tartışılmasıyla ve değerlendirilmesiyle son bulmaktadır. Muhasebe eğitim sisteminde teknik bilgi ve becerilerin kazandırılması amacıyla eğitim programlarında örnek olay yönteminin oldukça fazla kullanıldığı görülmektedir. Muhasebe ile ilgili konularda ilgili örnek olay çözümleri konunun daha iyi kavranmasına fayda sağlamaktadır (Demirkan, 2001: 61-62).

Muhasebe eğitim sisteminde öğretim yöntemlerinin isabetli bir şekilde seçilmesinin, etkili öğrenme ve öğretme yöntemlerinin uygulanmasının, dinamik bir ders ortamı oluşturacağı ve böylelikle eğitimin başarısının önemli ölçüde artacağı belirtilmiştir. Başarıya ulaşabilmek için iletişim ve bilgi teknolojilerinde meydana gelen değişimlere öğretim yöntemlerinde yer verilmeli ve birbirleriyle bütünleşmeleri sağlanmalıdır (Demirkan, 2001: 61-62).

2.8.5. İşbirlikçi Öğrenme Yolu İle Öğretim

Grup çalışması yöntemi de denilen bu öğretme yöntemi, öğrencilerin aynı hedefe ulaşabilmek için birlikte çalışmaları ile oluşan bir yöntemdir. Grup halinde çalışma gerektiren konularda farklı alanda becerileri olan öğrencilerin bir arada olması ve hep birlikte hedefe ulaşmaları sağlanmaktadır (Özbirecikli, 2000: 79).

İşbirlikçi öğrenme yöntemi, bireylerin gruplar halinde çalışması ve birbirlerinin öğrenmelerine yardımcı olarak, öğrenme unsurunu gerçekleştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Her grup çalışması işbirlikçi öğrenme olarak sayılmamaktadır. İşbirlikçi öğrenmede, öğrencilerin küçük gruplar halinde toplanıp birbirleriyle etkileşimde bulunmaları gerekmektedir. Öğretim elemanı bu yöntemde sadece öğrenciye yardımcı olma ve kılavuzluk

rolü görmektedir. Grup çalışması yönteminde başarıya ulaşılabilmesi için öğrencilerin birbirlerine yardım edebilecekleri bir biçimde yapılandırma sağlanmalıdır (Demirkan, 1998: 59).

Millis ve Cattel, öğrencileri aktif bir hale getirebilmek ve düşünce becerilerini geliştirmek amacıyla öğrenme grupları oluşturulmasının fayda sağlayacağını belirtmiştir. Bu gruplarda her birey, görevini başarı ile tamamlayabilmesi için diğer bir bireyin sahip olduğu bilgiye ihtiyaç duyabilmektedir. Fakat grupta bulunan her bir öğrenci diğer öğrencinin başarısından veya başarısızlığından sorumlu değildir (Özbirecikli, 2000: 80).

2.8.6. Araştırma Yolu İle Öğretim

Araştırma yoluyla öğretme yönteminin temel amacı öğrencilerin bağımsız düşünmeye teşvik edilmeleridir. Bu yöntemde eğitim veren kişi öğrencilerin ilgisini çekebilecek problemler bularak öğrencilerin bu problemleri incelemesini istemektedir. Yöntemde dikkat edilecek en önemli nokta ise problemin veya konunun seçilme aşamasıdır. Problem çözme tekniğinin öğretim yöntemi olarak kullanılması, bireyleri araştırma yapmaları, kaynak taramaları ve öğrendiklerini birbirleriyle paylaşmaları konusunda yönlendirmektedir. En önemlisi öğrencilere, öğrenme sorumluluğunu taşıyabilme ve sonucunda problemi çözerek bir şeyler elde etme fırsatı verilmektedir. Bu yöntem muhasebe eğitiminde sıkça kullanılmakta olan faydalı bir yöntemdir. Öğrencilere verilen monografiler sonucunda, öğrencilerin araştırma yaparak öğrenmeleri ve öğrendiklerini pekiştirmeleri adına önemli katkı sağlamaktadır (Elagöz ve Çukacı 2006: 152).

2.9. MUHASEBE EĞİTİMİNE YÖN VEREN KURULUŞLAR

2.9.1. IFAC

Muhasebe mesleği, tarih boyunca bütün değişim ve dönüşümlere uyum sağlamayı başarabilmiş ve önemini korumuştur. Günümüzde de meslek dijitalleşme ile beraber önemli bir dönüşüm süreci içerisine girmiş ve bu durum beraberinde mesleği icra edenlerin sahip olması gereken beceri ve yeterliliklerinin de farklılaşması ihtiyacını gündeme getirmiştir. Dünyada oldukça fazla muhasebe meslek örgütü bulunmaktadır. Bu örgütler meslek sahiplerinin eğitim süreçleri içerisinde sahip olması gereken yetkinliklere odaklanmış ve mesleğin birçok sürecinde olduğu gibi bu süreçte de yine standartlaşmaya önem vermişlerdir (Özdoğan ve Mollaoğulları, 2019: 125).

Muhasebenin akademik çevrede saygın bir bilim dalına dönüşmüş olması ve muhasebe mesleğinin iş hayatında uzmanlık gerektiren kamusal bir rol kazanmış olması; muhasebe çevresinin, muhasebenin bir bilim dalı ve meslek olarak gelişmesine katkıda bulunabilmek amacıyla sivil örgütlenmeler kurmalarına sebep olmuştur. Bu yönde 1977 yılında merkezi Amerika’da olan Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) kurulmuştur. IFAC dünya üzerinde oldukça fazla üyeye sahip olan bir kuruluştur. Bazı ülkeler Türkiye gibi birden fazla kurum ile örgüte üye durumdadır. Örgütün yönetimi IFAC konseyi tarafından yapılmaktadır. Konsey IFAC Yönetim Kurulu ve her üye olan kurumun bir temsilcisi ile oluşmakta ve üyeler örgüte seçimle gelmektedirler (Özbirecikli, 2007: 72).

Örgütün amacı; kamu yararına yüksek niteliğe sahip, profesyonel standartlar geliştirmek ve ulusal standartlar ile uluslararası standartların birbiri ile uyumunu sağlamak için çalışmalar yapmaktır. IFAC bu görevi yerine getirebilmek amacıyla ulusal muhasebecilik örgütleri, standart koyucu kurumlar, hükümetler ve düzenleyici kurumlarla işbirliği içinde çalışmaktadır. Üyeler arasında ki iş birliğini geliştirerek küresel anlamda bir finansal yapı yaratmayı hedeflemektedir. IFAC genel olarak aşağıda belirtilen konularda standart geliştirme çabası içindedir. Bu standartlar (Karabınar, 2006: 140);

- Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları
- Uluslararası Kalite Kontrol Standartları
- Uluslararası Etik Yasası
- Denetim, Güvence ve İlgili Hizmetlerde Uluslararası Standartlar
- Uluslararası Eğitim Standartları

Türkiye’de bulunan iki muhasebe meslek örgütü IFAC’a tam üyedir. Bunlar Türkiye Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ve Türkiye Muhasebe Uzmanları Derneği’dir (TMUD) (Karabınar, 2006: 142).

IFAC’ın misyonu incelendiğinde muhasebe mesleğinin dünyada uyumlaştırılmış standartlarla geliştirilmesi ve kamu yararına yüksek kalitede hizmet sunulması olduğu görülmektedir. Uluslararası Eğitim Komitesi’nin misyonu ise uyumlaştırılmış standartlara yönelmekte olan meslek sahipleri için dünya genelinde eğitimi geliştirmek amacıyla kamu yararına hizmet sunabilmektir. IFAC eğitim standartlarının amacı ise; yükseköğretim kurumlarından bağımsız bir şekilde kariyerleri boyunca topluma ve mesleklerine olumlu anlamda katkılarda bulunacak, tecrübeli ve güncel bilgiler ile donatılmış muhasebeciler

yetiştirebilmektir. Mesleki eğitimde uygulanan programlarda, muhasebe meslek adaylarına, meydana gelen değişikliklere uyum sağlayabilmeleri ve bilgi sahibi olmaları amacıyla gerekli olan bilimsel temellerin yanında beceri ve mesleki değerlerin de kazandırılması hedeflenmektedir (Özbirecikli, 2007: 74)

IFAC uluslararası standartlara uyum sağlayabilmek amacı ile üyesi olan bütün kuruluşları aynı çatı altında toplayıp, küreselleşmeyi arttırmayı hedeflerken aynı zamanda uluslararası farklılıkları azaltmayı da kendisine amaç edinmiştir. Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları, IFAC'a üye olan kuruluşlardan standartlara uyum sağlanmasını, muhasebe meslek sahibi adaylarının meslek hakkında yeterli derecede bilgiye sahip olmasını, mesleki sorumluluklarını yerine getirmesini ve adayların gerekli olan etik algısını edinmesini beklemektedir. IFAC sadece Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına uyum göstermeyi yeterli bulmamakta bununla birlikte IASB ve IFAC'ın hedefleri doğrultusunda hareket etmeleri gerektiğini de ifade etmektedir (Yılmaz, 2019: 25).

2.9.2. IAESB (Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu)

Küresel anlamda uluslararası muhasebe standartlarının kullanımının hızlı bir şekilde artış göstermesinin ardından muhasebe eğitiminde de uluslararası anlamda standartlar oluşturulmasına karar verilmiştir. Bu nedenle Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC: International Federation of Accountants) dâhilinde Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu (IAESB: International Accounting Education Standart Board) faaliyete geçirilmiştir. IAESB' nin standart oluşturmak amacı ile bağımsız olarak oluşturulmuş bir kuruluş olduğu görülmektedir. IAESB profesyonel olarak muhasebe eğitimi için teknik yetenek, profesyonel yetenekler, etik, değerler ve davranışlar ile ilgili standartlar oluşturmaktadır. Kurul faaliyetlere başlamasının ardından farklı ülkelerde çeşitli kongreler düzenlemiştir. Bu kongrelerde katılımcılarla standartların gelişimine katkı sağlanmıştır (Can ve Demirci, 2016: 320).

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu'nun esas kuruluş amacı ile Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarının kuruluş amacı bazı noktalarda ortaklık göstermektedir. Bunlar; eğitime evrensel anlamda yardımcı olabilmek, muhasebe meslek sahibi adaylarının etikle ilgili gelişimine katkı sağlayabilmek ve bu anlamda iyileştirmeler yapmaktır. Bu sebeple IAESB Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını ortaya çıkarmıştır.

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları'nın kabul edilmesi ve standartların uygulamaya geçirilmesi, bu kurulun vizyonunu oluşturmaktadır. Kurulun vizyonu olarak standartlar yasal nitelikte değildir. Fakat IAESB bu yönde ülkelerin kendi mesleki eğitimlerini yönlendirmeleri gerektiğini ifade etmektedir (Yılmaz, 2019: 28).

2.10. IES (Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları)

Bilgi teknolojisinin hızlı bir gelişim göstermesi, uluslararası ticarete meydana gelen artış, finansal sistemlerin yaygınlaşması, uluslararası şirket birleşmelerinin ortaya çıkışı ve özellikle de para ve sermaye piyasalarının etkinliğinin artması muhasebe mesleğinin değişim içerisine girmesine sebep olmuştur. Ayrıca muhasebe eğitiminin ve uygulamalarının uluslararası standartlar ile düzenlenmesi ve uyumlu hale gelmesi de ön plana çıkmıştır (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 120).

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları, gelecekte muhasebe mesleğini icra edeceklerin en iyi eğitim ve öğrenimi görmesini amaç edinmiş, bununla beraber akademisyenlere ve öğrencilere yardımcı olmayı hedeflemiştir. Bu standartlar uluslararası seviyede olmalı ve eğitim farklılıklarını en aza indirebilmeyi sağlamalıdır. Böylelikle konularında profesyonel muhasebeciler yaratılmalı ve dünya genelindeki farklılıklar azaltılmalıdır (Başer, 2010: 62).

IFAC bünyesindeki Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu tarafından yayınlanan eğitim standartları şunlardır:

- IES 1: Muhasebe Eğitim Programına Giriş İçin Gereken Şartlar
- IES 2: Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriği
- IES 3: Mesleki Beceriler
- IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Davranışlar
- IES 5: Uygulama Deneyimi Standardı
- IES 6: Mesleki Yetenek ve Yeterliliğin Ölçülmesi
- IES 7: Sürekli Mesleki Gelişim
- IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yeterlilik Şartları

2.10.1. IES 1: Muhasebe Eğitim Programına Giriş İçin Gereken Şartlar

Bu standart profesyonel anlamda muhasebeci olmak için mesleki bilgi edinme sürecinin ilk aşamasında olan adayların mesleğe başlama şartlarını tanımlamaktadır. Standardın amacı profesyonel muhasebeci olmak isteyen bireylerin yeterlilik sınavlarında,

çalışmalarında ve profesyonel deneyimlerinin değerlemesinde makul bir olasılıkla başarılı olabilmelerini mümkün kılan eğitim hayatına sahip olmalarını sağlamaktır. Koşullar için üye kuruluşlar isterlerse adaylardan staj öncesi yeterlilik sınavı talep edebilirler. Bu standart IFAC'a üye olan bir kuruluş tarafından, kuruluşun üyesi olmayı sağlayacak eğitim ve bir staj programına başlamayı düşünmekte olan tüm meslek adayları için uygulanacak başlangıç şartlarını tanımlamaktadır. Mesleğinin kalitesi muhasebe mesleğine yeni başlayan bireylerin yüksek standartları sağlayacak biçimde hazırlanmamaları durumunda korunamaz ve geliştirilemez. IFAC üyesi tüm kuruluşlar en yüksek kalite düzeyine sahip bireyleri muhasebe eğitimi almaya yönlendirmelidir. Sonuç olarak mesleğin kalitesi bu yönde teşvik edilen adayların kalitesine de bağlıdır. Giriş şartları tüm bu süreç içerisinde ilk aşamadır. Başlangıç şartlarında çitanın oldukça yüksek tutulması mesleki eğitim ve staj koşullarının olması gerekenden daha kısa sürede tamamlanmasını sağlamaktadır (Özbirecikli ve Pastacıgil, 2009: 5).

Profesyonel olarak muhasebe eğitimi programına dâhil olan adayların mesleki tecrübesi ve öğrenim düzeyi olgunluğuna göre değişiklik gösterebilir. Meslek adayları, orta öğretim, lisans veya yüksek lisans derecesine sahip olabilirler, fakat bu standartta asıl hedeflenmekte olan mesleki yeterlilikle eğitim düzeylerinin aynı olmasıdır. Bu sebeple de oluşturulacak eğitim programlarının hazırlık aşamasında mezuniyet dereceleri farklı olan adaylar da dikkate alınmalıdır (Zaif ve Ayanoglu,2007: 121).

2.10.2.IES 2: Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriği

Bu standardın amacı IFAC üyesi kuruluşlara katılmaya aday olan kişilerin giderek karmaşık duruma gelen ve değişen bir çevrede, yetkin bir muhasebe meslek sahibi olarak fonksiyon gösterebilmeleri için gerekli olan, ileri düzeyde muhasebe meslek bilgisine sahip olmalarını sağlamaktır (Gökten ve Gökten, 2016: 56).

Standartta profesyonel anlamda muhasebe eğitimi programlarında yer alması gereken bilgilerin üç ana başlık altında toplandığı görülmektedir.

- Muhasebe ve Finans alanıyla ilgili verilmesi gerekli olan bilgiler,
- Organizasyon ve İşletme Bilgisi alanıyla ilgili verilmesi gerekli olan bilgiler,
- Bilgi Teknolojileri alanıyla ilgili verilmesi gerekli olan bilgiler,

Muhasebe ve finans alanı ile ilgili bilgilerin içermesi gereken konular;

- Mesleki değerler ve meslek etiği

- Yönetim muhasebesi ve kontrol,
- Denetim ve sigorta
- Vergi
- İşletme ve ticaret hukuku
- Finansal ve Finansal yönetim

Finansal muhasebe ve raporlama ile organizasyon ve işletme bilgisi alanının içermesi gereken konular;

- İşletme çevresi
- Pazarlama
- Şirket yönetişimi
- İşletme etiği
- Finansal piyasalar
- Örgütsel davranış
- Yönetim ve stratejik karar verme
- Uluslararası işletmecilik ve küreselleşme
- İktisat (makro ve mikro)
- Sayısal yöntemler

Bilgi teknolojisinin içermesi gereken konular;

- Bilgi teknolojisi yeterliliği
- Bilgi teknolojisi kontrolü
- Bilgi teknolojisi kullanıcılarının yeterliliği
- Genel bilgi teknolojisi bilgisi
- Bilgi sistemleri yöneticisi ya da tasarımcısının her birinin veya bir ekip halinde tümünün rolleri ve yeterlilikleri (Özbirecikli ve Pastacıgil, 2009: 82).

2.10.3. IES 3: Mesleki Beceriler

Mesleki Beceriler Standardıyla adaylara, muhasebe meslek mensubu özelliklerine erişmeleri sürecinde ihtiyaç duyabilecekleri becerilerin kazandırılması hedeflenmektedir. Mesleki beceriler standardının amacı, meslek mensuplarının mesleğe, işverenlere ve topluma, en azından belirli bir seviyeden başlayarak daha fazla yararlı olmalarını sağlamaktır (Durak, 2009: 60).

IES 3 muhasebeci rolünü üstlenecek bireylerin İlk Mesleki Gelişim'in sonu itibariyle sergilemeleri ve geliştirmeleri gereken mesleki becerileri ortaya koymaktır. Mesleki beceriler aşağıda kısaca açıklanan dört adet yeterlilik alanı içinde gruplandırılmaktadır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 119-122).

- Entelektüel kavramı; muhasebe meslek mensubunun problemleri çözebilme, karar alabilme ve mesleki yargıyı uygulayabilme kabiliyeti ile ilgilidir,
- Kişilerarası iletişim; muhasebe meslek mensubunun diğer bireylerle etkin bir şekilde çalışabilme durumu ve etkileşim halinde olması kabiliyetiyle ilgilidir,
- Kişisel; muhasebe meslek mensubunun kişisel tutum ve davranışlarıyla ilgilidir,
- Organizasyonel; muhasebe meslek sahibinin mevcut halde bulunan kişi ve kaynaklardan en makul sonuçları elde edebilmek amacıyla organizasyon içinde etkin bir şekilde çalışma yeteneğiyle ilgilidir (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 119-122).

Muhasebe meslek mensuplarından beklenen sadece mesleğin gerektirmiş olduğu bilgi birikimine sahip olmaları değil aynı zamanda bu bilgileri kullanabilme, analiz edebilme, yorumlayabilme, karar alabilme, rakamlar ve olayların arasında bağlantı kurabilmeleridir. Bireylere mesleki becerinin kazandırılabilmesi kısa bir sürede verilecek eğitimle sağlanamaz. Bu eğitim, kişinin sosyal ve kültürel yönünün geliştirilmesini kapsamaktadır. Bu sebeple standartta Amerika Muhasebe Eğitimi Değişim Komisyonunun çalışmasında yer alan “Genel Eğitim”in profesyonel muhasebe eğitiminin her aşamasında yer alması gerektiği vurgulanmıştır (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 119-122).

2.10.4. IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Davranışlar

Bu standardın amacı meslek mensuplarının, etik programı süresince yeterliliklerine göre muhasebeye uygun olan mesleki değerlerle, etik ve tutumlarla donanım sahibi olmalarını sağlamaktır (İskender ve Kırlioğlu, 2012: 8).

Standart kapsamında gerçekleştirilecek muhasebe eğitimi programında, muhasebe meslek mensubu adaylarının eğitim sürecinde; mesleki değerler, etik ve tutumlarına ilişkin anlayışlarının oluşması gerektiği ifade edilmektedir. Toplumun muhasebe mesleğinden beklentileri oldukça yüksektir bu noktada meslek mensupları tam anlamıyla tüm ilişkilerinde etik ilkeleri benimsemiş olmalıdır. Karar alma süreçlerinde etkin bir role sahip olan muhasebe meslek mensuplarının, mesleki ve yönetsel kararları değerlendirirken etik ilkelere ilişkin bilgilerinin tam olması gerekmektedir (Kaya, 2015: 72).

Eğitim programlarında yer alan davranışlar ve etik değerler aşağıda bulunan unsurları kapsamaktadır (Özbirecikli, 2007: 79).

- Toplumun çıkarlarına ve sosyal sorumluluğa duyarlılık sağlamak,
- Sürekli olarak gelişim göstermek ve ömür boyu öğrenme olgusunu devam ettirmek,
- Sorumluluk, güvenilirlik, saygı ve zamanlılık
- Kanunlar ve düzenlemeler.

Etik eğitim programının uygulanma amacı ise, muhasebe meslek mensuplarının etik davranış ve tutumlar çerçevesinde karar almalarını genişletebilmektir. Etik eğitim süreci dört aşamadan oluşmaktadır; ilk aşama etik bilginin artırılması, ikinci aşama etik duyarlılığın geliştirilmesi, üçüncü aşama etik yargının geliştirilmesi son aşama ise etik davranışa bağlılığı sürdürme aşamasıdır. Etik eğitimi, ilk etapta ruhsatlandırma işlemi öncesi başlayan ve muhasebe meslek mensubunun kariyer hayatı boyunca devam eden bir meslek taahhüdüdür (Çavut, 2016: 38).

2.10.5. IES 5: Uygulama Deneyimi Standardı

Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları çerçevesinde muhasebe meslek mensubu olmayı düşünen ve bu yönde girişimlerde bulunan adayların uygulama deneyimi kazanabilmeleri için yapılan çalışmalar, IES 5 koduyla ve “Uygulama Deneyimi Gereklere” standardı ile düzenlenmiştir. Standardın amacı; edinilen mesleki bilginin yanında bireylere uygulama deneyiminin de kazandırılmasıdır. Uygulama deneyimi profesyonel anlamda muhasebe eğitiminin bir parçası olarak görülmektedir. Adaylar mesleki yeterlilik sınavının öncesinde belirli bir süre staj yaparak bu tecrübeyi kazanmaktadırlar (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 122-123).

Standardın amacı ise IFAC üyesi meslek örgütlerinde örgüte üye adayların yeterlilik sınavı tarihine kadar olan süreçte profesyonel birer muhasebeci olarak fonksiyon gösterebilmeleri için uygun kabul edilen tecrübeyi kazanmış olmalarını sağlamaktır. Bir adayın yasal bir denetçi veya uzmanlık düzeyine geldikten sonra mesleki yeterliliğin dışında başka alanlarda eğitim alması gerekebilir. Her durumda mesleki yeterliliğin yenilenmesi ve güncel tutulabilmesi için hayat boyu öğrenim gerekli görülmüştür (Durak, 2009: 60).

Akademik çalışmaya ek olarak muhasebe alanında çalışılarak kazanılacak tecrübenin, adayın kendisini kamuya profesyonel bir muhasebeci olarak sunmalarından önce ki süreçte gerekli olduğu kabul edilmektedir. Tüm dünyada profesyonel muhasebecilik kuruluşlarını

çevreleyen değişik faktörler olması sebebiyle uygun deneyim gereksinimleri bir örgütten diğerine değişiklik gösterebilmektedir (Köse ve Yılmaz, 2003: 18).

2.10.6. IES 6: Mesleki Yetenek ve Yeterliliğin Ölçülmesi

Mesleki Yeterlilik ve Yetkinliğin Değerlendirilmesi Standardında aranan ilk hedef, muhasebe meslek adaylarının eğitim programlarında yer alan özellikli konularda temel teknik ve kapsamlı bilgiye sahip olmalarıdır (Çavut, 2016: 40).

Bununla birlikte bu standart IES 2, IES 3 ve IES 4 eğitim çerçevesinde edinilen bilgileri, mesleki değerleri, etik değer ve tutumları ve becerilerin sınanmasıyla ilgili amaçları, şartları, yöntemleri ve yetki noktalarını düzenlemektedir. Ayrıca standart muhasebe meslek mensubu niteliklerinin belirlenmesi ve onay süreçlerini de düzenlemektedir (Başer, 2010: 63).

IES 6 mesleki bilgi ve beceri tecrübesine sahip adayların, bilgi ve beceri düzeylerinin sınanması hususunda düzenlemeler getirmektedir. Bu yeterlilik düzeyi meslek adayının, lisans düzeyindeki eğitiminden de üst bir yeterliliği ifade etmektedir. Sınavların genellikle yazılı olarak yapılması, gerekli görüldüğü takdirde ise sözlü olarak yapılması standartla düzenlenmiştir (Zaif ve Ayanoglu, 2007: 123).

Muhasebe meslek eğitimi sınavları, IFAC üyesi örgütlerce veya örgütlerin yetkilendireceği temsil birimleri aracılığıyla uygulanmaktadır. Üst düzey entelektüel becerilerin ölçülmesinde, zaman zaman senaryo temelli sorulardan ve olay yönteminden faydalanılabilmektedir. Muhasebe alanında mesleki yeterliliğin değerlendirilmesi; firmalar, düzenleyici otoriteler, alıcılar, işverenler ve toplum önünde muhasebe mesleğinden beklenen kalitenin de güvence altına alınmasını sağlamaktadır. Yeterlilik sınavları kişilerin, işletmelerin ve üçüncü kişilerin birbirleriyle olan ilişkilerinde karşılarında yer alan kesimlere değer ve önem vermelerinin bir göstergesi olarak kabul edilmekte ve muhasebe mesleğini, sadece profesyonel muhasebe meslek mensubu olanların yapabileceğinin kanıtı olarak gösterilmektedir. Türkiye’de muhasebe mesleğini icra edebilmek için gerekli olan mesleki yeterliliği ölçmek amacıyla, TÜRMOB bünyesinde yer alan Temel Eğitim ve Staj Merkezi (TESMER) kurulmuştur (Aydın, 2007: 89).

2.10.7. IES 7: Sürekli Mesleki Gelişim

Sürekli Mesleki Eğitim Standardının amacı, mesleki yeterlilik sınavı sonucunda edinilmiş olan bilgilerin güncelliğinin korunması ve yeterliliğinin devam ettirilmesi yönünde

çalışmalar yapmaktır. Sürekli Mesleki Gelişme (CPD) IFAC'a üye tüm meslek örgütleri için zorunlu bir uygulamadır (Çavut, 2016: 42).

Sürekli mesleki gelişimin amacı, meslek sahiplerinin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri ve kamu yararını gözeterek kaliteli hizmetler sunmalarıdır. Sürekli mesleki gelişimin yeterliliğinin ölçülmesinde; Girdi Esaslı Yaklaşım, Çıktı Esaslı Yaklaşım ve Karma Yaklaşım kullanılabilir.

- Girdi Esaslı Yaklaşım, mesleki gelişmeyi tamamlayacak bazı eğitim faaliyetlerinin çalışma sürecinde yer almasıdır.
- Çıktı esaslı yaklaşımlarda mesleki gelişme, sonuçlar üzerinde görülmektedir. Bunun için de üyeler, düzenli şekilde yetkili bir kuruma mesleki gelişimin gerçekleştiğini doğrulamak ve ölçtürmek durumundadır.
- Karma esaslı yaklaşımda ise, faaliyet süresi boyunca gelişme eğitimlerine yer verilmesi ve bu durumun sonuçlar üzerinde görülmesini amaçlanmaktadır. Bu sebeple karma yaklaşım, hem girdi esaslı yaklaşımın hem de çıktı esaslı yaklaşımın özelliklerini taşımaktadır (Kaya, 2019: 491).

IFAC tarafından getirilen bu düzenlemeler, tamamen meslek mensuplarına yöneliktir ve yükseköğrenim düzeyinde lisans ile yüksek lisans eğitime yönelik öneri ve esasları kapsamamaktadır. Fakat bu düzenlemeler muhasebe eğitiminden beklentiler ve lisans ve yüksek lisans düzeyinde verilecek ders içerikleri hakkında fikir vermektedir (Zaif ve Ayanoğlu, 2007: 123).

2.10.8. IES 8: Profesyonel Denetçiler İçin Gerekli Yeterlilik Şartları

IES 8 yayınlanmış olan son standarttır. Bu standartta denetime özgü gerekli bilgi ve becerilerin yanında göz önünde bulundurulması gerekli olan etik kurallar da tanımlanmıştır. Mesleki anlamda ahlaki yeterlilikleri olan, işletmelerin denetim görevini üstlenmiş, işinde gerekli bilgi ve donanıma sahip olan bireye denetçi denilmektedir. Denetim ise, iktisadi faaliyetlerin belli standartlar çerçevesinde olup olmadığının araştırılması ile beraber aynı zamanda iktisadi faaliyetlerin sonuçlarının ilgili kişilere bildirilmesi amacını taşıyan, bunu gerçekleştirirken de tarafsız bir yolla kanıtları ortaya koyan ve elde edilen delillere göre değerlendirme sürecini kapsayan olguyu ifade etmektedir. Bu standardın amacının, gerekli yeteneklerin kazandırılması sonucu nitelikli denetimci olmaları için muhasebe meslek mensuplarının yetiştirilmesi olduğu görülmektedir (Özbirecikli, 2007: 83).

Profesyonel olarak muhasebe mesleğini icra eden bireylerin yetkin birer denetçi olabilmeleri için gerekli olan yetenekleri kazanmaları gerekmektedir. Bu yetenekler; mesleki bilgi, mesleki beceri ve değerler, etik ve davranışlardır. Standart yalnızca denetimciler için değil, denetim işinde önemli görevler üstlenen ve genel denetim konusunda karar verme sorumluluğu olan bireyler içinde geçerlidir. Denetimciler bunların dışında IES 1-7’de belirtilmiş olan gerekleri de yerine getirmeye devam etmelidirler (Kaya, 2019: 491).

Ayrıca IES 8’de, denetçilerin finansal muhasebe ve raporlama, finansal bilgi denetimi ve bilgi teknolojileri konularında da ileri seviyede uzmanlaşmaları gerektiğine değinilmiştir (Uyar, 2008: 93).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUHASEBE EĞİTİMİNDE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN ROLÜ: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ UYGULAMASI

Yaygın eğitim kurumları içerisinde özellikle yetişkin eğitimi konusunda oldukça önemli bir role sahip olan Halk Eğitimi Merkezleri, örgün eğitime hiç dahil olmayan veya herhangi bir sebepten dolayı örgün eğitimin dışında kalan bireylere, gerek mesleki ve teknik, gerekse sosyal ve kültürel alanlarda çeşitli kurslar düzenleyerek bireylerin ihtiyaç duydukları alanlarda kendilerini geliştirmelerine imkan tanımaktadır. Çalışmanın bu bölümünde; Halk Eğitimi Merkezinin tanım ve kapsamına, tarihsel süreç içerisindeki gelişimine, Halk Eğitimi Merkezlerinde Muhasebe ve Finansman alanında düzenlenen kurslara ve kurs içeriklerine yer verilmiştir.

3.1. HALK EĞİTİMİ MERKEZİ TANIM VE KAPSAMI

Eğitim, sadece okullarda kazanılan bilgi ve becerilerden ibaret olmayıp bireyin yaşamının her aşamasında gerçekleşen bir süreçtir. Devletlerin, bu sürecin en etkili şekilde bireylere sağlanması amacıyla belirli politikaları bulunmaktadır. Bireyler kendi kişisel gelişimlerini sürdürürken, devletlerin de bu konuda kişilere destek vermesi gerekmektedir. Türkiye’de bu çalışmayı gerçekleştiren en aktif kurum halk eğitimi merkezleridir ve bu merkezler özellikle yetişkinlerin eğitimi ile doğrudan ilgilenmektedir (Ayanoglu, 2020: 55).

Halk eğitimi; örgün eğitime devam eden, devam edememiş ya da örgün eğitimi bitirmiş bireylere yeni bilgiler kazandırmak, değer yargısı ve tutumları olumlu yönde değiştirmek, bireylerin sorun çözme becerilerini geliştirmek, soysal ve ekonomik yönden aktif hale getirerek yeni bilgiler edindirmek, kalkınma amaçlarına ulaşmak adına elverişli ortamlar hazırlayarak bireysel, mesleğe bağlı ve mesleğe bağlı olmayan bilgi ve becerileri kazandırmayı sağlamak, yani bireylerin bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik olarak ilerlemesine destek olmak amacıyla bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak için her konuda planlı, örgütlenmiş, düzenli yapılan eğitim ve rehberlik hizmetlerinin tümü olarak ifade edilmektedir (Demirbaş, 2020: 34).

Bir başka ifadeyle halk eğitimi; zorunlu olan öğretim çağının dışında kalmış, asıl uğraşı okula gitmek olmayan bireylerin, hayatlarının herhangi bir safhasında duyabilecekleri öğrenme isteklerini ve ilgilerini doyurabilmek amacıyla düzenlenen faaliyetleri ve programları kapsamaktadır (Türkkan, 2019: 10).

Ülkemizde yaygın eğitim kurumları arasında yer alan halk eğitimi merkezleri, Türk milli eğitiminin genel amaçları ile yaygın eğitimin amaç ve işlevlerini gerçekleştirmek amacıyla il, ilçe, bucak ve köylerde olmak üzere, okuma yazma, mesleki ve teknik kursları ile sosyal ve kültürel kurslar veren kurumlardır. Yaygın eğitimin sunduğu hizmetlerden yararlanabilmek için belirli bir yaş ve eğitim seviyesinde bulunma şartı yoktur. Fakat kurs programının özelliğine göre bireylerin yaşına ve eğitim düzeyine bakılmaktadır. Bir ilin farklı ilçe, belde veya köylerinde aynı isim altında farklı dönemlerde belli yaş aralığı ve eğitim seviyesindeki bireyler için ayrı ayrı kurslar düzenlenmektedir. Aynı kurs adıyla eğitim durumu ve yaş gruplarına göre ayrı ayrı farklı yer ve zamanlarda düzenlenen bu kurslarda, aynı amaca yönelik olması ve aynı program türünün uygulanması sebebiyle yaş grupları ve eğitim seviyelerine bakılmadan kurs türü bakımından aynı grupta değerlendirilmektedir. Bunun doğal neticesi olarak da her kursta her eğitim seviyesinden ve her yaştan kursiyere rastlamak mümkündür. Halk eğitim merkezi müdürlükleri çeşitli faaliyetlerini il, ilçe, bucak ve köylerde, eğitim odalarında, kamu ve özel kuruluşlara ait işyerlerinde, ceza ve ıslah evlerinde, okullarda, rehabilitasyon gerektiren hastanelerde ve ihtiyaç hissedilen diğer yerlerde de devam ettirmektedirler (TÜİK, 2014).

Halk eğitimi merkezleri yapı olarak Türkiye'ye özgü olan kuruluşlardandır. Dinamik yapısı sayesinde hızlı organizasyon özelliğine sahip olan halk eğitimi merkezleri; yerleşim yerinin özelliğine bakılmaksızın birçok alanda gereksinim duyulan mesleki, kültürel, sosyal, sanatsal ve sportif amaçlı eğitim faaliyetleri düzenlemektedir (Turgut, 2018: 35).

3.2. HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN TARİHİ GELİŞİMİ

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde ilk halk eğitim birimi 1926'da "Halk Terbiyesi Şubesi" adıyla İlköğretim Genel Müdürlüğünde Talim ve Terbiye Dairesi'ne bağlı olarak kurulmuştur. 1927 de Halk Derslikleri kurulmuş, 1928 yılında yeni harflerin kabul edilmesiyle Atatürk'ün önderliğinde Millet Mektepleri açılmıştır. Yurttaşların öğrendiklerini unutmamaları, okuma alışkanlığı ve zevki kazanmaları amacıyla 1930 yılında Halk Okuma Odaları açılmıştır (Türkoğlu ve Uça, 2011: 54).

1932 yılında Halk Evleri kurulmuş, 1936 yılında Köy Eğitim Kursları, 1942 yılında Köy Enstitüleri faaliyete geçmiştir. 29 Ağustos 1960 tarihinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. 1964 yılında 6/3349 sayılı kararname ile Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü Köy İşleri Bakanlığı'na bağlanmıştır (Avcı ve Kıran, 2020: 875).

1967 yılında ise tekrar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Bu dönemde köy kalkınması ile birlikte ele alınan halk eğitimi merkezleri 1962-1966 yılları arasında köy önderleri yetiştirme eğitimleri yapmıştır (Avcı ve Kıran, 2020: 883).

1977 yılında Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün örgütsel yapısında yapılan değişiklik nedeniyle Mesleki ve Teknik Eğitim Öğretim Müsteşarlığı'na bağlı Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü adı altında tekrar düzenlemiştir. 1983 yılında iki genel müdürlüğün birleşmesi ile Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü adını almıştır. Günümüzde ise halk eğitim merkezleri, 2011 yılından itibaren 652 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü çatısı altında çalışmalarına devam etmektedir (Özengi, 2017: 38).

3.3. HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANINDA DÜZENLENEN KURLAR

Yaygın eğitim kurumu olan halk eğitimi merkezleri bünyesinde düzenlenen kurslar üç ana bölüme ayrılmıştır. Bunlar; okuma yazma, mesleki teknik ve sosyal kültürel kurslardır. Aşağıda mesleki teknik kurslar içerisinde yer alan Muhasebe ve Finansman alanına ait bazı kurs programlarına ve kurs içeriklerine yer verilmiştir. Kurs içerikleri HBOGM (Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü)'den derlenerek özetlenmiştir (HBOGM, 2018);

- Bilgisayar Destekli Muhasebe
- Genel Muhasebe
- Şirketler Muhasebe Teknikleri
- Finansal Yatırım
- Maliyet Hesaplama Teknikleri
- Muhasebe Yardımcısı
- Muhasebede Ticari İşlemlerin Kaydı ve Düzenlenmesi
- Ön Muhasebe

3.3.1. Kurs Programlarının Dayanağı ve Programa Giriş Şartları

Kurs programlarının dayanağında; halk eğitimi merkezlerinde açılan kursların hangi mevzuata göre hazırlandığına ilişkin bilgilere yer verilmiştir. Muhasebe ve Finansman alanının dayanağı olan kanun ve yönetmelikler;

- 19.06.1986 tarihinde yürürlüğe konulmuş, 19139 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 3308 sayılı Meslek Eğitim Kanunu,

- 11.04.2018 tarihinde yürürlüğe konulmuş, 30388 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Kurumları Yönetmeliği,
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından 20.04.2016 tarihinde yayımlanan 19 sayılı Yaygın Eğitim Kurumları Çerçeve Kurs Programı Kararı,

Muhasebe ve Finansman alanında açılacak kurs programlarına katılmak isteyen kursiyerlerin; en az ilkokul mezunu olmaları, 13 yaşını tamamlamış olmaları ve kurs programlarının öngördüğü temel becerileri (psiko-motor, fiziksel) gerçekleştirebilecek düzeyde olmaları gerekmektedir.

3.3.2. Programın Amaçları

Muhasebe ve Finansman alanı kurs programlarına katılan bireylerin kurs bitiminde; hesap planlarını oluşturarak bilanço düzenleyebilmeleri, yevmiye defteri, büyük defter ve mizan düzenleyebilmeleri, varlık hesaplarının hareketlerini ve envanter işlemlerini kaydedebilmeleri, kaynak hesaplar ve nazım hesapların hareketlerini yapabilmeleri, gelir tablosu düzenleyebilmeleri ve muhasebe sürecini uygulayarak kayıt işlemlerini gerçekleştirebilmeleri amaçlanmaktadır.

3.3.3. Kurs Programlarında Yer Alan Modüller ve Kazanımları

3.3.3.1. Defterler ve Belgeler

Defterler ve belgeler modülü 21 ders saatinden oluşmakta olup modül ile kursiyerlerin TTK (Türk Ticaret Kanunu) ve VUK (Vergi Usul Kanunu) 'a göre ticari defter ve belgelerle ilgili işlemleri yapabilmeleri ve arşivlemeye yönelik bilgi ve becerileri kazanmaları amaçlanmaktadır. Modül eğitimi tamamlandıktan sonra kursiyerler;

- Taciri tanımlayabilir ve sınıflandırma yapabilir,
- Tacirlerin tutmakla yükümlü olduğu defter ve belgeleri sıralayabilir,
- Ticari belge ve defterlerin nereden temin edilebileceğini açıklayabilir,
- Tasdik edilecek defter ve belgeleri sıralayabilir,
- Defter ve belgelerin tasdik zamanlarını açıklayabilir,
- Defterlerin kayıt zamanı, kayıt düzeni, saklama ve ibraz usullerini açıklayabilir,
- Evrak ve posta türlerini açıklayabilir,
- Arşivi ve arşivciyi tanımlayabilir.

3.3.3.2. Fatura ve Fatura Yerine Geçen Belgeler

Fatura ve fatura yerine geçen belgeler modülü 49 ders saatinden oluşmaktadır. Modülün amacı ise; kursiyerlere VUK, TTK, KDV(Katma Değer Vergisi), Sigorta Kanunu ve bağlı mevzuata göre, perakende satış fişlerini, fatura ve irsaliyeyi, fatura yerine geçen belgeleri düzenlemeye yönelik beceri ve bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Yazar kasa kullanım zorunluluğunu açıklayabilir,
- Pos makinesi kullanımını açıklayabilir,
- Perakende satış fişi, serbest meslek makbuzu ve adisyon terimlerini açıklayabilir,
- Fatura ve unsurlarını, elektronik faturayı, mali mührü, elektronik imzayı açıklayabilir,
- İrsaliye ve irsaliye çeşitlerini ve irsaliye unsurlarını açıklayabilir.

3.3.3.3. Kıymetli Evraklar ve Menkul Kıymetler

Modül 21 ders saatinden oluşmaktadır. Modülün amacı; kursiyerlere TTK'de yer alan belgeler ile VUK, SPK (Sermaye Piyasası Kurulu) ve bağlı mevzuata göre, menkul kıymetler ile ilgili belgeleri düzenlemeye yönelik beceri ve bilgi kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- TTK'de mevcut olan belgeleri sıralayabilir,
- Bonoyu, çeki, poliçeyi, ciroyu ve ciro çeşitlerini açıklayabilir,
- Yatırımı tanımlayabilir,
- Piyasa ve piyasa türlerini açıklayabilir,
- Hisse senedi ve hisse senedi türlerini tanımlayabilir,
- Tahvil ve tahvil çeşitlerini sıralayabilir.

3.3.3.4. Bilanço

Bilanço modülü 35 ders saatinden oluşmaktadır. Modülün amacı; kursiyerlere Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre hesap planı oluşturularak bilanço düzenlemeye ilişkin beceri ve bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Muhasebe kavramını tanımlayabilir,
- Muhasebenin fonksiyonlarını açıklayabilir,
- Muhasebe de yer alan temel kavramları açıklayabilir,
- Muhasebenin türlerini sıralayabilir,

- Muhasebe meslek mensubu olabilmenin genel ve özel şartlarını sıralayabilir,
- Hesap kavramını ve hesaba ilişkin temel terimleri açıklayabilir,
- Borç ve alacak terimlerini açıklayabilir,
- Bilançoda yer alan hesapların işleyiş esaslarını açıklayabilir,
- Gelir tablosu hesaplarının işleyiş esaslarını açıklayabilir,
- Hesap planını ve tek düzen hesap planını açıklayabilir,
- Temel mali tabloları sıralayabilir,
- Bilançoyu tanımlar ve temel bilanço ilkelerini açıklayabilir,
- Bilançonun biçimsel yapısını ve bilanço temel denkliğini açıklayabilir,
- Varlık ve kaynaklarda meydana gelen değişimlerin bilançoda izlenmesini açıklayabilir,
- Bilanço çeşitlerini sıralayabilir.

3.3.3.5. Defterler ve Mizan

Defterler ve mizan modülü 28 ders saatinden oluşmaktadır. Modülün amacı; kursiyerlere VUK ve TTK'ye göre yevmiye defteri, büyük defter ve mizanla ilgili beceri be bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Yevmiye defterini ve defterin şeklini açıklayabilir,
- Yevmiye madde çeşitlerini ve yevmiye kayıt usullerini açıklayabilir,
- Muhasebe fişlerini ve fiş çeşitlerini açıklayabilir,
- Yevmiye açılış kaydını açıklayabilir,
- Büyük defteri ve defter düzenleme kurallarını açıklayabilir,
- Büyük defter ile yevmiye defteri arasındaki ilişkiyi açıklayabilir,
- Açılış kaydının büyük deftere aktarılmasını açıklayabilir,
- Büyük defter ile yardımcı defteri arasındaki bağlantıyı açıklayabilir,
- Mizanı açıklayabilir ve mizan çeşitlerini sıralayabilir,
- Mizan düzenleme kurallarını açıklayabilir,
- Mali dönemde gerçekleşen muhasebe sürecinin aşamalarını sıralayabilir.

3.3.3.6. Varlık Hesapları

Varlık hesapları modülünün süresi 63 ders saatidir. Modülün amacı; kursiyerlere Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre envanter işlemlerini ve varlık hesapları

hareketlerini kaydetme ile ilgili beceri ve bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Dönen varlık kavramını açıklayabilir,
- Hazır değerler, menkul kıymetler, ticari alacaklar, diğer alacaklar, stoklar, gelecek aylara ait giderler ve gelir tahakkukları hesaplarını açıklayabilir,
- Duran varlık kavramlarını açıklayabilir,
- Mali duran varlıklar, maddi duran varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar hesaplarını açıklayabilir,
- Özel tükenmeye tabi varlıklar hesaplarını açıklayabilir,
- Gelecek yıllara ait gider ve gelir tahakkukları hesaplarını açıklayabilir.

3.3.3.7. Kaynak ve Nazım Hesapları

Modülün süresi 49 ders saatidir. Amacı ise; kursiyerlere Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre nazım hesapların hareketlerini, envanter işlemlerini yaparak kaydetmeye ilişkin beceri ve bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Kısa vadeli kaynaklar kavramını açıklayabilir,
- Mali borçlar, ticari borçlar, diğer borçlar, alınan avanslar, ödenecek vergi ve diğer yükümlülükler hesaplarını açıklayabilir,
- Gelecek aylara ait gelir ve gider tahakkukları hesaplarını açıklayabilir,
- Uzun vadeli kaynaklar kavramını açıklayabilir,
- Gelecek yıllara ait gelir ve gider tahakkukları hesaplarını açıklayabilir,
- Öz kaynak kavramını açıklayabilir,
- Ödenmiş sermaye hesaplarını açıklayabilir,
- Geçmiş yıl karları ve geçmiş yıl zararları hesaplarını açıklayabilir,
- Dönem net kar/zarar hesaplarını açıklayabilir.

3.3.3.8. Gelir Tablosu

Gelir tablosu modülünün ders süresi 56 ders saatidir. Modülün amacı; kursiyerlere Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'ne göre maliyet, gelir ve gider hesap işlemlerini kaydederek gelir tablosu düzenlemeye ilişkin beceri ve bilgileri kazandırmaktır. Modül eğitimini tamamlayan kursiyerler;

- Gelir kavramını, gelir unsurlarını, gelir hesaplarının işleyiş şekillerini açıklayabilir,

- Gider kavramını, gider unsurlarını, gider hesaplarının işleyiş şekillerini açıklayabilir,
- Maliyet kavramını ve maliyet unsurlarını açıklayabilir,
- Fonksiyonlarına göre 7/A seçeneğinde maliyet hesaplarını açıklayabilir,
- Gelir tablosu hesapları ile maliyet hesapları arasındaki bağlantıyı açıklayabilir,
- Maliyet yansıtma hesaplarının işleyiş şeklini açıklayabilir,
- Gelir tablosu ilkeleri ve türlerini açıklayabilir,
- Gelir tablosunun düzenlenme esaslarını açıklayabilir,
- Gelir tablosu ve bilanço arasındaki ilişkiyi açıklayabilir.

3.4. KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR ÖZETİ

Halk Eğitimi Merkezi ile ilgili çeşitli alanlarda yapılmış olan çalışmalar özetlenerek aşağıda belirtilmiştir. Yapılan literatür araştırması sonucunda Halk Eğitimi Merkezlerinde Muhasebe ve Finansman alanında açılan kurslar ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Avcı ve Kıran (2020), çalışmasında halk eğitimi merkezlerini kalkınma düşüncesi çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlamıştır. Çalışmada halk eğitimin sosyal-ekonomik kalkınmayı, modernleşme ve ilerlemeyi sağlayacak bir araç olarak görüldüğü ve halk eğitimi merkezlerinin bu doğrultuda örgütlendiği ifade edilmiş, yetişkin eğitimi programlarının daha kısa süreli ve esnek olması sebebiyle ihtiyaç dâhilinde yeniden yapılandırmaya uygun olduğu belirtilmiştir. Çalışma sonucunda yetişkin eğitimi ile kalkınma hedefine hızlı bir şekilde ulaşılabileceği, hedefe ulaşmada yetişkin eğitiminin örgün eğitime göre daha avantajlı olduğu bu sebeple de yetişkin eğitiminin değişim dönemlerinde daima ön planda tutulduğu belirtilmiştir.

Atabay (2020), çalışmasında bağımsız çalışmakta olan Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin bürolarında istihdam edecekleri personellerde aradıkları bilgi/beceri ve kişisel özelliklerin neler olduğunu belirlemeye çalışmış ve bu doğrultuda 247 Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ile anket çalışması yapmıştır. Anket çalışmasında katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Çalışmada muhasebe meslek mensuplarının büyük bir çoğunluğunun istedikleri nitelikte meslek elemanı bulamadıklarından ve nitelikli elemana duyulan ihtiyaçtan bahsedilmiştir. Araştırma sonucunda muhasebe meslek mensuplarının, istihdam edeceği personellerde aradıkları bilgi/beceri özelliğinin "insan ilişkisi becerisi" olduğu ifade edilmiş, aradıkları kişisel özelliklerin ise güvenilirlik, doğruluk ve dürüstlük olduğu belirtilmiştir.

Ayanoğlu (2020), halk eğitimi merkezlerinde dzenlenen kurslara katılım sağlayan kursiyerlerin, girişimcilik dzeylelerini ve yaşam boyu oğrenme eğilimlerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmış ve bu doğrultuda 930 kursiyerin katılımıyla anket çalışması gerçekleştirmiştir. Anket çalışmasında katılımcıların yaş, cinsiyet, yaşadıkları yer, oğrenim dzeyleyi, daha once katıldıkları kurs sayısı ve medeni durum değişkenlerine yer verilmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların yaşam boyu oğrenme eğilimlerinin yuğsek olduğu, girişimcilik dzeylelerinin ise orta dzeylede olduğu belirtilmiştir. Kursiyerlerin yaşam boyu oğrenme eğilimlerinde medeni durum ve yaş değişkenlerine göre anlamlı bir fark bulunamamış fakat oğrenim dzeyleyi değişkenine göre anlamlı farklılıkların olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca kursiyerlerin yaşadıkları yer dikkate alındığında kırsal kesimde yaşayan kursiyerlerin daha çok oğrenmeye açık ve istekli olduğu sonucuna varılmıştır. Çalışmada kursiyerlerin girişimcilik dzeylelerinin cinsiyetlerine ve oğrenim dzeylelerine bağlı olarak farklılık gösterdiği, medeni durumlarına göre ise herhangi bir farklılık göstermediği ifade edilmiştir.

Aktaş ve Yolcu (2020), yapmış oldukları çalışmada halk eğitimi merkezlerinde eğitim faaliyetlerine katılan kursiyerlerin eğitim istemlerini ortaya koymayı amaçlamış, bu doğrultuda 247 kursiyerin katılımı ile anket çalışması gerçekleştirmiştir. Ankette kursiyerler ile ilgili demografik özelliklere ilişkin bilgilere yer verilmiş ve araştırma sonucunda kursiyerlerin eğitim faaliyetlerine katılmak istemlerinde sosyal, mesleki, kendini geliştirme ve ekonomik nedenlerin etkili olduğu ifade edilmiştir. Halk eğitimi merkezlerinde yuğrtlen ekonomik içerikli eğitim faaliyetlerine katılan kadın kursiyerlerin erkek kursiyerlere göre daha fazla olduğundan bahsedilmiş, işsiz durumunda olan kursiyerlerin ise gerek ekonomik gerek mesleki nedenlerle eğitim faaliyetlerine daha çok istemde buldukları belirtilmiştir. Çalışma sonucunda bulunulan öneride; ekonomik beklentilerini karşılayabilmek için eğitim faaliyetlerine katılan kadınların, eğitimlerini tamamladıktan sonraki yaşam döngülerini sorgulamaya yönelik bir araştırma yapılması gerektiğinden bahsedilmiş, böylelikle halk eğitimi merkezlerinde verilen ekonomik içerikli eğitimlerin içeriğinin ve işlevselliğinin de gözden geçirilebileceği ifade edilmiştir.

Karadere (2019), çalışmasında yaygın eğitim kurumu olan halk eğitimi merkezi etkinliklerini incelemiştir. Öğretmen, kursiyer ve yönetici görüşlerinin dikkate alındığı çalışmada, 12 yönetici, 40 ğretmen ve 350 kursiyerin katılımıyla toplamda 402 kişi ile anket çalışması yapılmıştır. Çalışmada kursiyerler, halk eğitimi merkezinin yeteri derecede tanıtımının yapılmadığını, kurslarda kullanılan araç-gereçlerin yetersiz olduğunu, iş bulma

imkânlarının sınırlı olduğu belirtmişler, öğretmenler ve yöneticiler ise personel sayısının az olduğunu, binaların fiziksel yapılarının yetersiz olduğunu, araç-gereçlerin beklentiyi karşılamadığını ifade etmişlerdir. Çalışma sonucunda bazı önerilere yer verilmiştir; halk eğitimi merkezlerinde daha çok iş bulmaya yönelik kurslar açılmalı, düzenlenen kurslar ile ilgili reklam çalışması yapılarak, halk daha çok bilgilendirilmeli ve halk eğitimi merkezlerine ayrılan bütçe arttırılmalıdır.

Keleş (2018), çalışmasında özel eğitim kurumlarında verilen muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunları incelemiş, verilen muhasebe eğitiminin istenilen düzeyde olup olmadığını tespit etmeye çalışmıştır. Bu doğrultu da özel eğitim kurumlarında muhasebe eğitimi alan lisans mezunu veya mezun adayı 150 öğrenciye anket uygulanmış, ankette öğrencilerin demografik özelliklerine yer verilmiştir. Çalışma sonucunda; katılımcıların genelinin alan dal ve becerilere yönelik verilen hizmetleri kısmen yeterli olarak görmesi, önemli bir bölümünün muhasebe dersini tam olarak yapabilecek seviyede olmaması ve katılımcıların birçoğunun sayısal dersleri yapabilmeye kısmen yeterli olması özel eğitim kurumlarında verilen muhasebe eğitiminde karşılaşılan sorunlar olarak belirtilmiştir. Ayrıca kurum tarafından muhasebe eğitiminde verilen ders kitaplarının öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu ve muhasebe eğitimi veren öğretmenlerin niteliklerinin yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

Akyol vd. (2018), çalışmasında halk eğitimi merkezlerinde kurs faaliyetlerine devam etmekte olan kursiyerlerin, yaşam doyumu düzeylerini ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerini ele almıştır. Çalışmada kursiyerlerin demografik özellikleri (iş durumu, medeni durumu, gelir durumu, yaş, cinsiyet) göz önünde bulundurularak 435 kursiyer ile anket çalışması yapılmış ve kursiyerlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve yaşam doyumu algı düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonucunda kursiyerlerin iş durumu ve aylık gelir durumlarına göre yaşam doyumu algı düzeylerinde anlamlı bir fark olmamış fakat medeni durum ve cinsiyetlerine göre anlamlı bir fark söz konusu olmuştur. Katılımcıların cinsiyetlerine göre değerlendirme yapıldığında kadın katılımcıların yaşam doyumu algılarının erkeklere nispeten daha yüksek olduğu ifade edilmiştir. Çalışmada katılımcıların yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin çok yüksek olduğu tespit edilmiş ancak, medeni durum, cinsiyet, aylık gelir durumu ve iş durumu değişkenleri dikkate alındığında yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir fark bulunmadığı belirtilmiştir.

Özengi (2017), çalışmasında halk eğitimi merkezi kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerini incelemiş, kursiyerlerin çeşitli değişkenler (yaş, eğitim, cinsiyet, mesleki

durum vb.) ile olan ilişkilerini belirlemeye çalışmıştır. Bu amaçla Amasra Halk Eğitimi Merkezi'nde 150 kursiyer ile anket çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda mesleki, eğitim ve gelir durumu değişkeninin, kursiyerlerin halk eğitimi merkezinin fiziksel durumu, yaşam boyu öğrenme eğilimleri, eğitim öğretim süreci üzerinde anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmış; medeni durum, yaş, katılmış kurs sayısı ve kurs programları, kurslardan haberdar olma durumuna göre ise halk eğitimi merkezinin fiziksel durumu, yaşam boyu öğrenme eğilimleri, eğitim öğretim süreci üzerinde anlamlı bir fark olmadığı ifade edilmiştir.

Gökten ve Gökten (2016), çalışmasında ulusal kurumlar ve uygulamalar kapsamında Uluslararası Eğitim Standartları'nın Türkiye'de ne ölçüde geçerli olduğunu tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları Kurulu (IEASB) tarafından yayımlanan sekiz adet Uluslararası Eğitim Standardı (IES) ayrıntılı olarak ele alınmış ve Türkiye'deki geçerlilik düzeyleri incelenmiştir. Çalışma sonucunda sekiz adet eğitim standardından yalnızca beş âdetinin (IES 1, IES 4, IES 5, IES7, IES 8) Türkiye'de tam anlamıyla geçerli olduğu sonucuna varılmış, IES 2 ve IES 6'nın kısmen geçerli olduğu, IES 3'ün ise geçerli olmadığı ifade edilmiştir.

Ünal vd. (2016), çalışmasında halk eğitimi merkezinde düzenlenen kurs faaliyetlerine katılan kadın kursiyerlerin, almış oldukları eğitimin, yaşam boyu öğrenme becerilerine katkısını araştırmıştır. Yapılan araştırmada 16 kadın kursiyer ile görüşme gerçekleştirilmiş ve kadın kursiyerleri halk eğitimi merkezi kurslarına yönlendiren faktörler, kursa katılım amaçları ve verilen kursların kadınların yaşam boyu öğrenme becerilerine katkısı incelenmiştir. Araştırma sonucunda kadınların halk eğitimi merkezi kurslarını tercih etme nedenleri olarak; sosyalleşme, maddi gelir elde etme, arkadaş önerisi, yapılan ürünlerden hoşlanma, boş vakitleri değerlendirme, merak etme, kurs ortamını beğenme, televizyonun etkisinden kurtulma ve vakit zorunluluğu olmaması gösterilmiştir. Kadınların kurslara katılma amaçları incelendiğinde ise; yaşam boyu katkı sağlama, ruhsal sıkıntıdan kurtulma, yeni bir şeyler öğrenme ve meslek edinme bulgularına ulaşılmıştır.

Öner (2014), çalışmasında halk eğitimi merkezlerinin hayat boyu eğitimin sağlanmasındaki rolünü ortaya çıkarmak amacıyla Yenişehir Halk Eğitimi Merkezi'nde 150 kursiyerin katıldığı bir anket çalışması gerçekleştirmiştir. Araştırmada kurs faaliyetlerine katılımın cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiş ve kişilerin cinsiyetlerinin kurs seçiminde etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca kurs seçiminde kursiyerlerin gelir durumlarının ve eğitim durumlarının da etkili olduğu belirtilmiştir. Çalışmada eğitimde verimliliği arttırmak amacıyla bazı önerilerde bulunulmuştur. Öneriye göre; halk eğitimi

merkezlerinde düzenlenen kurs içerikleri kursiyerlerin ihtiyaçları dikkate alınarak günümüz şartlarına göre düzenlenmeli, eğiticiler yetişkin eğitimi konusunda bilgi sahibi olmalı ve kursiyerlerin sosyalleşebilmesi için gerekli fiziki şartlar sağlanmalıdır.

Kıran (2008), çalışmasında yaygın eğitim kurumu olan halk eğitimi merkezlerinin yaşam boyu eğitimin sağlanmasındaki rolünü incelemiştir. Araştırmada halk eğitimi merkezi bünyesinde açılan kurslarda, yaşam boyu eğitim ile ilgili sorunlar ele alınmak istenmiş ve bu doğrultuda Yüreğir Halk Eğitimi Merkezi'nde 192 kursiyerin katılımıyla anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Kursa katılım gösteren bireylerin kurs tercihlerinin cinsiyet, gelir düzeyi ve eğitim durumlarına göre değişiklik gösterdiği, kursiyerler arasındaki yaş farkının ise eğitim-öğretimi olumsuz yönde etkilemediği belirtilmiştir. Araştırma sonucunda; bireylerin hayatları boyunca istedikleri alanda kendilerini geliştirebilmeleri ve gereksinim duydukları bilgileri edinebilmeleri amacıyla halk eğitimi merkezinde düzenlenen kursların ve kurs dışı faaliyetlerin yaşam boyu eğitimi desteklediği sonucuna varılmıştır.

Başar (2005), çalışmasında muhasebe mesleğinde başarılı olabilmek için istenen bilgi ve becerileri ele almıştır. Bu bilgi ve beceriler; iletişim becerileri, entellektüel beceriler, kişisel beceriler, örgüt ve işletme bilgisi, muhasebe bilgisi ve genel bilgiler olarak sıralanmıştır. Çalışmaya göre; yükseköğretim kurumlarında muhasebe eğitimi verilirken, ekonomik karar alma sürecinde kullanılacak bilgilerin geliştirilmesi ve dağıtılması fonksiyonu üzerinde durulmalı, eğitimin temeli öğrenmeyi öğretme esasına dayanmalıdır. Çalışma sonucunda, yeni mezun olan öğrencilerin girecekleri işlerde eğitim hayatları boyunca kazanmış oldukları bilgi ve becerilerin ön plana çıkacağı ifade edilmiş, bu bilgi ve becerilerin kazanımı öğrenmeyi öğretme temeline dayandığı sürece mesleklerinde meydana gelen değişimlere kolay bir şekilde uyum sağlayabilecekleri ve başarılı olabilecekleri belirtilmiştir.

3.5. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı öncelikle, Halk Eğitimi Merkezi bünyesinde açılan genel muhasebe kurslarında verilen muhasebe eğitiminin durumunu ve güncelliğini değerlendirmektir. Ayrıca çalışmada; Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan genel muhasebe kurslarının mesleki anlamda yeterliliğinin olup olmadığının değerlendirilmesi, kursiyerlerin; muhasebe kursu, kurs öğretmeni ve dersin içeriği ile ilgili görüşlerinin değerlendirilmesi ve muhasebe kurslarının halka katkı düzeyinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Anket kapsamında elde edilen veriler ile Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan genel muhasebe kurslarının durumu hakkında değerlendirme yapılarak ilgili kursta revize edilmesi

gereken durumlar varsa tespit edilmesi ve düzeltici önlemler alınması için önerilerde bulunulması hedeflenmektedir.

3.6. ARAŞTIRMANIN KAPSAM VE SINIRLILIKLARI

Araştırmanın kapsamını Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan genel muhasebe kursları oluşturmaktadır. Bu kurslarda verilen genel muhasebe eğitiminin içeriği ve kursların kursiyerler üzerindeki algısının değerlendirilerek kursların etkinliğinin ölçülmesi amacıyla konu kapsamında hazırlanan anket formu ile katılımcılarının Halk Eğitim Merkezinde açılan genel muhasebe kurslarına katılma sebepleri tespit edilerek öncelikler hakkında durum tespiti yapılmaya çalışılacaktır. Ayrıca genel muhasebe kursu ile ilgili kursiyer görüşlerinin alınmasına yönelik sorular sorularak kurs hakkındaki genel intibain değerlendirilmesi yapılacaktır.

Halk Eğitimi Merkezlerinde Türkiye genelinde illerdeki alınan talebe göre açılan genel muhasebe kurslarının içeriğinin nasıl olması gerektiğine dair Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan ve kullanılan müfredat programı incelenmiştir. Anket sorularının bir bölümü bu müfredat kapsamında oluşturulmuştur. Bu sorular kapsamında Halk Eğitimi Merkezlerinde verilen genel muhasebe eğitiminin durumu ve güncelliği değerlendirilecektir.

Araştırma için hazırlanan anket Bilecik Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğünden etik izni alındıktan sonra 2018-2021 yılları arasında açılan genel muhasebe kurslarına katılan kursiyerlere uygulanmıştır. Anket çevrimiçi ortamda yapılacak olup anket linki katılımcılara mail ile gönderilmiştir.

Araştırma kapsamının genel muhasebe kursları ile ilgili olması sebebiyle, dersin içeriği ve kurs öğretmeninin ilgili dönemlerde değişmediği göz önünde bulundurularak katılımcılar 2018-2019, 2019-2020 ve 2020-2021 yılları arasında genel muhasebe kurslarına katılan 67 kursiyer ile sınırlandırılmış olup, araştırma kapsamı yalnızca Bilecik Halk Eğitimi Merkezi Müdürlüğü olarak sınırlandırılmıştır.

3.7. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmada veri toplama aracı olarak anket yöntemi seçilmiş olup, anket soruları katılımcılara çevrimiçi olarak yöneltilmiştir. Anket çalışması üç bölümden oluşmaktadır; birinci bölümde katılımcıların demografik özelliklerini belirlemeye yönelik ifadeler yer almakta (cinsiyet, yaş, eğitim durumu, kurs dönemi), ikinci bölümde katılımcıların kursa katılma nedenlerini tespit etmeye yönelik sorular yer almakta, üçüncü bölümde ise

kursiyerlerin katılmış oldukları muhasebe kursu ile ilgili, kurs öğretmeni ile ilgili ve dersin içeriği ile ilgili görüşlerini tespit etmeye yönelik sorular tarafımızca oluşturulmuştur.

3.8. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Araştırmada test edilen hipotezlere aşağıda yer verilmiştir;

H₁: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₂: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₃: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₄: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₅: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadelere verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₆: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₇: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₈: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadelere verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₉: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₁₀: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₁₁: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadelere verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

H₁₂: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.

3.9. ARAŞTIRMANIN FREKANS ANALİZİ VE SONUÇLARI

Çalışmada güvenilirliğin tespit edilmesinde Cronbach Alpha ölçümü yapılmıştır. Alpha katsayısına bağlı güvenilirlik aralıkları ise şöyledir;

α (Alfa değeri) = 0,00 ile 0,40 arasında ise ölçek güvenilir değildir.

α (Alfa değeri) = 0,40 ile 0,60 arasında ise ölçeğin güvenilirliği düşüktür.

α (Alfa değeri) = 0,60 ile 0,80 arasında ise ölçek kabul edilebilir güvenlidir.

α (Alfa değeri) = 0,80'den fazla ise kullanılan ölçek yüksek derecede güvenlidir.

Anketteki tüm değişkenler için alfa değeri 0,929 olarak tespit edilmiştir. Buna göre çalışmanın yüksek derecede güvenilir olduğu kabul edilmektedir.

Tablo 3. 1. Ankete Katılan Kursiyerlerin Cinsiyet Dağılımları

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	56	83,6
Erkek	11	16,4
Toplam	67	100

Tablo 3.1.'de kursiyerlerin cinsiyet dağılımlarına yer verilmiştir. Ankete katılım sağlayan kursiyerlerin yaklaşık %84'ü kadın %16'sı ise erkektir. Katılımcıların büyük bir çoğunluğunu kadınların oluşturduğu görülmektedir.

Tablo 3. 2. Ankete Katılan Kursiyerlerin Eğitim Durumları

Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde
Lise	22	32,8
Ön Lisans	11	16,4
Lisans	31	46,3
Lisans Üstü	3	4,5

Ankete katılım sağlayanların yaklaşık olarak %33'ü lise, %16'sı ön lisans, %46'sı lisans, %5'i ise lisansüstü düzeydedir. Tablo 3.2'de görüldüğü üzere katılımcıların büyük bir kısmını lisans mezunları oluştururken, lisansüstü seviyesinde olan katılımcıların oranı oldukça azdır.

Tablo 3. 3. Ankete Katılan Kursiyerlerin Yaş Dağılımları

Yaş	Sayı	Yüzde
18-27 yaş	40	59,7
28 yaş ve üstü	27	40,3
Toplam	67	100

Katılımcıların yaklaşık olarak %60'ı 18-27 yaş aralığındaki kursiyerlerden oluşurken %40'ının ise 28 yaş ve üstünde olduğu görülmektedir. Tablo 3.3'e göre ankete katılım sağlayanların büyük bir çoğunluğunu 18-27 yaş aralığında olan katılımcılar oluşturur.

Tablo 3. 4. Katılımcıların Kursa Katıldıkları Dönem Dağılımı

Kurs Dönemi	Sayı	%
2018-2019	18	26,9
2019-2020	13	19,4
2020-2021	36	53,7
Toplam	67	100

Ankete katılanların yaklaşık olarak %27'si 2018-2019 döneminde, %19'u 2019-2020 döneminde, yaklaşık %54'ü ise 2020-2021 döneminde kursa katılmıştır. Tablo 3.4'ü incelediğimizde katılımcıların en çok 2020-2021 döneminde kursa katılım sağladıklarını görmekteyiz, en az katılımcı ise 2019-2020 döneminde olmuştur.

Tablo 3. 5. Katılımcıların Kursa Katılım Nedenleri

Kursa Katılım Nedenleri	Evet		Hayır	
	Sayı	%	Sayı	%
Ailemin kursa katılmamı istemesi	11	16,4	56	83,6
Arkadaşlarımla bu kursa katılıyor olmaları	8	11,9	59	88,1
İş başvurularımda kullanmak için belge almak istemem	59	88,1	8	11,9
Üniversite / Lise derslerime katkısı olacağını düşünmem	32	47,8	35	52,2
Daha rahat iş bulmama katkı sağlayacağını düşünmem	59	88,1	8	11,9
Yeni şeyler öğrenmek istiyorum	64	95,5	3	4,5
Boş zamanlarımı değerlendirme istemem	44	65,7	23	34,3
Yeni arkadaşlar edinmek istemem	22	32,8	45	67,2

Kursa Katılım Nedenleri	Evet		Hayır	
	Sayı	%	Sayı	%
Topluma yararlı şeylerle uğraşmak istemem	48	71,6	19	28,4
Mesleki bilgi edinmek istemem	61	91,0	6	9,0
Hobi edinmek istemem	29	43,3	38	56,7
Ev ortamından uzaklaşmak istemem	10	14,9	57	85,1
Kursiyerlere sağlanan parasal destekten faydalanmak istemem	7	10,4	60	89,6
Sınavlara hazırlanmama katkı sağlasın diye	38	56,7	29	43,3
Evde boş boş oturmak istemediğimden	16	23,9	51	76,1
Özgüven kazanmak için	36	53,7	31	46,3

Tablo 3.5.'e göre katılımcıların yaklaşık olarak %96'sı yeni şeyler öğrenmek ve daha rahat iş bulabilmek, %91'i mesleki bilgi edinmek , %88'i iş başvurularında kullanmak üzere belge alabilmek amacıyla kursa katılım sağlamıştır. Kursiyerlerin küçük bir kısmı ise; kursiyerlere sağlanan parasal destekten faydalanmak (%10), ev ortamından uzaklaşmak (%15), arkadaşlarının da kursa katılıyor olmaları (%12) gibi nedenlerle kursa katılım sağladıklarını beyan etmişlerdir.

Tablo 3. 6. Katılımcıların Muhasebe Kursu İle İlgili Görüşleri

Muhasebe Kursu ile İlgili Görüşler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	-	4,5	6,0	40,3	47,8	4,33
Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	3,0	1,5	3,0	32,8	59,7	4,45
Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir .	-	1,5	3,0	29,9	64,2	4,59
Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	13,4	11,9	16,4	29,9	22,4	3,38
Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	7,5	7,5	14,9	34,3	34,3	3,82
Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	14,9	6,0	14,9	34,3	26,9	3,54
Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	-	-	4,5	37,3	58,2	4,54
Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.	3,0	1,5	3,0	38,8	53,7	4,39
Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	-	-	9,0	34,3	56,7	4,48
Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	1,5	3,0	19,4	34,3	40,3	4,11
Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	3,0	4,5	14,9	37,3	37,3	4,05
Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	1,5	3,0	10,4	28,4	55,2	4,35
Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama iri veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	1,5	3,0	4,5	25,4	65,7	4,51

Tablo 3.6.'da katılımcıların muhasebe kursu ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Görüldüğü üzere katılımcılar en çok; “Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir (4,59)”, “Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum (4,54)”, “Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir (4,51)” görüşlerine katılmışlardır. Buna karşılık katılımcıların bir kısmı; “Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir (3,82)”, “Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir (3,38)”, görüşlerine katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 3. 7. Katılımcıların Öğretmen İle İlgili Görüşleri

Öğretmen İle İlgili Görüşler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
Konusunda uzmandır	-	-	1,5	16,4	82,1	4,81
Derse hazırlanarak gelmektedir.	-	-	-	11,9	88,1	4,88
Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır.	-	-	-	17,9	82,1	4,82
Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	3,0	1,5	10,4	19,4	64,2	4,42
Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle ders anlatmaktadır.	-	-	-	26,9	71,6	4,73
Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	-	-	-	14,9	85,1	4,85
Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	-	-	-	11,9	88,1	4,88
Konular arasında bağlantı kurar.	-	-	-	13,4	86,6	4,87
Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	-	-	1,5	13,4	85,1	4,84
Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	-	-	-	10,4	89,6	4,90
Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	-	-	-	10,4	89,6	4,90
Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	-	-	-	14,9	85,1	4,85
Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	1,5	1,5	-	17,9	17,9	4,72

Tablo 3.7.'de katılımcıların kurs öğretmeni ile ilgili görüşlerine yer verilmiştir. Tabloyu ortalama değerlere göre incelediğimizde; katılımcıların büyük bir kısmının öğretmen ile ilgili; “Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır (4,90)”, “Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder(4,90)” görüşlerine en yüksek katılım gösterdiğini, bir kısım kursiyerin ise “Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik

etmektedir (4,72)”, “Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (4,42)” görüşlerine en az katıldığı görülmektedir.

Tablo 3. 8. Katılımcıların Kursun İçeriği İle İlgili Görüşleri

Ders İçeriği İle İlgili Görüşler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	1,5	-	37,3	61,2	4,58
Fatura, poliçe, sevki irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	1,5	1,5	40,3	56,7	4,52
Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	-	4,5	37,3	58,2	4,54
İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	-	3,0	34,3	61,2	4,59
Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	-	3,0	32,8	62,7	4,61
Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir	-	-	1,5	35,8	62,7	4,61
Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	-	1,5	35,8	62,7	4,61
Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir	-	-	1,5	34,3	64,2	4,63
Mizan, türleri ve hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir	-	-	7,5	34,3	58,2	4,51
Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir	-	-	3,0	31,3	65,7	4,63
Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir	-	-	4,5	34,3	61,2	4,57

Tablo 3.8. Devamı

Ders İçeriği İle İlgili Görüşler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Ortalama
Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir	-	1,5	1,5	31,3	65,7	4,61
Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	-	1,5	1,5	31,3	65,7	4,61
Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	1,5	1,5	31,3	65,7	4,61
Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	-	4,5	1,5	28,4	65,7	4,55
Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	3,0	3,0	3,0	31,3	59,7	4,42
BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	1,5	7,5	6,0	37,3	46,3	4,21
İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	1,5	4,5	3,0	41,8	49,3	4,33

Tablo 3.8.'de katılımcıların kursun içeriği ile ilgili görüşlerini belirleyebilmek amacıyla katılımcılara 18 adet görüş yöneltilmiş ve 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Ortalamaya göre en yüksek değeri alan ifadeler “Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir (4,63)”, “Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir (4,63)” iken; en düşük ortalamaya sahip ifadeler ise, “BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir (4,21)”, “İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir (4,33)” ifadeleri olmuştur.

Tablo 3. 9. Katılımcıların Dersin İşleniş Şekline Verdikleri Cevaplar

Dersin İşleniş Şekli	Sayı	Yüzde
Anlatım +Problem Çözme + Soru Cevap	35	52,2
Anlatım +Problem Çözme + Soru Cevap+ Uygulama (Gerçek defter ve belgeler üzerinde)	32	47,8
Toplam	67	100,0

Tablo 3.9.'da katılımcıların dersin işleniş şekline verdikleri cevapların dağılımları yer almaktadır. Katılımcıların yaklaşık olarak %52'si dersin "Anlatım+Problem Çözme+Soru Cevap" şeklinde işlendiğini belirtmiş, %48'i ise "Anlatım +Problem Çözme + Soru Cevap+ Uygulama (Gerçek defter ve belgeler üzerinde)" işlendiğini belirtmiştir.

Ankete katılım sağlayan kursiyerlere almış oldukları genel muhasebe kursu ile ilgili eklemek istedikleri bir ifade olup olmadığı sorulmuş, kursiyerlerin vermiş olduğu cevaplara aşağıda yer verilmiştir.

- Derste kullanılan araç ve gereçlerde iyileştirmeye gidilebilir.
- Bilgisayar üzerinde daha çok uygulama yapılması gerekir.
- Gerçek belge ve defterler üzerinde daha çok uygulama yapılmalıdır.
- Kurs bitiminde halk eğitimi merkezi devlet veya özel sektör ile iş birliği yapmalı ve muhasebe alanında staj imkânı sağlamalıdır.
- Genel muhasebe ile ilgili kursiyerlere kitap dağıtımı yapılmalıdır.
- Teknolojiye ayak uydurularak eğitimin kalitesi artırılmalıdır.

Anket çalışmasının son bölümünde ise kursiyerler bilgisayarlı muhasebe kursu açıldığında katılmak istedikleri muhasebe paket programlarını; Luca, Eta, Zirve, Akınsoft Wolwox ve Logo Go 3 olarak belirtmişlerdir.

3.10. ARAŞTIRMANIN TEST ANALİZİ VE SONUÇLARI

Anket sonucunda elde edilen bulguların değerlendirilmesinde, analiz yöntemi olarak; T Testi (Independent Samples T Test) ve Oneway-Anova Testi (Scheffe) kullanılmıştır.

T Testi bağımsız iki grup arasındaki farkın tespit edilmesinde kullanılmakta ve sadece iki grup arasında karşılaştırma yapmaya imkân vermektedir. İki grubun varyanslarının eşit

olma zorunluluğu bulunmamaktadır. Varyansların eşit olup olmama durumuna bağlı olarak farklı t değerleri hesaplanmakta, sonuçların yorumlanması aşamasında bu farklılık dikkate alınmaktadır (Altunışık vd., 2007: 175-176).

Katılımcıların ‘‘Muhasebe Kursu ile İlgili Görüşler’’, ‘‘Kurs ğretmeni ile İlgili Görüşler’’ ve ‘‘Dersin İçeriği ile İlgili Görüşler’’ ifadelerine vermiş oldukları cevaplar için; yaş, cinsiyet ve eğitim durumu değişkeni açısından T Testi (Independent Samples T Test) uygulanmıştır.

Anket verilerinin analizinde kullanılan diğer bir test yöntemi ise Oneway-Anova’dır. Anova testinde tüm grupların varyanslarının birbirine eşit olması istenmektedir. İki den fazla grubun karşılaştırılmasında kullanılmakta olan Anova, gruplar arasında bir farklılık olduğunu belirtmekte fakat farkın hangi gruplar arasında olduğu hakkında bilgi verememektedir. Çalışmada farkın hangi gruplar arasında olduğunu tespit edebilmek amacıyla gruplar arasında Oneway-Anova Testi uygulamaya ihtiyaç duyulmuş ve yaygın olarak kullanılan Scheffe testi tercih edilmiştir (Altunışık vd., 2007: 182-183).

Çalışmada katılımcıların ‘‘Muhasebe Kursu ile İlgili Görüşler’’, ‘‘Kurs ğretmeni ile İlgili Görüşler’’ ve ‘‘Dersin İçeriği ile İlgili Görüşler’’ ifadelerine vermiş oldukları cevaplar için; kurs dönemi değişkeni açısından Oneway-Anova (Scheffe) uygulanmıştır.

Tablo 3. 10. Muhasebe Kursu ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2
1. Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	Kadın	55	4,29	,762	-,974	,787	,334
	Erkek	11	4,55	,934	-,849		,411
2. Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	Kadın	56	4,43	,912	-,402	,617	,689
	Erkek	11	4,55	,688	-,486		,633
3. Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.	Kadın	55	4,58	,629	-,259	,976	,796
	Erkek	11	4,64	,674	-,248		,808
4. Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	Kadın	52	3,23	1,395	-1,947	,069	,056
	Erkek	11	4,09	,944	-2,500		,021
5. Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	Kadın	55	3,78	1,228	-,541	,305	,590
	Erkek	11	4,00	1,183	-,555		,587
6. Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	Kadın	54	3,50	1,356	-,498	,982	,620
	Erkek	11	3,73	1,489	-,468		,647
7. Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	Kadın	56	4,52	,603	-,610	,230	,544
	Erkek	11	4,64	,505	-,688		,501
8. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.	Kadın	56	4,32	,917	-1,426	,136	,159
	Erkek	11	4,73	,467	-2,174		,038
9. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	Kadın	56	4,52	,660	1,129	,571	,263
	Erkek	11	4,27	,647	1,145		,271
10. Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	Kadın	55	4,09	,948	-,294	,931	,770
	Erkek	11	4,18	,874	-,310		,760
11. Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	Kadın	54	4,02	1,000	-,487	,381	,628
	Erkek	11	4,18	1,079	-,463		,650
12. Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	Kadın	55	4,35	,886	-,061	,583	,952
	Erkek	11	4,36	1,027	-,055		,957
13. Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	Kadın	56	4,50	,853	-,163	,918	,871
	Erkek	11	4,55	,820	-,167		,870

Tablo 3. 11. Kurs Öğretmeni ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2
1. Konusunda uzmandır.	Kadın	56	4,79	,456	-,859	,064	,394
	Erkek	11	4,91	,302	-1,127		,273
2. Derse hazırlanarak gelmektedir.	Kadın	56	4,86	,353	-1,334	,002	,187
	Erkek	11	5,00	,000	-3,028		,004
3. Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır.	Kadın	56	4,79	,414	-1,706	,000	,093
	Erkek	11	5,00	,000	-3,873		,000
4. Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	Kadın	55	4,44	,898	,227	,290	,821
	Erkek	11	4,36	1,286	,179		,861
5. Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.	Kadın	56	4,70	,464	-1,329	,001	,189
	Erkek	10	4,90	,316	-1,730		,102
6. Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	Kadın	56	4,84	,371	-,587	,211	,560
	Erkek	11	4,91	,302	-,674		,509
7. Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	Kadın	56	4,88	,334	-,314	,519	,754
	Erkek	11	4,91	,302	-,337		,741
8. Konular arasında bağlantı kurar.	Kadın	56	4,86	,353	-,456	,340	,650
	Erkek	11	4,91	,302	-,507		,619
9. Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	Kadın	56	4,80	,444	-1,459	,001	,150
	Erkek	11	5,00	,000	-3,311		,002
10. Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	Kadın	56	4,88	,334	-1,235	,005	,221
	Erkek	11	5,00	,000	-2,803		,007
11. Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	Kadın	56	4,88	,334	-1,235	,005	,221
	Erkek	11	5,00	,000	-2,803		,007
12. Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	Kadın	56	4,84	,371	-,587	,211	,560
	Erkek	11	4,91	,302	-,674		,509
13. Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	Kadın	56	4,75	,548	,895	,039	,374
	Erkek	11	4,55	1,214	,548		,595

Tablo 3. 12. Dersin İçeriği ile İlgili Cinsiyet Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,54	,602	-1,487	,012	,142
	Erkek	11	4,82	,405	-1,933		,068
2. Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,45	,630	-2,371	,000	,021
	Erkek	11	4,91	,302	-3,734		,001
3. Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,46	,602	-2,382	,000	,020
	Erkek	11	4,91	,302	-3,664		,001
4. İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	55	4,55	,571	-1,505	,002	,137
	Erkek	11	4,82	,405	-1,890		,074
5. Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	55	4,58	,567	-,797	,104	,429
	Erkek	11	4,73	,467	-,908		,377
6. Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,57	,535	-1,448	,001	,152
	Erkek	11	4,82	,405	-1,746		,098
7. Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,57	,535	-1,448	,001	,152
	Erkek	11	4,82	,405	-1,746		,098
8. Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,59	,532	-1,350	,002	,182
	Erkek	11	4,82	,405	-1,622		,123
9. Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,48	,632	-,732	,630	,467
	Erkek	11	4,64	,674	-,701		,495

Tablo 3.12. Devamı

Genel Görüşler	Cinsiyet	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
10. Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,59	,565	-1,277	,006	,206
	Erkek	11	4,82	,405	-1,596		,127
11. Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,54	,602	-,996	,057	,323
	Erkek	11	4,73	,467	-1,181		,254
12. Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,57	,628	-1,248	,024	,216
	Erkek	11	4,82	,405	-1,666		,111
13. Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,59	,596	-,692	,531	,491
	Erkek	11	4,73	,647	-,655		,523
14. Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,61	,593	-,146	,821	,884
	Erkek	11	4,64	,674	-,134		,895
15. Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,50	,786	-1,303	,029	,197
	Erkek	11	4,82	,405	-1,977		,058
16. Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,38	,964	-,856	,359	,395
	Erkek	11	4,64	,674	-1,086		,291
17. BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	55	4,16	,996	-,908	,865	,367
	Erkek	11	4,45	,820	-1,034		,316
18. İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Kadın	56	4,27	,884	-1,307	,503	,196
	Erkek	11	4,64	,674	-1,567		,135

P≤0,05

Muhasebe kursu ile ilgili cinsiyet değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda kadın ve erkek katılımcılar arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₁ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Kurs retmeni ile ilgili cinsiyet değişkeni açısından yapılan T testi sonucunda aşağıdaki ifadelerde fark olduğu tespit edilmiştir:

- 2. İfade “Derse hazırlanarak gelmektedir.”,
- 3. İfade “Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır.”,
- 9. İfade “Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.”,
- 10. İfade “Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.”
- 11. İfade “Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.” ifadelerinde fark bulunmuştur.

Diğer 13 ifade için cinsiyet grupları arasında fark bulunmamıştır. “H₂ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs retmeni hakkındaki ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” 13 ifade için kabul edilmiştir.

Dersin içeriği ile ilgili cinsiyet değişkeni açısından yapılan T testi sonucunda aşağıdaki ifadelerde fark olduğu tespit edilmiştir:

- 2. İfade olan “Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge eşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir”,
- 3. İfade “Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.” İfadelerinde fark bulunmuştur.

Diğer 16 ifade için cinsiyet grupları arasında fark bulunmamıştır. “H₃ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre cinsiyet değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” 2. ve 3. İfade dışında diğer ifadeler için kabul edilmiştir.

Tablo 3. 13. Muhasebe Kursu ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Yaş Aralıkları	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	18-27 yaş	39	4,41	,715	,949	,445	,346
	28 ve üstü	27	4,22	,892	,912		,367
2. Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	18-27 yaş	40	4,43	,984	-,257	,316	,798
	28 ve üstü	27	4,48	,700	-,274		,785
3. Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.	18-27 yaş	39	4,67	,662	1,174	,637	,245
	28 ve üstü	27	4,48	,580	1,203		,234
4. Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	18-27 yaş	36	3,33	1,242	-,318	,103	,751
	28 ve üstü	27	3,44	1,528	-,309		,759
5. Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	18-27 yaş	39	3,56	1,314	-2,096	,044	,040
	28 ve üstü	27	4,19	,962	-2,216		,030
6. Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	18-27 yaş	38	3,34	1,400	-1,380	,583	,172
	28 ve üstü	27	3,81	1,302	-1,398		,167
7. Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	18-27 yaş	40	4,58	,594	,638	,910	,526
	28 ve üstü	27	4,48	,580	,641		,524
8. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.	18-27 yaş	40	4,40	1,008	,136	,258	,892
	28 ve üstü	27	4,37	,629	,148		,883
9. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	18-27 yaş	40	4,43	,636	-,792	,813	,431
	28 ve üstü	27	4,56	,698	-,778		,440
10. Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	18-27 yaş	39	4,03	,873	-,842	,734	,403
	28 ve üstü	27	4,22	1,013	-,820		,416
11. Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	18-27 yaş	39	3,95	1,025	-,955	,531	,343
	28 ve üstü	26	4,19	,981	-,964		,339
12. Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	18-27 yaş	39	4,33	,869	-,163	,691	,871
	28 ve üstü	27	4,37	,967	-,159		,874
13. Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,53	,816	,206	,931	,837
	28 ve üstü	27	4,48	,893	,202		,840

Tablo 3. 14. Kurs Öğretmeni ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Yaş Aralıkları	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2
1. Konusunda uzmandır.	18-27 yaş	40	4,78	,480	-,707	,142	,482
	28 ve üstü	27	4,85	,362	-,746		,458
2. Derse hazırlanarak gelmektedir.	18-27 yaş	40	4,85	,362	-,932	,056	,355
	28 ve üstü	27	4,93	,267	-,988		,327
3. Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır	18-27 yaş	40	4,78	,423	-1,187	,014	,239
	28 ve üstü	27	4,89	,320	-1,252		,215
4. Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	18-27 yaş	39	4,38	,935	-,400	,855	,691
	28 ve üstü	27	4,48	1,014	-,394		,695
5. Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.	18-27 yaş	40	4,68	,474	-1,177	,014	,243
	28 ve üstü	26	4,81	,402	-1,220		,227
6. Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	18-27 yaş	40	4,85	,362	-,021	,967	,984
	28 ve üstü	27	4,85	,362	-,021		,984
7. Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	18-27 yaş	40	4,90	,304	,589	,245	,558
	28 ve üstü	27	4,85	,362	,569		,572
8. Konular arasında bağlantı kurar.	18-27 yaş	40	4,88	,335	,269	,595	,789
	28 ve üstü	27	4,85	,362	,265		,792
9. Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	18-27 yaş	40	4,85	,362	,341	,422	,734
	28 ve üstü	27	4,81	,483	,322		,749
10. Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	18-27 yaş	40	4,90	,304	,144	,775	,886
	28 ve üstü	27	4,89	,320	,142		,887
11. Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	18-27 yaş	40	4,90	,304	,144	,775	,886
	28 ve üstü	27	4,89	,320	,142		,887
12. Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	18-27 yaş	40	4,88	,335	,670	,188	,505
	28 ve üstü	27	4,81	,396	,649		,520
13. Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	18-27 yaş	40	4,83	,385	1,581	,003	,119
	28 ve üstü	27	4,56	,974	1,367		,181

Tablo 3. 15. Dersin İçeriği ile İlgili Yaş Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Yaş Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,50	,641	-1,418	,055	,161
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-1,507		,137
2. Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,43	,675	-1,604	,069	,113
	28 ve üstü	27	4,67	,480	-1,711		,092
3. Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,43	,636	-1,950	,008	,055
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-2,070		,042
4. İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	39	4,51	,556	-1,386	,144	,171
	28 ve üstü	27	4,70	,542	-1,392		,169
5. Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	39	4,54	,555	-1,201	,170	,234
	28 ve üstü	27	4,70	,542	-1,207		,233
6. Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,55	,552	-1,188	,029	,239
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-1,229		,224
7. Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,55	,552	-1,188	,029	,239
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-1,229		,224
8. Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,58	,549	-,999	,052	,322
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-1,032		,306
9. Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,40	,672	-1,706	,069	,093
	28 ve üstü	27	4,67	,555	-1,771		,081
10. Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,53	,599	-1,895	,001	,063
	28 ve üstü	27	4,78	,424	-2,023		,047
11. Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,48	,599	-1,593	,082	,116
	28 ve üstü	27	4,70	,542	-1,624		,110

Tablo 3.15. Devamı

Genel Görüşler	Yaş Aralıkları	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
12. Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,60	,545	-,196	,789	,845
	28 ve üstü	27	4,63	,688	-,188		,852
13. Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,58	,549	-,609	,841	,545
	28 ve üstü	27	4,67	,679	-,584		,562
14. Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,55	,677	-1,026	,063	,309
	28 ve üstü	27	4,70	,465	-1,101		,275
15. Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,50	,784	-,696	,361	,489
	28 ve üstü	27	4,63	,688	-,715		,478
16. Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,33	,971	-1,002	,325	,320
	28 ve üstü	27	4,56	,847	-1,029		,307
17. BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,08	,997	-1,438	,643	,155
	28 ve üstü	26	4,42	,902	-1,469		,147
18. İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	18-27 yaş	40	4,20	,853	-1,502	,812	,138
	28 ve üstü	27	4,52	,849	-1,503		,138

*P≤0,05

Muhasebe kursu ile ilgili yaş değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda; 5. ifade olan “Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.” ifadesinde fark bulunmuş, diğer 12 ifade için (18-27 yaş ile 28 ve üstü yaş) gruplar arasında istatistiki fark bulunmamıştır. “H₄ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” 5. ifade dışında diğer ifadeler için kabul edilmiştir.

Kurs öğretmeni ile ilgili yaş değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda 18-27 yaş ile 28 ve üstü yaş grupları arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₅ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadeler verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Dersin içeriği ile ilgili yaş değişkeni açısından yapılan T testi sonucunda 3. İfade olan “Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir” ifadesinde 18-27 yaş ile 28 ve üstü yaş grupları arasında fark bulunmuş olup, diğer 17 ifadede fark bulunmamıştır. “H₆ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadeler verdikleri cevaplara göre yaş değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” 3. İfade dışında diğer ifadeler için kabul edilmiştir.

Tablo 3. 16. Muhasebe Kursu ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Eğitim Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	Lise-Ön lisans	21	4,33	,658	-,237	,480	,814
	Lisans-Lisansüstü	42	4,38	,795	-,252		,802
2. Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,913	,405	,777	,687
	Lisans-Lisansüstü	42	4,40	,885	,401		,691
3. Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.	Lise-Ön lisans	21	4,76	,436	1,552	,011	,126
	Lisans-Lisansüstü	42	4,50	,707	1,808		,076
4. Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	Lise-Ön lisans	21	3,81	1,250	1,632	,227	,108
	Lisans-Lisansüstü	40	3,23	1,368	1,679		,100
5. Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	Lise-Ön lisans	21	4,14	1,014	1,327	,110	,190
	Lisans-Lisansüstü	42	3,71	1,293	1,438		,157
6. Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	Lise-Ön lisans	20	3,75	1,293	,978	,285	,332
	Lisans-Lisansüstü	42	3,38	1,431	1,015		,316
7. Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	Lise-Ön lisans	22	4,68	,477	1,492	,023	,141
	Lisans-Lisansüstü	42	4,45	,633	1,628		,109
8. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.	Lise-Ön lisans	22	4,45	,963	,519	,702	,605
	Lisans-Lisansüstü	42	4,33	,846	,498		,621
9. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	Lise-Ön lisans	22	4,59	,666	,924	,611	,359
	Lisans-Lisansüstü	42	4,43	,668	,925		,360
10. Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	Lise-Ön lisans	21	4,14	,854	,281	,913	,780
	Lisans-Lisansüstü	42	4,07	,997	,296		,769
11. Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	Lise-Ön lisans	21	4,19	,981	1,066	,661	,291
	Lisans-Lisansüstü	41	3,90	1,020	1,080		,286
12. Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	Lise-Ön lisans	21	4,38	,865	,388	,776	,700
	Lisans-Lisansüstü	42	4,29	,944	,399		,692
13. Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,32	1,171	-1,237	,017	,221
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,627	-1,035		,310

*P≤0,05

Tablo 3. 17. Kurs Öğretmeni ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Eğitim Durumu	N	Ortalama	Standart Sapma	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Konusunda uzmandır.	Lise-Ön lisans	22	4,82	,501	,276	,771	,783
	Lisans-Lisansüstü	42	4,79	,415	,261		,796
2. Derse hazırlanarak gelmektedir.	Lise-Ön lisans	22	4,91	,294	,589	,229	,558
	Lisans-Lisansüstü	42	4,86	,354	,624		,535
3. Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır	Lise-Ön lisans	22	4,82	,395	,083	,868	,934
	Lisans-Lisansüstü	42	4,81	,397	,083		,934
4. Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	Lise-Ön lisans	22	4,55	,963	,703	,490	,485
	Lisans-Lisansüstü	41	4,37	,968	,705		,485
5. Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.	Lise-Ön lisans	22	4,64	,492	-1,224	,031	,226
	Lisans-Lisansüstü	41	4,78	,419	-1,165		,251
6. Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	Lise-Ön lisans	22	4,82	,395	-,678	,187	,500
	Lisans-Lisansüstü	42	4,88	,328	-,639		,527
7. Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	Lise-Ön lisans	22	4,86	,351	-,494	,332	,623
	Lisans-Lisansüstü	42	4,90	,297	-,468		,642
8. Konular arasında bağlantı kurar.	Lise-Ön lisans	22	4,91	,294	,589	,229	,558
	Lisans-Lisansüstü	42	4,86	,354	,624		,535
9. Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	Lise-Ön lisans	22	4,86	,351	,487	,305	,628
	Lisans-Lisansüstü	42	4,81	,455	,527		,600
10. Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	Lise-Ön lisans	22	4,95	,213	1,180	,013	,242
	Lisans-Lisansüstü	42	4,86	,354	1,370		,176
11. Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	Lise-Ön lisans	22	4,95	,213	1,180	,013	,242
	Lisans-Lisansüstü	42	4,86	,354	1,370		,176
12. Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	Lise-Ön lisans	22	4,86	,351	,070	,889	,945
	Lisans-Lisansüstü	42	4,86	,354	,070		,944
13. Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	Lise-Ön lisans	22	4,86	,351	1,325	,017	,190
	Lisans-Lisansüstü	42	4,62	,825	1,656		,103

*P<0,05

Tablo 3. 18. Dersin İçeriği ile İlgili Eğitim Durumu Değişkeni Açısından Yapılan T Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Eğitim Durumu	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
1. Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,55	,510	-,321	,738	,750
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,627	-,342		,734
2. Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,36	,581	-1,286	,900	,203
	Lisans-Lisansüstü	42	4,57	,630	-1,319		,194
3. Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,36	,658	-1,505	,207	,138
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,544	-1,417		,165
4. İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	21	4,52	,512	-,474	,706	,637
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,587	-,497		,622
5. Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,598	-,909	,278	,367
	Lisans-Lisansüstü	41	4,63	,536	-,880		,384
6. Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,55	,510	-,528	,895	,599
	Lisans-Lisansüstü	42	4,62	,539	-,538		,593
7. Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,598	-1,032	,055	,306
	Lisans-Lisansüstü	42	4,64	,485	-,967		,340
8. Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,55	,510	-,705	,690	,484
	Lisans-Lisansüstü	42	4,64	,533	-,715		,478
9. Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,27	,703	-1,950	,337	,056
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,587	-1,843		,073
10. Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,45	,596	-1,644	,112	,105
	Lisans-Lisansüstü	42	4,69	,517	-1,573		,124
11. Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,45	,596	-,906	,696	,368
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,587	-,902		,372

Tablo 3.18. Devamı

Genel Görüşler	Eğitim Durumu	N	Ortalama	S.S	t	Sigma 1	Sigma 2 p
12. Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,59	,590	-,027	,998	,979
	Lisans-Lisansüstü	42	4,60	,627	-,027		,978
13. Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,598	-,888	,538	,378
	Lisans-Lisansüstü	42	4,64	,618	-,898		,374
14. Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,802	-,888	,026	,378
	Lisans-Lisansüstü	42	4,64	,485	-,766		,450
15. Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,50	,740	-,238	,919	,813
	Lisans-Lisansüstü	42	4,55	,772	-,241		,811
16. Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,32	,839	-,445	,875	,658
	Lisans-Lisansüstü	42	4,43	,991	-,469		,641
17. BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,14	,990	-,611	,915	,543
	Lisans-Lisansüstü	41	4,29	,955	-,605		,549
18. İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	Lise-Ön lisans	22	4,18	,958	-,867	,394	,389
	Lisans-Lisansüstü	42	4,38	,825	-,827		,413

*P≤0,05

Muhasebe kursu ile ilgili eğitim durumu değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda; Lise-Ön lisans ve Lisans-Lisansüstü eğitim grupları arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₇ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelerine verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Kurs öğretmeni ile ilgili eğitim durumu değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda; Lise-Ön lisans ve Lisans-Lisansüstü eğitim grupları arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₈ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadelerine verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Dersin içeriği ile ilgili eğitim durumu değişkeni açısından yapılan T Testi sonucunda; Lise-Ön lisans ve Lisans-Lisansüstü eğitim grupları arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₉ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadelerine verdikleri cevaplara göre eğitim durumu değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Tablo 3. 19. Muhasebe Kursu ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway-Anova Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
1. Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,28	,958	,930
	2019-2020 arası	13	4,38	,650	
	2020-2021 arası	35	4,34	,765	
	Toplam	66	4,33	,791	
2. Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	2018-2019 arası	18	4,17	1,150	,285
	2019-2020 arası	13	4,54	,519	
	2020-2021 arası	36	4,56	,809	
	Toplam	67	4,45	,875	
3. Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,28	,826	,032
	2019-2020 arası	12	4,83	,389	
	2020-2021 arası	36	4,67	,535	
	Toplam	66	4,59	,632	
4. Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	2018-2019 arası	17	3,35	1,455	,981
	2019-2020 arası	12	3,33	1,371	
	2020-2021 arası	34	3,41	1,351	
	Toplam	63	3,38	1,361	
5. Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,00	1,188	,763
	2019-2020 arası	12	3,75	1,138	
	2020-2021 arası	36	3,75	1,273	
	Toplam	66	3,82	1,214	
6. Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	2018-2019 arası	18	3,39	1,335	,150
	2019-2020 arası	11	4,27	,647	
	2020-2021 arası	36	3,39	1,498	
	Toplam	65	3,54	1,370	
7. Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	2018-2019 arası	18	4,33	,686	,228
	2019-2020 arası	13	4,62	,650	
	2020-2021 arası	36	4,61	,494	
	Toplam	67	4,54	,586	

Tablo 3.19. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
8. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim	2018-2019 arası	18	4,22	,647	,194
	2019-2020 arası	13	4,77	,439	
	2020-2021 arası	36	4,33	1,042	
	Toplam	67	4,39	,870	
9. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	2018-2019 arası	18	4,33	,767	,365
	2019-2020 arası	13	4,38	,768	
	2020-2021 arası	36	4,58	,554	
	Toplam	67	4,48	,660	
10.Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	2018-2019 arası	18	4,06	,802	,950
	2019-2020 arası	12	4,08	,900	
	2020-2021 arası	36	4,14	1,018	
	Toplam	66	4,11	,930	
11. Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	2018-2019 arası	18	3,83	1,200	,568
	2019-2020 arası	13	4,08	1,115	
	2020-2021 arası	34	4,15	,857	
	Toplam	65	4,05	1,007	
12. Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	2018-2019 arası	18	4,22	1,060	,590
	2019-2020 arası	13	4,23	1,013	
	2020-2021 arası	35	4,46	,780	
	Toplam	66	4,35	,903	
13. Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,56	,511	,015
	2019-2020 arası	13	3,92	1,382	
	2020-2021 arası	36	4,69	,624	
	Toplam	67	4,51	,842	

*P≤0,05

Tablo 3. 20. Muhasebe Kursu ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Std. Hata	Sigma
1. Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,292	,935
		2020-2021 arası	,233	,962
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,292	,935
		2020-2021 arası	,261	,987
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,233	,962
		2019-2020 arası	,261	,987
2. Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,317	,507
		2020-2021 arası	,252	,310
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,317	,507
		2020-2021 arası	,282	,998
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,252	,310
		2019-2020 arası	,282	,998
3. Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,227	,057
		2020-2021 arası	,175	,094
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,227	,057
		2020-2021 arası	,203	,714
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,175	,094
		2019-2020 arası	,203	,714
4. Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,521	,999
		2020-2021 arası	,411	,990
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,521	,999
		2020-2021 arası	,464	,986
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,411	,990
		2019-2020 arası	,464	,986
5. Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,458	,862
		2020-2021 arası	,354	,781
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,458	,862
		2020-2021 arası	,409	1,000
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,354	,781
		2019-2020 arası	,409	1,000
6. Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,517	,239
		2020-2021 arası	,390	1,000
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,517	,239
		2020-2021 arası	,465	,173
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,390	1,000
		2019-2020 arası	,465	,173
7. Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,212	,416
		2020-2021 arası	,168	,262
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,212	,416
		2020-2021 arası	,188	1,000
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,168	,262
		2019-2020 arası	,188	1,000

Tablo 3.20. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Std. Hata	Sigma
8. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,313	,226
		2020-2021 arası	,248	,905
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,313	,226
		2020-2021 arası	,279	,301
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,248	,905
		2019-2020 arası	,279	,301
9. Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,240	,977
		2020-2021 arası	,190	,427
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,240	,977
		2020-2021 arası	,213	,650
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,190	,427
		2019-2020 arası	,213	,650
10. Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,352	,997
		2020-2021 arası	,273	,954
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,352	,997
		2020-2021 arası	,315	,985
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,273	,954
		2019-2020 arası	,315	,985
11. Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,369	,805
		2020-2021 arası	,295	,572
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,369	,805
		2020-2021 arası	,330	,978
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,295	,572
		2019-2020 arası	,330	,978
12. Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,331	1,000
		2020-2021 arası	,264	,674
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,331	1,000
		2020-2021 arası	,295	,747
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,264	,674
		2019-2020 arası	,295	,747
13. Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,291	,103
		2020-2021 arası	,231	,835
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,291	,103
		2020-2021 arası	,259	,016
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,231	,835
		2019-2020 arası	,259	,016

*P≤0,05

Tablo 3. 21. Kurs Öğretmeni ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway-Anova Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
1. Konusunda uzmandır.	2018-2019 arası	18	4,72	,461	,519
	2019-2020 arası	13	4,77	,439	
	2020-2021 arası	36	4,86	,424	
2. Derse hazırlanarak gelmektedir.	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,193
	2019-2020 arası	13	4,85	,376	
	2020-2021 arası	36	4,94	,232	
3. Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır	2018-2019 arası	18	4,72	,461	,088
	2019-2020 arası	13	4,69	,480	
	2020-2021 arası	36	4,92	,280	
4. Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	2018-2019 arası	18	4,72	,575	,102
	2019-2020 arası	12	4,67	,492	
	2020-2021 arası	36	4,19	1,167	
5. Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.	2018-2019 arası	18	4,72	,461	,570
	2019-2020 arası	13	4,62	,506	
	2020-2021 arası	35	4,77	,426	
6. Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,273
	2019-2020 arası	13	4,77	,439	
	2020-2021 arası	36	4,92	,280	
7. Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	2018-2019 arası	18	4,83	,383	,626
	2019-2020 arası	13	4,85	,376	
	2020-2021 arası	36	4,92	,280	

Tablo 3.21. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
8. Konular arasında bağlantı kurar.	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,371
	2019-2020 arası	13	4,85	,376	
	2020-2021 arası	36	4,92	,280	
9. Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	2018-2019 arası	18	4,67	,485	,108
	2019-2020 arası	13	4,85	,376	
	2020-2021 arası	36	4,92	,368	
10. Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,163
	2019-2020 arası	13	4,92	,277	
	2020-2021 arası	36	4,94	,232	
11. Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,163
	2019-2020 arası	13	4,92	,277	
	2020-2021 arası	36	4,94	,232	
12. Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	2018-2019 arası	18	4,78	,428	,569
	2019-2020 arası	13	4,85	,376	
	2020-2021 arası	36	4,89	,319	
13. Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	2018-2019 arası	18	4,50	,786	,301
	2019-2020 arası	13	4,77	,439	
	2020-2021 arası	36	4,81	,710	

*P≤0,05

Tablo 3. 22. Kurs Öğretmeni ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Sdt Hata	Sigma
1. Konusunda uzmandır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,159	,957
		2020-2021 arası	,126	,549
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,159	,957
		2020-2021 arası	,141	,810
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,126	,549
		2019-2020 arası	,141	,810
2. Derse hazırlanarak gelmektedir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,118	,845
		2020-2021 arası	,093	,211
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,118	,845
		2020-2021 arası	,105	,645
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,093	,211
		2019-2020 arası	,105	,645
3. Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,137	,977
		2020-2021 arası	,109	,212
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,137	,977
		2020-2021 arası	,122	,194
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,109	,212
		2019-2020 arası	,122	,194
4. Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,351	,988
		2020-2021 arası	,272	,161
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,351	,988
		2020-2021 arası	,314	,329
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,272	,161
		2019-2020 arası	,314	,329
5. Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,164	,810
		2020-2021 arası	,131	,932
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,164	,810
		2020-2021 arası	,147	,571
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,131	,932
		2019-2020 arası	,147	,571
6. Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,130	,998
		2020-2021 arası	,103	,409
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,130	,998
		2020-2021 arası	,116	,448
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,103	,409
		2019-2020 arası	,116	,448
7. Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,120	,994
		2020-2021 arası	,095	,683
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,120	,994
		2020-2021 arası	,107	,804
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,095	,683
		2019-2020 arası	,107	,804

Tablo 3.22. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Sdt Hata	Sigma
8. Konular arasında bağlantı kurar.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,125	,861
		2020-2021 arası	,099	,381
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,125	,861
		2020-2021 arası	,111	,818
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,099	,381
		2019-2020 arası	,111	,818
9. Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,147	,479
		2020-2021 arası	,117	,109
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,147	,479
		2020-2021 arası	,131	,865
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,117	,109
		2019-2020 arası	,131	,865
10. Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,111	,428
		2020-2021 arası	,088	,173
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,111	,428
		2020-2021 arası	,098	,977
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,088	,173
		2019-2020 arası	,098	,977
11. Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,111	,428
		2020-2021 arası	,088	,173
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,111	,428
		2020-2021 arası	,098	,977
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,088	,173
		2019-2020 arası	,098	,977
12. Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,132	,874
		2020-2021 arası	,104	,570
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,132	,874
		2020-2021 arası	,117	,935
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,104	,570
		2019-2020 arası	,117	,935
13. Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,251	,566
		2020-2021 arası	,199	,315
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,251	,566
		2020-2021 arası	,223	,987
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,199	,315
		2019-2020 arası	,223	,987

*P≤0,05

Tablo 3. 23. Dersin İçeriği ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Oneway-Anova Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
1. Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,39	,778	,036
	2019-2020 arası	13	4,38	,506	
	2020-2021 arası	36	4,75	,439	
2. Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,39	,778	,247
	2019-2020 arası	13	4,38	,506	
	2020-2021 arası	36	4,64	,543	
3. Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,50	,618	,209
	2019-2020 arası	13	4,31	,630	
	2020-2021 arası	36	4,64	,543	
4. İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,50	,618	,484
	2019-2020 arası	12	4,50	,522	
	2020-2021 arası	36	4,67	,535	
5. Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,61	,502	,402
	2019-2020 arası	12	4,42	,669	
	2020-2021 arası	36	4,67	,535	
6. Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,50	,618	,375
	2019-2020 arası	13	4,54	,519	
	2020-2021 arası	36	4,69	,467	
7. Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,56	,511	,116
	2019-2020 arası	13	4,38	,650	
	2020-2021 arası	36	4,72	,454	
8. Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,50	,618	,107
	2019-2020 arası	13	4,46	,519	
	2020-2021 arası	36	4,75	,439	
9. Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,56	,616	,459
	2019-2020 arası	13	4,31	,630	
	2020-2021 arası	36	4,56	,652	
10. Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,61	,608	,160
	2019-2020 arası	13	4,38	,506	
	2020-2021 arası	36	4,72	,513	

Tablo 3.23. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	N	Ortalama	Standart Sapma	Sigma
11. Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,61	,608	,763
	2019-2020 arası	13	4,46	,519	
	2020-2021 arası	36	4,58	,604	
12. Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,61	,502	,879
	2019-2020 arası	13	4,54	,660	
	2020-2021 arası	36	4,64	,639	
13. Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,67	,485	,604
	2019-2020 arası	13	4,46	,519	
	2020-2021 arası	36	4,64	,683	
14. Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,61	,502	,581
	2019-2020 arası	13	4,46	,877	
	2020-2021 arası	36	4,67	,535	
15. Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,44	,856	,215
	2019-2020 arası	13	4,31	,855	
	2020-2021 arası	36	4,69	,624	
16. Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,44	,784	,894
	2019-2020 arası	13	4,31	,855	
	2020-2021 arası	36	4,44	1,027	
17. BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	17	4,29	,849	,677
	2019-2020 arası	13	4,00	1,080	
	2020-2021 arası	36	4,25	,996	
18. İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	18	4,56	,511	,306
	2019-2020 arası	13	4,08	1,038	
	2020-2021 arası	36	4,31	,920	

*P≤0,05

Tablo 3. 24. Dersin İçeriği ile İlgili Kurs Dönemi Değişkeni Açısından Yapılan Scheffe Testi Sonuçları

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Std. Hata	Sigma
1. Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,204	1,000
		2020-2021 arası	,162	,091
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,204	1,000
		2020-2021 arası	,181	,140
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,162	,091
		2019-2020 arası	,181	,140
2. Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,221	1,000
		2020-2021 arası	,176	,368
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,221	1,000
		2020-2021 arası	,197	,438
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,176	,368
		2019-2020 arası	,197	,438
3. Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,211	,663
		2020-2021 arası	,168	,711
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,211	,663
		2020-2021 arası	,188	,219
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,168	,711
		2019-2020 arası	,188	,219
4. İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,207	1,000
		2020-2021 arası	,161	,586
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,207	1,000
		2020-2021 arası	,185	,669
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,161	,586
		2019-2020 arası	,185	,669
5. Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,206	,642
		2020-2021 arası	,159	,941
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,206	,642
		2020-2021 arası	,184	,403
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,159	,941
		2019-2020 arası	,184	,403
6. Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,190	,980
		2020-2021 arası	,150	,438
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,190	,980
		2020-2021 arası	,169	,654
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,150	,438
		2019-2020 arası	,169	,654
7. Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,186	,658
		2020-2021 arası	,148	,532
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,186	,658
		2020-2021 arası	,166	,133
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,148	,532
		2019-2020 arası	,166	,133

Tablo 3.24. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Std. Hata	Sigma
8. Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,185	,979
		2020-2021 arası	,146	,241
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,185	,979
		2020-2021 arası	,164	,222
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,146	,241
		2019-2020 arası	,164	,222
9.Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,232	,569
		2020-2021 arası	,184	1,000
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,232	,569
		2020-2021 arası	,207	,491
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,184	1,000
		2019-2020 arası	,207	,491
10. Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,196	,517
		2020-2021 arası	,156	,776
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,196	,517
		2020-2021 arası	,174	,162
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,156	,776
		2019-2020 arası	,174	,162
11. Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,215	,785
		2020-2021 arası	,170	,987
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,215	,785
		2020-2021 arası	,191	,816
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,170	,987
		2019-2020 arası	,191	,816
12. Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,222	,948
		2020-2021 arası	,176	,988
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,222	,948
		2020-2021 arası	,197	,879
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,176	,988
		2019-2020 arası	,197	,879
13. Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,221	,651
		2020-2021 arası	,175	,987
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,221	,651
		2020-2021 arası	,196	,666
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,175	,987
		2019-2020 arası	,196	,666
14. Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,221	,795
		2020-2021 arası	,175	,951
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,221	,795
		2020-2021 arası	,196	,581
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,175	,951
		2019-2020 arası	,196	,581

Tablo 3.24. Devamı

Genel Görüşler	Dönem Aralıkları	Dönem Aralıkları	Std. Hata	Sigma
15. Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,269	,879
		2020-2021 arası	,213	,506
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,269	,879
		2020-2021 arası	,239	,277
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,213	,506
		2019-2020 arası	,239	,277
16. Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,341	,923
		2020-2021 arası	,270	1,000
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,341	,923
		2020-2021 arası	,303	,903
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,270	1,000
		2019-2020 arası	,303	,903
17. BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,360	,718
		2020-2021 arası	,288	,988
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,360	,718
		2020-2021 arası	,317	,733
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,288	,988
		2019-2020 arası	,317	,733
18. İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.	2018-2019 arası	2019-2020 arası	,312	,315
		2020-2021 arası	,247	,603
	2019-2020 arası	2018-2019 arası	,312	,315
		2020-2021 arası	,277	,713
	2020-2021 arası	2018-2019 arası	,247	,603
		2019-2020 arası	,277	,713

* $P \leq 0,05$

Muhasebe kursu ile ilgili, kurs dönemi değişkeni açısından yapılan Oneway-ANOVA Testi sonucunda 13. İfade olan “Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.” ifadesinde fark bulunmuş, farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesinde ise Scheffe Testi uygulanmıştır. Scheffe Testi sonucunda; 13. İfade için 2020-2021 dönemi ile 2019-2020 dönemi arasında istatistiki fark bulunmuş, farkın 2020-2021 dönemi lehine olduğu görülmüştür. “ H_{10} hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ile ilgili ifadelere verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” 13. İfade dışında diğer ifadeler için kabul edilmiştir.

Kurs öğretmeni ile ilgili, kurs dönemi değişkeni açısından yapılan Oneway-Anova Testi sonucunda 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 dönemleri arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₁₁ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kurs öğretmeni hakkındaki ifadeler verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Dersin içeriği ile ilgili, kurs dönemi değişkeni açısından yapılan Oneway-Anova Testi sonucunda 2018-2019, 2019-2020, 2020-2021 dönemleri arasında istatistiki fark bulunmamış, “H₁₂ hipotezi: Kursiyerlerin katıldıkları muhasebe kursu ders içeriği ile ilgili ifadeler verdikleri cevaplara göre kurs dönemi değişkeni açısından aralarında istatistiki fark yoktur.” Tüm ifadeler için kabul edilmiştir.

Çalışma kapsamında ele alınan dönemlerin pandemi (Covid-19) sürecine denk gelmesi nedeniyle; halk eğitimi merkezlerinde açılan genel muhasebe kurs sayılarında ve kurslara katılım sağlayan kursiyer sayılarında azalma olduğu sonucuna varılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİ

Yaygın eğitim kurumu olarak faaliyet göstermekte olan Halk Eğitimi Merkezleri yaşam boyu eğitimin sağlanmasında oldukça önemli bir role sahiptir. 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Halk Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün kurulmasıyla faaliyetleri düzenli hale gelen Halk Eğitimi Merkezleri günümüzde Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'ne bağlı olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

“Hayata mutlu bireyler hazırlamak için her zaman, her yerde, herkese eğitim” vizyonu ile faaliyetlerini sürdüren Halk Eğitimi Merkezlerinde toplumun eğitim ihtiyacını karşılamak amacıyla kursiyerlerin talepleri doğrultusunda açılan sosyal-kültürel ve mesleki-teknik kurslar ile bireylerin; iktisadi, bilimsel, teknolojik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmelerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Halk Eğitimi Merkezlerinde; mesleki-teknik alanda düzenlenen kurslar içerisinde yer alan “Genel Muhasebe Kursu” ile kursiyerlerin; ticari belgelere dayanarak gerekli yevmiye kayıtlarını yapabilmeleri, bilanço düzenleyebilmeleri, büyük defter ve mizan düzenleyebilmeleri, varlık ve kaynak hesaplarıyla ilgili kayıtları yaparak ön muhasebe işlemlerine hakim olmaları amaçlanmaktadır.

Genel Muhasebe Kursunun içeriği Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan modüller ile belirlenmiştir. Ders içeriğinde yer alan modüller; “Defterler ve Belgeler”, “Fatura ve Fatura Yerine Geçen Belgeler”, “Kıymetli Evraklar ve Menkul Kıymetler”, “Bilanço”, “Defterler ve Mizan”, “Varlık Hesapları”, “Kaynak ve Nazım Hesapları” ve “Gelir Tablosu” dur.

Bilecik Halk Eğitimi Merkezinde 2018-2021 dönemleri arasında açılan Genel Muhasebe Kursuna katılan kursiyerler üzerinde yapılan araştırma sonucunda; kadınların erkeklere göre daha çok Halk Eğitimi Merkezini tercih ettiği, katılımcıların eğitim seviyesinin genellikle lisans düzeyinde olduğu, en çok katılımın ise 2020-2021 yılları arasında olduğu görülmüştür.

Katılımcılar Genel Muhasebe Kursuna en çok; yeni şeyler öğrenebilmek, mesleki bilgi edinmek ve iş başvurularında kullanabilmek için belge almak amacıyla katıldıklarını ifade etmiş, ayrıca almış oldukları kursun ders saatlerinin yeterli olduğunu, kursta aldıkları muhasebe eğitimi sonucunda kendilerini muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede gördüklerini belirtmişlerdir.

Ankete katılım sağlayan kursiyerlerin geneli dersin içeriği ile ilgili olarak; yevmiye defteri ve defteri kebir hakkında verilen bilgilerin yeterli olduğunu ifade etmiş, kurs retmeni ile ilgili olarak ise üretmenin sabırlı ve anlayışlı ayrıca konusunda uzman olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte bazı kursiyerler üretmenin derste teknolojik alet kullanmakta yetersiz olduğunu ifade etmiştir.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu dersin anlatım, problem zme, soru-cevap şeklinde işlendiğini belirtmiştir. Ayrıca alışma sonucunda kursiyerlerin büyük bir kısmı dersin bilgisayar eşliğinde verilmesi gerektiğini, teknolojik aletlerde iyileştirmeye gidilmesi gerektiğini, kurs ile ilgili kitap dağıtılması gerektiğini, sınıfın fiziksel koşullarının yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Halk Eğitimi Merkezlerinde Genel Muhasebe Kursuna katılım sağlayan kursiyerlerinde görüşleri dikkate alınarak, kurslarda verilen eğitimin kalitesinin arttırılması yönünde bazı öneriler sunulmaktadır;

- Teknolojik aletlerde iyileştirme yapılmalı ve bu konuda retmenlere gereken destek sağlanmalıdır (Akıllı tahta, internet desteği vb.)
- Kullanılmakta olan modüllerde güncelleme yapılmalıdır.
- Bilgisayar laboratuvarları kurularak eğitimin bilgisayar ile desteklenmesi sağlanmalıdır.
- Ders ortamının fiziksel yapısında iyileştirmeye gidilmelidir.
- Kursiyerlerin teorik olarak almış oldukları muhasebe eğitimlerini pekiştirmeleri adına, firmalarla iş birliği yapılarak kursiyerlere staj imkânı sağlanmalıdır.
- Diğer muhasebe alanlarında da kurslar açılmalıdır. (Bilgisayar Destekli Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, şirketler Muhasebesi vb.)
- İşkur ile protokol yapılarak iş garantili kurslar açılabilir. Bu sayede kursiyer sayısı arttırılabilir.

Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan muhasebe kursları ile ilgili bu çalışma alanı genişletilerek Türkiye çapında bir anket çalışması yapılabilir. Böylelikle Türkiye genelinde de kurslara katılım sağlayan kursiyerlerin görüşleri alınabilir ve Halk Eğitimi Merkezlerinin muhasebe eğitimindeki etkinliği ölçülebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K.** (2005). *Etkili Öğrenme Ve Öğretme*. Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akdoğan, N., & Aydın, H.** (1987). *Muhasebe Teorileri*. Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aksu, İ., & Tursun, M.** (2019). Ticaret Ve Turizm Eğitim Fakültesi'nin Türkiye Muhasebe Eğitimi Tarihindeki Yeri Ve Önemi, *I. Uluslararası Türkiye Muhasebe ve Finans Tarihi Kongresi*, 10-12 Ekim, Malatya.
- Aktaş, E., & Yolcu, H.** (2020). Yetişkinlerin Halk Eğitim Merkezlerindeki Eğitim Faaliyetlerine Olan İstemlerinin Farklı Değişkenler Bakımından İncelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi*, 34(1), 131-151.
- Akyol, B., Başaran, R., & Yeşilbaş, Y.** (2018). Halk Eğitim Merkezlerine Devam Eden Kursiyerlerin Yaşam Doyum Düzeyleri ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, S:48, 301-324.
- Albez, A., & Bilici, N.** (2013). Meslek Yüksekokulları Muhasebe Öğrencilerinin Mesleğe Bakışları: Atatürk Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(3), 383-398.
- Altunışık, R., vd.** (2007). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamaları*, 5. Baskı, Sakarya Yayıncılık.
- Arıkan, Y.** (2009). Muhasebe Mesleğinde Uzmanlaşma ve Kurumsallaşma Süreci. *Mali Çözüm Dergisi* (91), 9-17.
- Atabay, İ.** (2020). Meslek Mensuplarının Muhasebe Mezunlarından Beklentileri ve Beklenti Boşluğu: Balıkesir İli Uygulaması. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (88), 313-330.
- Aslan, M.** (2015). *Tarihsel Süreç İçerisinde Türkiye'de Kullanılan Muhasebe Sistemleri Ve İktisadi Devlet Teşekkülleri Üzerinden Örnekler*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

Avcı, M. G., & Kıran, E. (2020). Türkiye'deki Planlı Kalkınmanın Eğitim Kurumu Olarak Halk Eğitimi Merkezler. *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 40(2), 863-887.

Ayanoğlu, Ç. (2020). *Halk Eğitimi Merkezi Kursiyerlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Girişimcilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Ayboğa, H. (2002). Globalleşme Sürecinde Muhasebe Alanındaki Gelişmelere Ülkemizin Uyumu. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(8), 40-55.

Ayboğa, H. (2003). Globalleşme Sürecinde Ülkemizde Muhasebe Mesleği ve Meslek Mensuplarının Eğitimi", *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(1), 327-359.

Aydın, S. (2007). *Muhasebe Eğitiminin İşletme Beklentilerini Karşılama Derecesinin Ölçülmesi ve Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Aydın, S., & Er, H. (2011). İşbirliğine Dayalı Öğrenme Yönteminin Genel Muhasebe Derslerindeki Etkinliği. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 13(2), 19-38.

Aygün, D., & Gerekan, B. (2012). Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 10(18), 48-63.

Aysan, M. (1998). Türkiye'de Muhasebe Meslek Ahlakı İle İlgili Gelişmeler ve Gereksinimler. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*,(11), 27-34.

Azap, Ş. S. (2012). *Muhasebe Mesleğinde Yargı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Başar, A. B. (2005). Muhasebe Mesleğinde Başarı İçin İstenilen Bilgi ve Beceriler İle Muhasebe Eğitiminin Değişen Yüzü. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (13).

Başer, H. (2010). *Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi ve İş Dünyasının Beklentilerine Göre Yapılandırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Bay, M. M. (2010). *Megep Kapsamında Ticaret Meslek Liselerindeki Muhasebe Eğitimi Uygulamasında Karşılaşılan Aksaklıklar Ve Çözüm Önerileri: Ankara Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Can, A. V., & Demirci, Ş. D. (2016). Uluslararası Muhasebe Eğitim Standardı 2 Muhasebe Eğitim Programlarının İçeriğine Uyum: Sakarya Üniversitesi Örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 12(12), 319-338.

Carland, J., Carland, J. C., & Dye, J. L. (1994). Accounting Education: A Cooperative Learning Strategy. *Accounting Education*, 3(3), 232-236.

Cemalcılar, Ö., Fevzi, S., & Yılmaz, B. (2003). *Genel Muhasebe*, Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Çalışkan M. İ., Uzman, E., & Işık, H. (2012). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Girişimcilik Düzeylerini Farklı Kaynaklardan Algıladıkları Sosyal Desteğin Yordaması. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, (7)1, 23-48.

Çavut, H. (2016). *Lisans ve Ön lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Derslerinin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartları-2 (Ues-2) Kapsamında İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Çiftçi, Y., & Çemrek, N. (2018). Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi: Muğla İli'ndeki Meslek Liseleri Üzerine Bir Araştırma. *Ömer Halis Demir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (11)1, 192-208.

Çukacı, Y. C., & Elagöz, İ. (2016). Muhasebe Derslerinde Kullanılan Öğretim Yöntemleri ile Öğrenme Stillerinin İlişkisinin Ortaya Konulması ve Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Bir Uygulama. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (21)1, 147-164.

Çürük, T., & Doğan, Z. (2001). Muhasebe Eğitiminin İşletmelerin Taleplerini Karşılama Düzeyi: Türkiye Örneği. *ODTÜ Gelişme Dergisi*, (28)3-4, 281-310.

Daştan, A. (2008). *Bilgi ve Eğitim Teknolojilerinde Yaşanan Gelişmelerin Muhasebe Eğitimi Etkisi: Türkiye Değerlendirmesi*, Sıramat Yayınları.

Demir, İ. (2019). *Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Motivasyon Ve Beklentilerinin Değerlendirilmesi: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ağrı.

Demir, N., & Bükey, M. (2021). Cumhuriyet Dönemi Muhasebe Sistemindeki Gelişmeler ve Türkiye Muhasebe Standartlarının Muhasebe Sistemi Üzerindeki Etkisi. *Lectio Socialis*, (5)1, 35-42.

Demirbaş, Ö. (2020). *Halk Eğitimi Merkezi Çalışanları Ve Kursiyerlerinin Aktif Yaşlanma Algıları: Çanakkale İli Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Demirkan, Ş. (2001). Muhasebe Eğitim Yöntemleri, Muhasebe Eğitiminde Yeni Ufukları, XX. *Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 23-27 Mayıs, Antalya.

Elitaş, C., vd. (2008). *Osmanlı İmparatorluğu'nda 500 Yıl Boyunca Kullanılan Muhasebe Yöntemi: Merdiven Yöntemi*, TÜBİTAK Proje No: 105 K 160, Afyonkarahisar.

Durak, G. (2009). *Üniversitelerde Verilen Muhasebe Eğitiminin Kırklareli Yöresi'nde Faaliyet Gösteren Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmelerin Beklentilerini Karşılama Düzeyinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.

Erkan, M., Elitaş, C., & Aydemir, O. (2009). Osmanlı'da Vakıf Muhasebesi ve Lala Sinan Paşa Vakfı Muhasebe Örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (41), 208-220.

Gökten, P. O., & Gökten, S. (2016). Uluslararası Eğitim Standartlarına Genel Bakış: Geçerliğinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3)6, 49-66.

Gücenme, Ü., & Poroy Arsoy, A. (2006). Türkiye'de Cumhuriyet Döneminde Muhasebe Eğitimi, *Mali Çözüm Dergisi*, 308-328.

Güleç, Ö. F., & Ergi, Ş. (2019). Dünyada ve Türkiye'de Finansal ve Yerel Raporlama Standartlarının Gelişim Süreci. *Kırklareli Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (8)2, 258-277.

Güvemli, B., Yaz, D. A., & Aydın, S. (2016). Mali Tabloların Çağdaşlaşması ve Sürdürülebilirlik Raporlamaları Karşısında Türk Muhasebe Düşüncesindeki Gelişmeler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (11), 169-196.

Güvemli, O. (1995). Kronolojik Akış İçinde Muhasebe Uygulamalarının Gözlenmesi, *Muhasebenin Tarihsel ve Çağdaş Konularından Geleceğine Bakış 500. Yıl. TÜRMOB Yayınları*.

Güvemli, O. (1998). *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi*, Avcıol Basım Yayım.

Güvemli, O. (2001). *Türk Devletleri Muhasebe Tarihi – Cumhuriyet Dönemi XX. Yüzyıl*, Avcıol Basım Yayın.

Güvemli, O. (2007). *Mali Tabloların Evrimi*, Avcıol Basım Yayın.

Güvemli, O. (2012). Türk Muhasebe Düşüncesinde Muhasebe Düzeni, Belgeler ve Defterlerin Adlarında ve Kavramlarında Son İki Yüzyıldaki Değişimler. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (3), 122-149.

Güvemli, O., & Aslan, M. (2019). Cumhuriyet'in Muhasebesi. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (17), 61-72.

Güvemli, O., & Güvemli, B. (2015). Osmanlı Devlet Muhasebesinde Kayıt Düzeni ve Defter Sistemi. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (9), 18-42.

Güvemli, O., & Kaya, M. A. (2015). Osmanlı İmparatorluğu'nda XIX. Yüzyılın Ortalarında Muhasebe Düşüncesindeki Büyük Değişim -1839-1885-. *Muhasebe ve Finans Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (9), 43-65.

Hatunoğlu, Z. (2006). Muhasebe Öğretim Elemanlarının Bilgi Teknolojisinden Yararlanma Oranlarının Tespitine İlişkin Bir Araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (15)1, 171-188.

Hatunoğlu, Z., & İnciroğlu, T. (2020). Mesleki ve Teknik Anadolu Liseleri ile Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi: Kahramanmaraş'ta Bir Alan Çalışması. *Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (4)1, 87-110.

Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü (HBOGM). (2018). [Erişim: 29.12.2021, <https://hbogm.meb.gov.tr/>].

Hiçşmaz, M. (1970). *Muhasebenin Teorisi ve Teknik Yapısı*, Tisa Matbaacılık.

İmamoğlu, M. (2010). *Ortaöğretim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi ve Karşılaşılan Sorunların İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

İnciroğlu, T. (2019). *Mesleki Ve Teknik Anadolu Liseleri İle Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi: Kahramanmaraş'ta Bir Alan Araştırması* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

İskender, H. (2012). *Türkiye'de Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Yetkinliklerinin Geliştirilmesinde Sürekli Eğitimin Rolü*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

İskender, H., & Kırloğlu, H. (2012). Türkiye Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Yetkinliklerinin Geliştirilmesinde Sürekli Eğitimin Rolü. *UFRS Dünyası Dergisi*, (3), 1-31.

Kalmış, H., & Yılmaz, B. B. (2004). Lisans Seviyesindeki Muhasebe Eğitiminin Mevcut Durumu ve Geliştirilmesi İçin Yapılması Gereken Geliştirmeler. *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 19-23 Mayıs, Antalya.

Karabınar, S. (2006). Muhasebe İklimini Küresel Düzeyde Yönlendiren Kuruluşlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (31) 141-148.

Karadere, B. (2019). *Halk Eğitim Merkezleri Etkinliklerinin İncelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Karasioğlu, F., Alagöz, A., & Allahverdi, M. (2018). Türkiye'de Muhasebe Meslek Elemanı Niteliklerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, (17), 19-40.

Karasioğlu, F., & Duman, H. (2011). Meslek Yüksekokullarında Muhasebe Eğitimi Ve Kalitesi Üzerine Bir Not. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (10)1, 165-180.

Kaya, U., & Daştan A. (2004). Türkiye’de Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Öğrenci-Öğretici ve Uygulamacılar Açısından Değerlendirilmesi. *XXIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu*, 19-23 Mayıs, Antalya.

Kaya, Y. (2015). *Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Kafkas Üniversitesi’nde Bir Uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Kaya, Y. (2019). Lisans Düzeyinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitim Standartlarını Karşılama Düzeyine Yönelik Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası*, (21)2, 482-507.

Keleş, İ. (2018). *Özel Eğitim Kurumlarında Muhasebe Eğitimi Alanında Öğrencilerin Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Kıran, İ. (2008). *Yaşam Boyu Eğitimin Sağlanmasında Halk Eğitimi Merkezlerinin Değerlendirilmesi: Yüreğir Halk Eğitimi Merkezi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Kip, Ç. (1986). *Tekdüzen Muhasebe Sisteminde Genel Muhasebe*, Maya Matbaacılık.

Köse, A.K., & Yılmaz, F. (2003). Mesleki Yeterlilik Öncesi IFAC’ın Mesleki Kuralları, *Uluslararası Muhasebe Sempozyumu*, 16-19 Nisan, İstanbul.

Kurnaz, E. (2019). Muhasebe Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Öğrenme Yaklaşımları Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, (12)2, 237-254.

Kurnaz, S. (2017). *Muhasebe Eğitimi Veren ve Vermeyen Anadolu Liselerindeki Öğrencilerin Girişimcilik Düzeylerinin Belirlenmesine Yönelik Bursa İlinin Orhangazi İlçesinde Bir Araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Kurtçebe, E. (2008). *21. Yüzyılda Muhasebe Mesleği’nin Vizyonu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli.

Kutlu, H. A. (2008). Muhasebe Meslek Mensupları Ve Çalışanlarının Etik İkilemleri: Kars Ve Erzurum İllerinde Bir Araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, (63)2, 143-170.

Kutlu, H. A. (2010). Muhasebe Eğitiminin, Nitelikli İşgücü Yetiştirme Açısından Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (46), 232-246.

Kutlu, H. A., & Öztürk, S. (2017). Muhasebe Eğitiminde Teknoloji Kullanılmasına Öğrencilerin Bakışı: Kafkas Üniversitesi'nde Bir Araştırma. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (19)3, 781-799.

Orhaner, E., & Hussein, A. T. (2007). *Ticaret ve Turizm Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri*, Siyasal Kitabevi.

Okan Gökten, P., & Gökten, S. (2016). Uluslararası Eğitim Standartlarına Genel Bakış: Geçerliliğinin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi. *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (3)6, 49-66.

Öner, A. (2014). *Hayat Boyu Eğitimin Sağlanmasında Halk Eğitimi Merkezlerinin Değerlendirilmesi: Yenişehir Halk Eğitimi Merkezi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Özengi, M. (2017). *Halk Eğitimi Merkezlerinin Kursiyer Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Amasra Halk Eğitimi Merkezi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.

Özbirecikli, M. (2000). *Dinamik Muhasebe Öğretimi Ortamı İçin Yeni Yaklaşımlar*. XIX. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 18-20 Mayıs, Antalya.

Özbirecikli, M. (2007). Ana Hatlarıyla IFAC Muhasebeci Eğitimi Standartları. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (33), 73-80.

Özbirecikli, M., & Pastacıgil, A. (2009). Türkiye'de Muhasebeci Eğitiminin Gelişim Süreci: IFAC Standartları ile Mukayeseli Bir İnceleme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (41), 82-97.

Özcan, K. C. (1996). Yüksek Öğretimde Kalite. *Yüksek Öğretimde Sürekli Kalite İyileştirme Sempozyumu Bildirileri*, Başkent Üniversitesi, Ankara.

Özdoğan, B., & Mollaoğulları, B. F. (2019). Muhasebe Eğitiminde Yetkinlik Arayışı: Uluslararası Eğitim Standartları ve Türkiye'de Muhasebe Eğitimi. XXXVIII. Türkiye Muhasebe Eğitimi Sempozyumu, 19-23 Nisan, Denizli.

Özyürek, H. (2009). *Türkiye’de Muhasebe ve Muhasebe Mesleğinin Tarihi, Muhasebecilerin İş Tatmini, Beklentileri, Karşılaşılan Sorunlar.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Sayın, Ş., Yeğınboy, E.Y., & Tektüfekçi, F. (2005). Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F.’De Öğretim Elemanlarının Bakış Açısıyla Muhasebe Ve Finansman Eğitiminin Etkinliğinin Ölçülmesi Ve Etkinliğin Artırılmasına Yönelik Çözüm Önerileri. *Muhasebe Ve Finansman Dergisi*, (25), 88-96.

Sevilengül, O. (2011). *Genel Muhasebe*, Gazi Kitabevi.

Süer, H. M. (2007). *Ticaret Meslek Liselerinde Muhasebe Eğitimi, Muhasebe Eğitiminden Beklentiler ve Karşılaşılan Sorunlar.* (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Şengel, S. (2010). Sürekli Muhasebe Meslek Eğitiminin Önemi ve Bir Değerlendirme. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (47), 81-94 .

Şengel, S. (2011). Türkiye’de Muhasebe Meslek Elemanı Talebi Üzerine Bir Araştırma”, *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S:50, ss. 167-180.

Taşdemir, E. (2020). *Muhasebe Eğitiminde Öğrenme Ve Öğretme Yöntemleri.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.

Tazegül, A. (2007). *Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçakçılığının Nedenleri ve Önlenmesine Yönelik Muhasebe Meslek Mensuplarının Görüşleri: Kars Örneği.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kars.

Tekşen, Ö., Tekin, M., & Gençtürk, M. (2010). Muhasebe Eğitiminin Değerlendirilmesi: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi’ne Bağlı Meslek Yüksekokulları Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (46), 100-112.

Turgut, H. G. (2018). *Halk Eğitim Merkezi Bağlama Eğitimi Kurslarına Katılan Kursiyerlerin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

Türkoğlu, A., & Uça, S. (2011). Türkiye’de Halk Eğitimi: Tarihsel Gelişimi, Sorunları ve Çözüm Önerileri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, (2)2, 48-62.

Türkkan, A. (2019). *Halk Eğitimi Merkezi Yönetici ve Öğretmenlerinin Hayat Boyu Öğrenme Algısı ile Mesleki Doyum Arasındaki İlişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ortak Yüksek Lisans Programı, İstanbul.

Uyar, S. (2008). Uluslararası Eğitim Standartları (IES) ve Akdeniz Üniversitesi’nde Muhasebe Eğitimi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, (10)1, 79-107.

Uysal, T. (2017). *Türkiye Muhasebe Ve Finansal Raporlama Standartları Konusunda Üniversite Öğrencilerinin Bilgi Ve Algı Düzeylerinin Ölçülmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Örneği*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.

Uzun, F. (2018). *Muhasebe Eğitimi Ve Ara Eleman İstihdam Sorunu: Meslek Mensubunun Bakış Açısıyla Teknik Lise Ve Anadolu Meslek Liseleri Üzerine Bir Değerlendirme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Ünal, F., Kalçık, C., & Satuk, M. (2016). Halk Eğitim Kurslarının, Kadın Katılımcıların Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerine Katkısının Değerlendirilmesi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, (11)9, 905-930.

Ünal, O., & Doğanay, M. (2009). Lisans Düzeyindeki Muhasebe Eğitiminin Etkinliği: Sayıştay Özelinde Ampirik Bir Çalışma. *Sayıştay Dergisi*, (74), 117-138.

Yanık, R. (2013). Muhasebe Lisans Eğitiminin Eğitim Sürecinde ve Süreç Sonrasında Edinilmesinin Mukayeseli Olarak Değerlendirilmesine İlişkin Bir Uygulama Örneği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (14)2, 199-213.

Yenen, Z., & Gözülü, S. (2003). Yüksek Öğretimde Müşteri Beklentileri: Türkiye’den Örnekler. *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, (2)2, 28-38.

Yıldırım, S. (2007). Muhasebe Meslek Mensuplarının Mesleki Faaliyetlere İlişkin Anket Sonuçlarının Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*, (23), 33-46.

Yılmaz, A. (2019). *Türkiye’de Verilen Muhasebe Eğitiminin Uluslararası Muhasebe Eğitimi Standartlarını Karşılama Düzeyi: Akademisyenler ve Meslek Mensupları Üzerine Bir Araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Giresun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Giresun.

Yükçü, S. (1999). *Yönetim Açısından Maliyet Muhasebesi*, 4. Baskı, Anadolu Matbaacılık.

Zaif, F., & Ayanoğlu, Y. (2007). Muhasebe Eğitiminde Kalitenin Arttırılmasında Ders Programlarının Önemi: Türkiye’de Bir İnceleme. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (9)1, 115-136.

Zaif, F., & Karapınar, A. (2002). Muhasebe Eğitiminde Değişim İhtiyacı. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, (4)3, 111-134.

EKLER

EK 1: Valilik Onayı

T.C.
BİLECİK VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : F-21174680-604.01.01-36353604
Koru : Anket Çalışması- Tuğba FAKUÇ

05/11/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : MEB-Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarihli ve 81576613-10.06.02-E.1563890 sayılı 2020/2 Nolu Genelgesi.

İlgi Genelge gereği, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Muhasebe ve Finansman Programında Tezli Yüksek Lisans öğrencisi Tuğba FAKUÇ'un "Halk Eğitimi Merkezlerinde Verilen Muhasebe Eğitiminin Durumu: Bilecik Halk Eğitimi Merkezi Örneği" konulu anket çalışmasını İlimiz Merkez Halk Eğitim Merkezindeki öğrenciler ile belirlenen anket linki https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScSFpHjZS0d311YGxMzVh80LwFHbHuDmoecjlo_Qwhjpesuw/viewform?usp=sf_link üzerinden online olarak yapılması planlanmaktadır.

Genelge gereği anketlerin Müdürlüğümüzce onaylanmış ve mühürlenmiş nüshalarının Kurum Müdürlüğünün sorumluluğunda uygulanması, Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde Olurlarınıza arz ederim.

OLUR

Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Hürriyet Mahallesi Üniversite Sokak No:5 BİLECİK

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (228) 280 11 00

E-Posta : sinaylar11@meb.gov.tr

Keşif Adresi : meb@hs01.kep.tr

İnternet Adresi: <http://bilgi.kmeb.gov.tr>

İlgi için:

Unvan : Memur

Faks:

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden **fd61-a734-3399-b91c-6ec8** sccu ile teyit edilebilir.

Ek 2: Anket Formu

HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNDE VERİLEN MUHASEBE EĞİTİMİNİN DURUMU: BİLECİK HALK EĞİTİMİ MERKEZİ ÖRNEĞİ

Değerli Halk Eğitimi Merkezi Kursiyeri;

Bu çalışma sizlerin Halk Eğitimi Merkezinde aldığımız muhasebe eğitimine ilişkin görüş ve düşüncelerinizi öğrenmek, Halk Eğitimi Merkezlerinde verilen muhasebe eğitimini değerlendirmek ve muhasebe eğitiminin kaliteleşmesi adına yapılması gerekenleri belirleyebilmek üzere hazırlanmıştır. Aşağıda verilen sorulara vereceğiniz cevaplar sadece akademik çalışmada kullanılacak olup, vereceğiniz cevaplar gizli tutulacaktır. Lütfen aşağıdaki sorularda düşüncelerinizi ifade eden cevapları karşısındaki kutucuklara işaretleme yaparak belirtiniz. Katılımınız sırasında herhangi bir sebepten rahatsızlık hissederseniz çalışmadan istediğiniz zamanda ayrılabilirsiniz. Çalışmadan ayrılmanız durumunda sizden toplanan veriler çalışmadan çıkarılacak ve imha edilecektir.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü-
Muhasebe Finansman ABD
Yüksek Lisans Öğrencisi
Tuğba FAKUÇ

Cinsiyetiniz?

Kadın	( )	Erkek	( )
-------	-----	-------	-----

Eğitim Durumunuz?

İlkokul-Ortaokul	( )	Lisans	( )
Lise	( )	Lisansüstü	( )
Ön-Lisans	( )		

Yaşınız?

18-27 Yaş Arası	( )	38-47 Yaş Arası	( )
28-37 Yaş Arası	( )	48 yaş ve üstü	( )

Kursa katıldığınız dönem?

2019-2020 arası	( )	2018-2019 arası	( )	2020-2021 arası	( )
-----------------	-----	-----------------	-----	-----------------	-----

Halk Eğitim Merkezinde Muhasebe Kursuna katılma nedeniniz aşağıdakilerden hangisi/hangileridir? Birden fazla seçenek işaretlenebilir

Ailemin kursa katılmamı istemesi	( )	Topluma faydalı şeylerle uğraşmak istemem	( )
Arkadaşlarımda bu kursa katılıyor olmaları	( )	Mesleki bilgi edinmek istemem	( )
İş başvurularımda kullanmak için belge almak istemem	( )	Hobi edinmek istemem	( )

Üniversite/Lise derslerime katkısı olacağını düşünmem	( )	Ev ortamımdan uzaklaşmak istemem	( )
Daha rahat iş bulmama katkı sağlayacağını düşünmem	( )	Kursiyerlere sağlanan parasal destekten faydalanmak istemem	( )
Yeni şeyler öğrenmek istiyorum	( )	Sınavlara hazırlanmama katkı sağlasın diye	( )
Boş zamanlarımı değerlendirmek istemem	( )	İş yeri açacağım için muhasebe bilgisi edinmek istemem	( )
Yeni arkadaşlar edinmek istemem	( )	Evde boş boş oturmak istemediğimden	( )
Eğitimimdeki eksiklikleri kapatmak istemem	( )	Özgüven kazanmak için	( )

Lütfen Aşağıdaki İfadelerin karşısında yer alan ölçüğe göre düşüncelerinizi ilgili kutucuğa işaretleyin

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Muhasebe Kursu ile İlgili Görüşler					
Sınıfın fiziksel koşulları kurs için yeterlidir.					
Kurs için kullanılan ders kitabı dersin içeriğine göre hazırlanmıştır.					
Aldığım kursun ders saatleri yeterlidir.					
Kurs tarafından kursla ilgili ders kitabı tarafımıza verilmektedir.					
Kurs tarafından verilen ders kitabı muhasebe dersi için yeterlidir.					
Kursta ders kitabının dışında başka muhasebe konuları da anlatılmaktadır.					
Kursta aldığım muhasebe eğitimi sonucunda kendimi muhasebe işlemlerini yapabilecek seviyede görüyorum.					
Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucunda okulumdaki muhasebe derslerimden yüksek not aldım/alabilirim.					
Kursta aldığım muhasebe eğitimleri sonucu iş bulmanın daha kolay olacağını düşünüyorum.					
Dersin muhasebe paket programı ile birlikte anlatılması gerekir.					
Ders teorik muhasebe ve bilgisayarlı muhasebe şeklinde ayrı ayrı anlatılmalıdır.					
Kursta Bilgisayarlı Muhasebe dersi verilse daha verimli olur.					

Program bitiminde sözlü, yazılı, uygulama yöntemlerinden bir veya birkaçı ile kazanımları değerlendirmeye yönelik sınavlar yeterlidir.					
--	--	--	--	--	--

Lütfen Aşağıdaki İfadelerin karşısında yer alan ölçeğe göre düşüncelerinizi ilgili kutucuğa İşaretleyin

Muhasebe dersini veren Öğretmen;	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Konusunda uzmandır.					
Derse hazırlanarak gelmektedir.					
Kursta yürüteceği programı, yöntem ve teknikleri öğrenciye açıklamıştır					
Derse uygun teknolojik araçlar kullanır (Bilgisayar-Projeksiyon, tablet vs.)					
Öğrencilerin araştırarak, yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlayacak çağdaş eğitim öğretim teknikleriyle dersi anlatmaktadır.					
Kursiyerlere sorular sorarak derse katılım sağlar.					
Kursiyerlerin sorduğu sorulara cevap verir.					
Konular arasında bağlantı kurar.					
Teorik bilgiyle birlikte uygulamasından da açıklamalar yapar.					
Derste kursiyerlere karşı sabırlı ve anlayışlıdır.					
Konuların anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.					
Ders dışında da öğrencilerin sorularına cevap verir (Maille, Telefonla)					
Kursiyerlerin mesleki konularda çevre ile ilişki kurmalarına rehberlik etmektedir.					

Lütfen Aşağıdaki İfadelerin karşısında yer alan ölçeğe göre düşüncelerinizi ilgili kutucuğa işaretleyin

Ders içeriği hakkında görüşler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Ticari defterler ve belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Fatura, poliçe, sevk irsaliyesi gibi belge çeşitleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Fatura yerine geçen belgeler ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
İşletme defteri tutan işletmeler ve tutacağı defterlerle ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Temel mali tabloların özellikleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Muhasebe ilkeleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Tekdüzen Hesap Planında yer alan hesaplarla ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Yevmiye Defteri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.					
Mizan, türleri ve mizan hesaplanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Defteri Kebir hakkında verilen bilgiler yeterlidir.					
Muhasebe fişleri hakkında verilen bilgiler yeterlidir.					
Dönem sonu işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Kar/zarar hesaplamaları hakkında verilen bilgiler yeterlidir.					
Bilançonun hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Gelir tablosu hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
Vergi beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
BA-BS formlarının hazırlanması ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					
İş ve sosyal güvenlik beyan ve bildirimlerine ilişkin ön hazırlık işlemleri ile ilgili verilen bilgiler yeterlidir.					

Kursta derslerin işleniş şekli nasıldı? Genel ders işleniş özelliğine göre sadece bir seçeneği işaretleyiniz

Anlatım	( )
Anlatım + Problem Çözme	( )
Anlatım +Problem Çözme + Soru Cevap	( )
Anlatım +Problem Çözme + Soru Cevap+ Uygulama (Gerçek defter ve belgeler üzerinde)	( )
Slaytla Projeksiyonla Anlatım	( )

Bilgisayarlı muhasebe kursu açılsaydı hangisi/hangilerine katılmak isterdiniz lütfen adını yazınız.....

Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan muhasebe kursu ile ilgili olarak belirtmek istediğiniz başka bir konu varsa lütfen yazınız.....

Bu anketi kendi isteğimle doldurduğumu beyan ederim Evet ( ) Hayır ( )

Katılımınız için çok teşekkür ederiz.